Tampereen ammattikorkeakoulu

Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma

Veli-Pekka Lahtinen

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2023

Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)

LAHTINEN, VELI-PEKKA:
Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma

Opinnäytetyö 83 sivua, joista liitteitä 9 sivua
Syyskuu 2023

Opinnäytetyön tarkoitus oli laatia luonnossuunnitelma Hämeenkyrön uudesta kunnantalosta perustuen 2022 laadittuun tilaohjelmaan ja selostukseen Hämeenkyrötalon palvelualueiden toiminnasta ja tilaratkaisuista. Luonnossuunnitelma koostuu rakennuspiirustusten plansseista, joihin on liitettynä myös havainnollistavat renderöintikuvat, sekä opinnäytetyöraportista, joka toimii myös luonnossuunnitelman selostuksena.

Työssä suunniteltiin kunnan keskustassa olevalle tontille toimisto- ja kokoustiloja sisältävä rakennus. Rakennukseen on sijoitettu työtilat kunnan palvelualueiden 50–55 henkilölle ja kokoustilat kunnan toimielimille eli valtuustolle, hallitukselle ja lautakunnille. Lisäksi rakennukseen sijoittuu kahvila palvelemaan asiakkaita ja työntekijöitä sekä kokousjärjestelyjä. Suunnitelmassa tuli ottaa huomioon ympäristön kulttuurihistoria ja arkkitehtuuri. Työssä tuli ottaa huomioon myös rakennuksen muuntojoustavuus, esteettömyys, edustuksellisuus, kestävyys ja maaseutukunnan identiteettiä kuvaava rakennuksen muotoilu.

Työn tärkeinä lähtökohtina olivat vanhan hallintokeskustan ja Hollitien alueen rakennuskanta, toimivat liikenneyhteydet ja sovittaminen tontin vieressä sijaitsevan Tampereentien suhteen. Projektin haasteena oli varsin ahdas tontti, joten suunnitelma on paikoitellen ulotettu viereiselle tontille. Muuntojoustavuuden takia suunnitelmassa on esitetty kantavana rakenteena pilarilaatastorunko, jonka suunnittelu oli haasteellista tilojen ja arkkitehtonisten ratkaisujen kannalta.

Suunnittelua ohjasivat RT-ohjekortit sekä rakentamis-, esteettömyys- ja paloturvallisuuslainsäädäntö. Luonnossuunnitelma sekä renderöintikuvat on tehty ArchiCAD-suunnitteluohjelmalla ja projektissa tarvittava maastomalli on luotu verkkopohjaisessa Cetopo-palvelussa.

Hämeenkyrön kunta voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia harkitessaan uuden kunnantalohankkeen suunnitteluvaihtoehtoja. Opinnäytetyötä voidaan käyttää myös kaavamuutostyössä tai yleisellä tasolla Hämeenkyrön uuden kunnantalon, Hämeenkyrötalon, käyttöä ja rakennusta koskevissa suunnitelmissa.

Asiasanat: luonnossuunnitelma, kunnantalo, muuntojoustavuus, pilarilaatasto, kokouskeskus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Construction Architecture

LAHTINEN VELI-PEKKA:
Draft Plan of Hämeenkyrö Municipal Hall

Bachelor's thesis 83 pages, appendices 9 pages
September 2023

The purpose of this thesis was to design a draft plan for the new municipal hall in Hämeenkyrö, Finland. The plan is based on a space requirement list drawn in 2022 and the activities and space solutions of the service departments in the current municipal hall. The new building contains working spaces for 50–55 office workers, conference rooms for the administrative organizations, a cafeteria and a meeting center.

The plan was to be designed with consideration for the cultural history and the architecture of the environment of the building and the identity of the surrounding rural municipality. Conversion flexibility, accessibility, the representativeness of the building and the durability of the building were also considered integral priorities. The old buildings of the administrative center acted as the core source for the architectural inspiration.

As a result of this thesis, a draft plan was created. It consists of the construction plans, illustrative rendered images, and the written thesis, which also functions as the construction report for the draft plan. The draft plan and the rendered images have been created using the ArchiCAD building software, the 3D terrain model was generated with the Cetopo program. The municipality can use the findings of this thesis to evaluate the design choices and projects relating to the new municipal hall.

Key words: draft plan, municipal hall, conversion flexibility, pillar and slab frame, conference center

SISÄLLYS

1 JOHDANTO ... 8
2 Tarve Hämeenkyrön uudelle kunnantalolle ... 9
2.1 Opinnäytetyön aiheen esittely ... 9
2.2 Kunnantalon nykytilanne ja projektin tarpeellisuus ... 10
2.2.0 Muut suunnittelutarpeet ... 13
3 Suunnittelualue ja suunnittelukohde ... 15
3.1 Hämeenkyrön keskusta-alue ... 15
3.2 Kunnantalo ja kunnantalon historia ... 17
3.3 Hallintokeskustan historia ... 19
3.4 Hallintokeskustan merkkirakennukset ... 20
4 Tilaohjelma ja lähtötietoaineisto ... 25
4.1 Tilaohjelman laatiminen ... 25
4.2 Hämeenkyrön kunnan aineistot ... 25
5 Suunnittelu ... 26
5.1 Suunnittelualueen tontti ... 26
5.1.0 Suunnittelualueen asemakaava ... 29
5.1.1 Moottoriajoneuvojen liikennöinti ... 30
5.1.2 Kevyen liikenteen organisointi ... 32
5.1.3 Piha-alueen toiminnot ... 33
5.2 Suunnitteluratkaisut kerroksittain ... 34
5.2.0 Kellarikerros ... 35
5.2.1 Maantasokerros ... 36
5.2.2 Toinen kerros ... 38
5.2.3 Ullakko ... 40
5.3 Tilakohtaisia ratkaisuja ... 40
5.3.0 Toimistohuoneet ja kunnan palvelualueet ... 40
5.3.1 Kunnantalon kahvila ja keittiö ... 42
5.3.2 Kokouskeskus ... 43
5.4 Paloturvallisuus ... 45
5.5 Kantavat runkorakenteet ... 46
5.5.0 Pilarilinjojen mitoitus ... 48
5.6 Vaipparakenteet ... 48
5.7 Väliseinärakenteet ... 49
5.8 Rakennusmateriaalit ja värisävyt ... 51
5.8.0 Julkisivut ... 51
5.8.1 Sisätilat ... 53

5.9 Suunnitteluratkaisut ja ongelmatilanteet 55
5.10 Inspiraation lähde: genius loci 58
6 Työskentely 61
6.1 Käytettävien ohjelmistojen, laitteiden ja aineistojen esittely ja käyttö projektissa 61
6.2 Aikataulutus ja suunnitteluprosessin eteneminen 62
7 POHDINTA 69
7.1 Oma pohdinta 69
7.2 Johtopäätökset projektista 71
LÄHTEET 72
LIITTEET 74
Liite 1. Hämeenkyrön kunta kunnanvirasto – Hämeenkyrötalo, Tilaohjelma/luettelo, 30.11.2022, 3 sivua 74
Liite 2. Veli-Pekka Lahtinen, Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma, Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK) 2023, 6 sivua 74

LYHENTEET JA TERMIT

Muuntojoustavuus	Muuntojoustavuudella voidaan viitata sekä rakennukseen kokonaisuutena että sen yksittäisiin tiloihin tai tilakokonaisuuksiin. Rakennus on kokonaisuutena muuntojoustava, mikäli sen kantavat rakenteet ja sille välttämättömät rakennusosat ja elementit on suunniteltu siten, että rakennusta voidaan tarvittaessa hyödyntää muussa kuin sille alun perin määritellyssä käyttötarkoituksessa, esimerkiksi muuttamalla ei-kantavien väliseinien sijaintia, kokoa tai rakennetta. Yksittäiset tilat tai tilakokonaisuudet ovat muuntojoustavia, jos niiden kalustusta voidaan muuttaa siten, että se mahdollistaa tilojen käyttämisen eri tarkoituksiin.
RKY-alue	RKY- alue, eli valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Museovirasto on laatinut inventoinnin rakennetun kulttuuriympäristön alueista, jotka on valtioneuvoston päätöksellä vuodelta 2018 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohteeksi. Päätös edellyttää, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, kohteiden alueellinen monimuotoisuus ja ajallinen kerroksisuus turvataan maakuntien suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa sekä viranomaisten toiminnassa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan suomalaisen kulttuuriympäristön kokonaisuus perustuu viranomaisten laatimiin valtakunnallisiin inventointeihin, jotka koskevat valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY) ja valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita. (Museovirasto 2009.)

VAMA-alue	VAMA-alue, eli valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, on rajattu osa ympäristöä, jonka ominaispiirteet ovat muokanneet ihmisen toimintaa, ja ihmisen toimintatavat ovat tämän seurauksena mukautuneet ympäristöön ja myös muuttaneet luontoa. Kulttuurimaisemassa nämä ihmisen toiminnan jäljet ovat havaittavissa eri aikakausien ajallisina kerrostumina. Maisema-alueet inventoitiin vuosina 2010–2015 ja inventoinnin tulos (VAMA 2021) otettiin valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Suomessa on 186 VAMA-aluetta. (ymparisto.fi 2023.)
Shared space	Shared space on erilaisia liikennöintimuotoja yhdistävä tietyyppi, jossa tienkäyttäjille ei ole osoitettu erillisiä ajoväyliä.
Pako-ovi	Pako-ovi tai pakenemisovi on asiakas-, neuvottelu- tai toimistotiloissa käytettävä, poispäin aukeava ovi, jota kautta työntekijä tai tilan pääasiallinen käyttäjä voi poistua toiseen tilaan hätätilanteen sattuessa, esimerkiksi mikäli asiakas käyttäytyy uhkaavasti tilan käyttäjää kohtaan.
Genius loci	Genius loci on termi, jolla voidaan viitata paikalle ominaiseen ja luonteenomaiseen ”henkeen” ja tunnuspiirteisiin.

1 JOHDANTO

Hämeenkyrön nykyinen kunnantalo, jonka vanha osa on rakennettu 1950- luvulla ja uusi lisäsiipi 1990- luvun lopulla, toimii kunnan palvelualueiden sekä luottamus- ja johtamisorganisaatioiden toimipisteenä (Niukko & Heiskanen 2017). Kunnantalon henkilöstö on kuitenkin opinnäytetyön tekohetkellä hajaantuneena eri puolille kuntaa, koska rakennuksen nykyiset tilat eivät riitä kattamaan henkilöstön toiminnallisia tarpeita eikä rakennuksessa ole myöskään tarpeeksi tilaa henkilöstön sovittamiseksi samojen kattojen alle. Lisäksi rakennuksen vanhanosan toimisto- ja kokoustilat on jouduttu sulkemaan siinä ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi. Näin ollen Hämeenkyrön kunta on opinnäytetyön tekohetkellä suunnittelemassa uuden kunnantalohankkeen, Hämeenkyrötalon, käynnistämistä. Opinnäytetyössä esitellään opiskelijan näkemys tulevasta kunnantalosta luonnossuunnitelman muodossa.

Osana opinnäytetyöprosessia tekijä perehtyi suunnittelukohdetta ympäröivään, olemassa olevaan rakennuskantaan eli Kirkonkylän keskustassa Hollitien alueella sijaitseviin kunnan merkkirakennuksiin. Tämä käsitti näiden rakennusten historiaan, ominaispiirteisiin ja arkkitehtuurisiin ratkaisuihin tutustumisen. Samoihin aikoihin rakennetut, arkkitehtonisilta ratkaisuiltaan samankaltaiset kunnan palvelu- ja hallintorakennukset muodostavat hallintokeskustaksi kutsutun ryhmittymän.

Opinnäytetyössä ei oteta kantaa Hämeenkyrön nykyisen kunnantalon tulevaisuuden toimenpiteisiin. Nykyinen kunnantalo ei ole muuntojoustavuudeltaan tarpeeksi tehokas vastatakseen kunnan käyttäjien tarpeisiin, ja rakennuksen suhteellisen matala huonekorkeus on osaltaan vaikuttanut negatiivisesti rakennuksen ilmanvaihdon järjestämisen mahdollisuuksiin. Rakennuksen suojelu tullaan ratkaisemaan alueella vireillä olevan asemakaavan muutostyön yhteydessä. Vanhaa kunnantaloa ei todennäköisesti pureta tulevaisuudessa, mutta rakennukselle toivottavasti voidaan määrittää uusi, rakennukselle sopiva käyttötarkoitus huomioiden rakennukseen liittyvät rajoitteet.

2 Tarve Hämeenkyrön uudelle kunnantalolle

2.1 Opinnäytetyön aiheen esittely

Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma, jossa suunniteltu uusi kunnantalo on sekä kokonaisuutena että tilojen osalta muuntojoustava. Uusi kunnantalo kokoaa yksien kattojen alle kaikki Hämeenkyrön kunnan hallinnon työntekijät ja luottamuselimet. Rakennuksen arkkitehtuuri edustaa kunnan arvoja sekä sopeutuu ympäristöönsä.

Rakennus sisältää kunnantalon yleiset tilat, muuntojoustavan kokouskeskuksen ja sen yhteydessä olevan kahvion sekä aulan, jotka yhdessä muodostavat ns. kunnantuvan, jossa voidaan järjestää yleisö-, näyttely ja kokoustilaisuuksia. Kahteen kerrokseen on sijoitettu palvelualueiden henkilöstön toimistotilat, noin 50–55 työntekijälle. Lisäksi ovat erilaiset aputilat sekä rakennuksen liikennöintiä palvelevat tilat. Kunnantalo sisältää kokoustilat luottamushenkilöorganisaatioille, kuten kunnanhallitukselle, valtuustolle ja lautakunnille. Näiden lisäksi rakennukseen kuuluu kellarikerroksessa olevat tilat. Niitä ovat väestönsuoja, jonka rauhanajan käyttötarkoitus on kuntoilutila sekä väestönsuojan yhteydessä sijaitseva johtokeskus. Lisäksi kellarissa sijaitsevat siivoustila, arkisto- ja varastotilat, tekniset tilat sekä naisten ja miesten sosiaalitilat.

Uuden kunnantalon luonnossuunnitelma (Liite 2) suunniteltiin opinnäytetyön laatijan työharjoittelun aikana laaditun tilaohjelman (Liite 1) pohjalta. Harjoittelujakso suoritettiin Hämeenkyrön elinympäristöpalveluissa kesällä 2022. Luonnossuunnitelmaan kuuluvat sekä rakennuksen piirustukset, renderöintikuvat että kirjoitettava opinnäytetyöraportti. Luonnossuunnitelman piirustuksiin lukeutuvat uudesta kunnantalosta asemapiirustus, pohjapiirustukset kaikista kerroksista, julkisivupiirustukset ja leikkaus sekä kaksi havainnollistavaa renderöintikuvaa, joista toinen on otettu sisätiloista ja toinen ulkoa. Lisäksi piirustusplansseihin lisättiin suunnittelun edetessä niin sanottuja valkorenderöintejä, jotka havainnollistavat rakennuksen mittakaavaa ja suhdetta ympäristöönsä.

Suunnitelma tarjoaa uudesta kunnantalosta vaihtoehtoisen näkemyksen, joka pohjautuu työharjoittelujakson aikana laadittuun kunnantalon tilaohjelmaan. Suunnitelma perustuu samalla opiskelijan tietämykseen Hämeenkyrön kunnan keskustan eli rakennuspaikan historiasta ja alueen erikoispiirteistä sekä suunnitteluprojektin vaatimuksista.

2.2 Kunnantalon nykytilanne ja projektin tarpeellisuus

Hämeenkyrön uuden kunnantalon tilaohjelman laatimiseksi tämän opinnäytetyön tekijä osallistui Hämeenkyrön elinympäristöpalveluissa harjoitellessaan suunnittelupalavereihin, jossa olivat läsnä kaavoituspäällikkö sekä tapaamisesta riippuen kunnanjohtaja, elinympäristöjohtaja, toimistopäällikkö, tilapalvelupäällikkö, talous- ja hallintojohtaja ja henkilöstöpäällikkö. Yhdessä palaverissa olivat läsnä myös sivistyspalveluiden edustajat. Näiden suunnittelupalaverien lisäksi tehtiin yhteistyötä kunnan kaavoituspäällikön kanssa pienempien palaverien muodossa, jossa keskusteltiin kokouksissa ilmenneistä tilaohjelman muutos- ja tarve-ehdotuksista sekä tarvittaessa muokattiin tilaohjelmaa tilojen määrän, koon tai toiminnallisuuden suhteen vastaamaan paremmin rakennuksen käyttäjien tarpeita. Kunnan organisaation rakenne on esitetty tarkemmin kuvion 1 kaaviossa.

Palaverien kautta pystyttiin muodostamaan tämänhetkinen tilannekuva kunnan henkilöstön ja luottamuselimien nykyisten tilojen käyttötarkoituksista, lukumääristä sekä pinta-aloista sekä kunnan nykyisiin toimitiloihin mahdollisesti liittyvistä ongelmista. Lisäksi kartoitettiin erilaisten kunnan palvelualojen tarpeita ja vaatimuksia uudisrakennuksen tilojen suhteen.

Opinnäytetyön tekohetkellä Hämeenkyrön kunnan palvelualueet ovat hajautettuina eri puolille kuntaa. Kunnan hallinto on sijoittunut vanhaan terveystaloon ja elinympäristö- ja elinkeinopalvelut ovat Hämeenkyrön kunnantalolla lisäsiivessä. Kunnan työllisyyspalvelut sijaitsevat Hämeenkyrön Teollisuustalossa. Kunnan sivistyspalvelut toimivat monitoimikeskus Sillassa, ja pääosa palvelualueen henkilöstöstä ovat sijoitettuina erilaisissa yksiköissä kuten kouluissa, päiväkodeissa ja kirjastoissa. Sivistyspalveluiden edustajien mukaan palvelualueen nykyisin käytössä olevat tilat Sillassa ovat hyvät, mutta koulu tarvitsee tilat omaan käyttöön.

Kunnanvaltuusto kokoontuu Sillassa ja hallitus vanhassa terveystalossa, eikä luottamushenkilöillä ole työtiloja kunnanvirastolla. Kunnan palvelualueiden hajaantuneisuus vaikeuttaa organisaation sisäistä tiedonvälitystä ja toimintaa sekä asiakkaiden asiointia kunnassa.

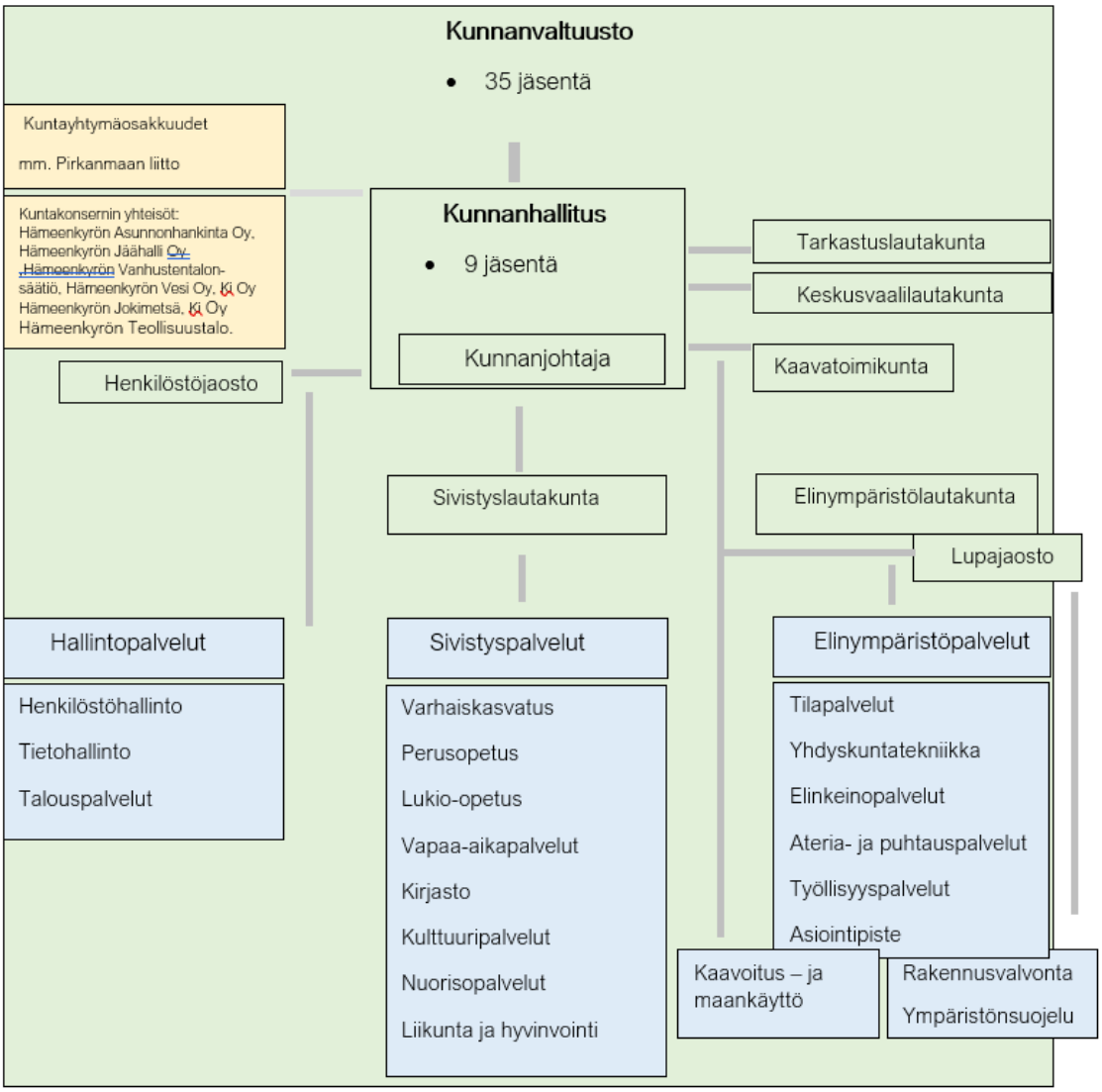

KUVIO 1. Kunnan organisaatiokaavio. Hämeenkyrön kunnan johto-organisaatio ja kunnan palvelualueet.

Opinnäytetyön laadinnan ajankohtana kunnantalon työntekijöiden toimistohuoneet ovat tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta toisistaan erillisiä työhuoneita, joissa on yhdestä kahteen työpistettä. Mahdollisten pako-ovien lisäksi näköyhteyttä tai suoraa kulkureittiä toimistotiloista toisiin toimistotiloihin ei ole, mikä vaikeuttaa työntekijöiden kommunikaatiota ja yhteistyötä, mutta toisaalta antaa työntekijöille toimistotyön vaatimaa yksityisyyttä. Näin ollen toimistohuoneiden välisen näkö- ja kulkuyhteyden luominen ikkunoiden ja ovien avulla voi olla mahdollista ja tarpeellistakin, mutta se tulisi arvioida toimistohuonekohtaisesti. Erityisen olennaisena muutosehdotuksena tilaohjelman suunnittelupalavereissa esitettiin niin

sanottujen toimistohuoneiden ”solujen” luomista, mikä mahdollistaisi tiiviin yhteistyön ja helpottaisi organisaation sisäistä kommunikaatiota. Kuvassa 1 havainnollistetaan tällaisten solutilojen toimintaperiaate ja sen vaikutus tilojen arkkitehtonisiin ratkaisuihin. Palavereissa esitettiin myös ehdotus siitä, että elinympäristöpalveluiden pienempiä toimistotiloja muutettaisiin siten, ettei niitä olisi osoitettu tai nimetty tietyille työntekijöille. Näin ollen kaikkien pienempiä toimistotiloja käyttävien työntekijöiden olisi mahdollista vaihtaa työpistettä tarvittaessa, mikä toisi joustavuutta toimistotyöhön.

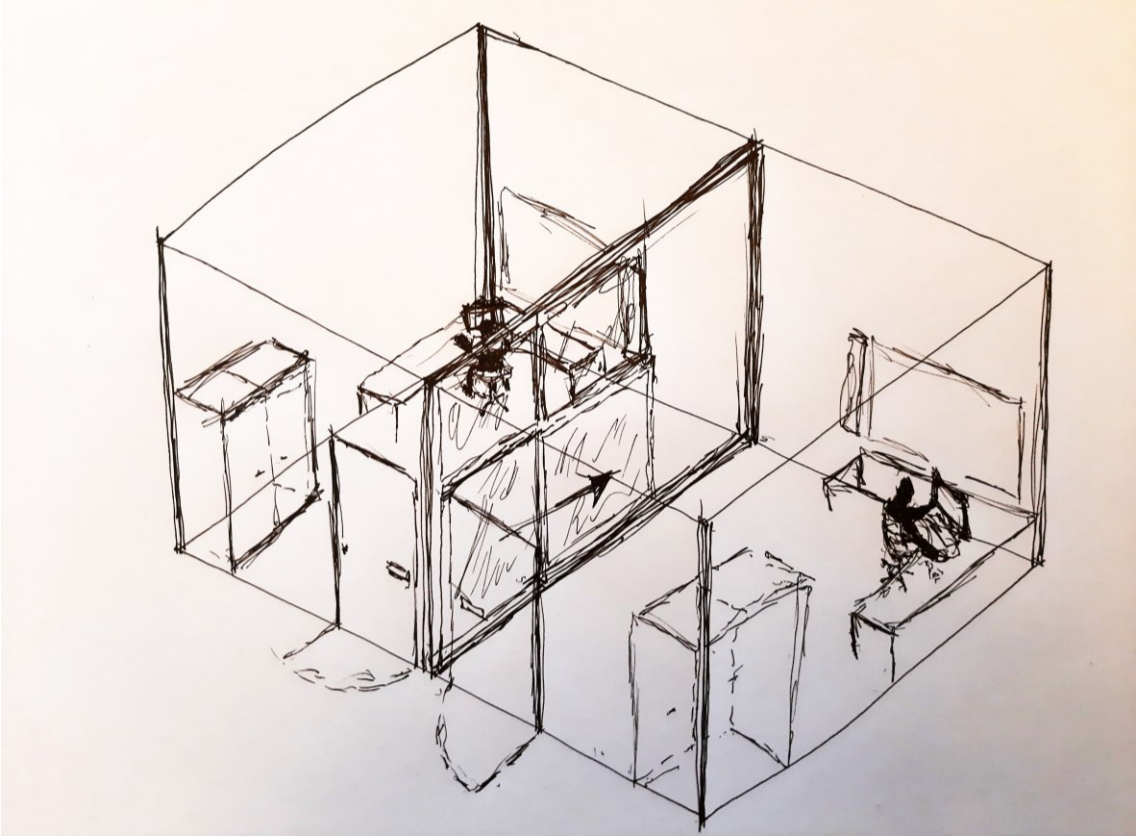

KUVA 1. Havainnollistava luonnospiirros ”solumaisesta” toimistotilasta. Kaksi eri työpistettä voivat toimia toisistaan erillään kuitenkin säilyttäen täysin erillisiä toimistotiloja paremmat kommunikaatio- ja yhteistyömahdollisuudet. Lasinen liukuovi mahdollistaa kulun solun työpisteiden välillä ja tarvittaessa myös pienimuotoisten, molempia työpisteitä palvelevien kalusteryhmien sijoittamisen niiden välille.

2.2.0 Muut suunnittelutarpeet

Edellä käsiteltyjen suunnittelutarpeiden ja perusteiden lisäksi tilaohjelman suunnittelupalavereissa nousseita muita huomioita, jotka ovat merkittävästi ohjanneet tilaohjelman suunnittelua, ovat kuntaorganisaation hierarkian hälventäminen sekä kunnantalon kahvilan, taukotilan ja kokouskeskuksen avoimuuden, toiminnallisuuden ja niiden välisen yhteyden huomioiminen suunnittelussa. Kuntaorganisaation hierarkian hälventäminen liittyy luonnossuunnitelmassa kokouskeskuksen suunnitteluun: kunnan palvelualueiden henkilöstö, niin työntekijät kuin johtavissa asemissa olevat henkilöt, sekä organisaation ulkopuoleiset järjestöt, yhdistykset ja muut vastaavat toimijat voivat tehdä tilavarauksia kokouskeskukseen kokousten ja tapahtumien järjestämiseksi. Tavoitteeksi asetettiin, että kokouskeskus, aula ja kahvila muodostavat kunnantuvan, joka mahdollistaa erilaisten tilaisuuksien järjestämisen ja kohtaamisen julkisella vyöhykkeellä. Vaikka osassa kunnantalon luonnossuunnitelmassa olevista työhuoneista on erillinen neuvottelutila tai -ryhmä, sekä kokouskeskus että yhteiset neuvottelutilat ovat kaikkien palvelualueiden työntekijöiden käytössä. Tämä tasa-arvoisuus pätee myös monitiloiksi luokiteltuihin tiloihin, mikäli niiden senhetkiseksi käyttötarkoitukseksi ei ole määritetty toimistotilaa.

Kunnantalon taukotila oli luonnossuunnitelmassa toteutettavissa kokouskeskuksen yläpuolelle työkahvila periaatteella tilaohjelmassa määriteltyjen ohjeiden ja huomioiden perusteella. Näköyhteyden luominen kokouskeskukseen ikkunoiden avulla oli olennainen osa kunnantalon taukotilaa suunniteltaessa, koska luonnonvalaistuksen lisäksi se loi edellä mainitun yhteyden kyseisten tilojen välille. Kokoustilan suunnitteluntavoitteena oli mahdollistaa tilan jakaminen enintään kolmeen “lohkoon”, joissa voidaan pitää samanaikaisia kokouksia ja tilaisuuksia muiden lohkojen käyttäjiä häiritsemättä. Akustisen toimivuuden takaamiseksi myös kokouskeskuksessa oleva tarjoilutila tuli voida eristää muusta kokouskeskuksesta akustisella verholla tai sermillä tilaisuuden ajaksi. Taukotilaan johtavan oven viereen suunniteltiin avoportaat, jotka johtavat maantasokerroksen aulaan lähelle kokouskeskusta ja mahdollistavat sen iltakäytön.

Opinnäytetyön edetessä kunnantalorakennusten toimistotilojen suunnittelulle ilmeni uusi vaatimus: työllisyyspalveluiden kahdella työpisteellä varustetut toimistohuoneet tuli suunnitella siten, että huoneiden erilliset työpisteet ovat toisistaan paremmin erotetut yksityisyyden parantamiseksi. Kyseisiin tiloihin tuli lisäksi päästä aiheuttamatta turhaa häiriötä työhuoneen toiselle työntekijälle. Työllisyyspalvelut tuli myös suunnitella siten, että ne olisivat kokonaisuutena erotettuna ovilla toisista saman kerroksen palvelualueista, joita luonnossuunnitelman lopullisessa versiossa ovat laskenta- ja sivistyspalvelut sekä hallintopalvelut. Työllisyyspalveluihin tuli olla myös oma erillinen sisäänkäynti.

3 Suunnittelualue ja suunnittelukohde

3.1 Hämeenkyrön keskusta-alue

Hämeenkyrö on n.10 000 asukkaan kunta, jonka keskus sijaitsee 35 kilometrin etäisyydellä länteen Tampereesta. Hämeenkyrön kunnantalo sijaitsee kunnan ydinkeskustassa Kirkonkylässä, johon on sen lisäksi keskittynyt erilaisia kunnan julkisia palveluita ja kauppoja. Ydinkeskusta jakaantuu Tampereentien molemmille puolille, ja keskustan etelänpuoleista rakennetta on näkyvissä kuvassa 2. Tien eteläisellä puolella on kirkko ympäristöineen sekä kunnantalo erilaisten kunnan palvelu- ja hallintorakennusten muodostamassa hallintokeskustassa. Hallintokeskustaa ympäröivä rakennuskanta on Tampereentien pohjoispuoleen verrattuna vanhempaa ja hajautuneempaa. Kunnantalon läheisyydessä se koostuu rivitaloista, kauempana Hämeenkyrön kirkon eteläpuolella myös omakotitaloista. Tampereentien pohjoispuolelle on puolestaan keskitetty keskusta-alueen kaupat ja modernimpi 1980–2010 luvuilla muodostunut, tiheämmin rakennettu rakennuskanta, joka on kerrostalopainotteinen sisältäen myös yksikerroksisia omakotitaloja. Tampereentien pohjoispuolella sijaitsevalla Härkikujalla on linja-autopysäkkejä, joiden kautta kulkee paikallisliikenteen busseja. Kirkonkylä on osa Hämeenkyrön kulttuurimaisemaa, joka on VAMA-alue (ympäristö.fi 2023).

KUVA 2. Ilmakuva kunnasta. Hämeenkyrön keskustan RKY-alue kuvattuna idästä (Hämeenkyrön kunnan arkisto n.d).

Kuntalaksi kutsutun kunnantalon lisäksi hallintokeskustaan kuuluvat myös kunnan virkailijain talo, terveystalo, kunnanlääkäritalo ja kunnan eläinlääkärintalo. Alkuperäiseen kokonaisuuteen kuuluivat myös säästöpankintalo/tekninen virasto ja sen autotalli sekä kirkkoherranvirasto. Säästöpankintalo/virastorakennus ja autotalli on purettu. Kirkkoherranvirasto ja sen asuinosa on poissa käytöstä sisäilmaongelmien takia. Säästöpankin taloa/Teknistä virastoa ja entistä terveystaloa lukuun ottamatta kaikki nämä kunnantalon läheisyydessä sijaitsevat rakennukset sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY2009) osaksi Hämeenkyrön vanhaa keskustaa. (Niukko & Heiskanen 2017.) Tämän RKY-alueen rajaus on esitetty kuvassa 3. Hallintokeskustan reunalla, Härkikujan varrella, sijaitsee myös kunnan terveyskeskus, jonka yhteydessä ovat hammashoitola ja terveyskeskuksen sairaala sekä Kurjenmäen vanhainkoti.

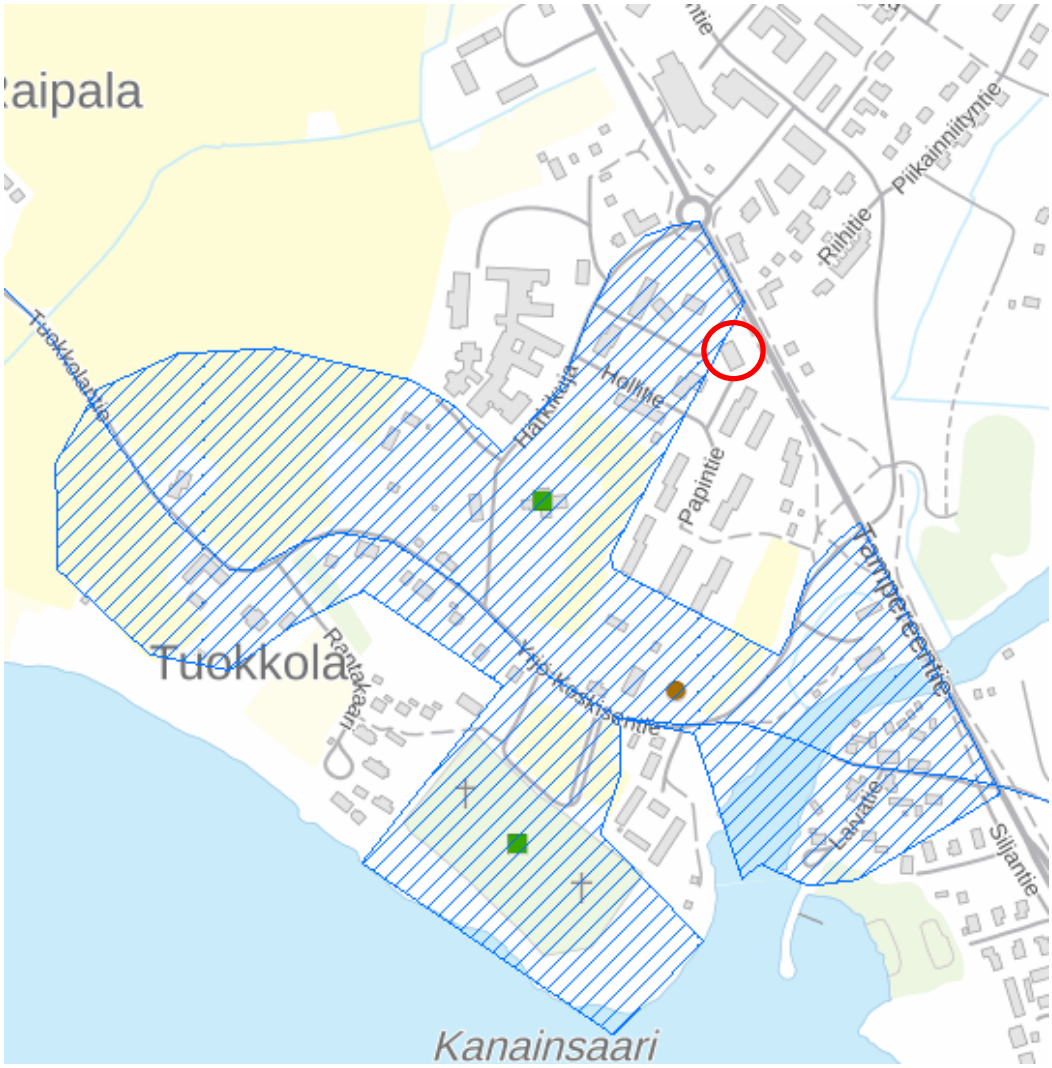

KUVA 3. Karttakuva, jossa Hämeenkyrön RKY-alueen rajaus sinisellä viivoituksella. Tontti on merkitty punaisella ympyrällä. (Kunnan karttapalvelu WebGis 2023.)

Hallintokeskustan sijainti alueen eteläpuolella olevan Hämeenkyrön kirkon vieressä ja vilkkaiden autoteiden kupeessa korostaa sen ja erityisesti kunnantalon arvokkuutta. Hallintokeskusta on myös osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, Hämeenkyrön kulttuurimaisemaa.

3.2 Kunnantalo ja kunnantalon historia

Hämeenkyrön nykyinen kunnantalo on kaksikerroksinen, suorakaiteen muotoinen toimistorakennus, joka on valmistunut vuonna 1954–1955. Sen ovat suunnitelleet vuonna 1949 perustetun Maaseudun keskusrakennustoimisto Oy:n, myöhemmin FGC:n, arkkitehdit Leena Linnainmaa ja Veikko Nortomaa. Rakennuksen kantavana rakenteena toimii betonipilareilla tuettu tiilirunko, ja sen julkisivut on betonirapattu roiskerappauksin ja maalattu ruskeankeltaiseksi. (Niukko & Heiskanen 2017.) Rakennuksessa on kunnanvirkailijoiden talon tapaan käytetty satulakattoa, katemateriaalina on alkuperäinen betonitiiliverhous. Rakennuksen pitkiä julkisivuja jäsentävät suuret ikkunapinnat lasiseinän ja nauhaikkunoiden muodossa. Rakennuksen vanhan osan pääsisäänkäynnin yläpuolella olevassa parvekkeessa on käytetty pyöröteräskaidetta, jota on käytetty myös muualla kunnantalossa sekä muissa hallintokeskustan rakennuksissa. Kunnantalo sijaitsee hallintokeskustan ytimessä Tampereentien eteläpuolella.

Kunnantalo koostuu kahdesta osasta: vanhasta osasta, joka on myös esitettynä kuvassa 4, on vuodelta 1954, sekä uusi lisäsiipi, joka on valmistunut vuonna 1993 (Niukko & Heiskanen 2017). Maanpäällisten kerrosten lisäksi kunnantalossa on kellari, johon on sijoitettu väestönsuoja johtokeskuksen kanssa, sosiaalitilat sekä arkisto. Vanhassa osassa toimivat kunnan hallintopalvelualueen toimijat eli kunnanjohtaja, kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus. Vanhan osan maantasokerroksen huoneet sijoittuvat alkuperäisenä säilyneen aulan ympärille molemmille puolille rakennuksen pohjoissiipeä. Rakennuksen toisessa kerroksessa ovat valtuustosali, kunnanhallituksen kokoustila sekä toimistoja ja kunnanjohtajan työhuone. Pääosa kunnantalosta on poissa käytöstä siinä ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi. (Niukko & Heiskanen 2017.)

KUVA 4. Näkymä Härkikujalta Hämeenkyrön vanhalle kunnantalolle. Rakennuksen läntisellä julkisivulla on nähtävissä muusta rakennusmassasta sisäänvedetty osuus, jossa on hyödynnetty suuria ikkunapintoja sekä pyöröteräskaidetta sisäänkäynnin yläpuolisessa parvekkeessa. Kaideaihetta on hyödynnetty myös kunnanlääkärin ja kunnan virkailijain talossa.

Uuden lisäsiiven, joka on sijoitettu alkuperäiseen kunnantaloon nähden vinottain, on suunnitellut turkulainen arkkitehtitoimisto Stenman ja Suominen. Lisäsiipi on betonisandwich-elementtirunkoinen, kaksikerroksinen rakennus, joka on päällystetty beigellä ja vaaleanbeigellä ohutpinnoitteella. (Niukko & Heiskanen 2017.) Vaikka se on ulkoiselta sävytykseltään ja tietyiltä arkkitehtonisilta ratkaisuiltaan, kuten ikkuna-aukotuksen osalta, samankaltainen kunnantalon vanhaan osaan verrattuna, niin sen massoittelu, ikkunoiden sommittelu sekä detaljien sävytys erottavat sen tyylillisesti eri vuosikymmenelle vanhaan osaan nähden olematta kuitenkaan ristiriidassa sen kanssa. Uuden lisäsiiven ja vanhan osan liitoskohtaan on sijoitettu työntekijöiden taukotila, hissi ja porraskäytävä. Liitoskohta erottuu kunnantalon vanhasta osasta ulostyöntyvänä lasirakenteena.

Alun perin siipirakennus suunniteltiin sosiaalikeskusta varten, ja myöhemmin vuonna 2017 perusturvapalveluille suunniteltuun siipeen muutti myös kunnan

tekninen toimisto entisestä Säästöpankin talosta (Niukko & Heiskanen 2017). Uudessa lisäsiivessä ovat nykyään kunnan elinympäristöpalveluiden sekä niiden yhteydessä toimivien elinkeinopalveluiden työtilat. Toimistotilat on ryhmitelty rakennusrungon keskellä kulkevan käytävän molemmille puolille, ja molemmissa kerroksissa kopiointi-, skannaus ja wc-tilat sekä muut aputilat sijoittuvat yhtenäisiksi ryhmittymiksi.

3.3 Hallintokeskustan historia

Hämeenkyrön kunnantalo on osa Hämeenkyrön vanhaa keskustaa, joka sijoittuu Kirkkojärven ja siihen laskevan Pappilanjoen pohjoisrannalle, peltomaiseman keskelle sijoittuvalle mäelle. Alueen etelä- ja länsipuolella mutkittelee Yrjö-Koskisentie, joka on osa keskiaikaista Hämeenkankaantietä. (Niukko & Heiskanen 2017.)

Kunnantalo, samoin kuin muut Hämeenkyrön kunnan julkiset palvelut, keskitettiin sotien jälkeen vanhan kirkonkylän kylkeen muodostettuun moderniin keskustaan päätien varteen. Alue on entistä Pappilan peltoa, johon sijoitettiin 1950–1960-luvulla ajan hengen ja suositusten mukaisesti kunnan merkkirakennusten ryhmä, joka on nähtävissä osittain kuvassa 5. Kunnantalon lisäksi tähän ryhmään kuuluivat terveystalo, kunnansairaala, kunnan virkailijoiden asuinkerrostalo sekä säästöpankki. 1960- luvulla ryhmään liitettiin kirkkoherranvirasto diakonissa-asuntoineen ja 1970- luvulla vielä eläinlääkäritalo. Kunnantalon eli Kuntalan kiinteistöä varten lohkottiin vuonna 1950 Mäkipappilasta tontti, joka puolestaan oli muodostettu Pappilan kantatalon maista vuonna 1947. (Niukko & Heiskanen 2017.)

KUVA 5. Ilmakuva lännestä Hämeenkyrön hallinnollisesta keskustasta 1960-luvun alusta. Kuvan etualalla on terveystalo, jonka takana kunnantalo, kunnan virkailijain talo sekä Säästöpankin rakennus. (Hämeenkyrön kunnan arkisto n.d.)

3.4 Hallintokeskustan merkkirakennukset

Hallintokeskustan rakennukset on sijoitettu lähelle toisiaan kunnantalon ympärille, mikä luo vaikutelman merkkirakennusten ryhmittymästä. Ympäröivä puistoalue nivoo yhteen kokonaisuuden 1- ja 2-kerroksisten rakennusten muodostamat erilliset ryhmittymät. Fyysisen läheisyyden lisäksi rakennukset ovat myös ajallisesti suhteellisen lähellä toisiaan: vanhimmat rakennukset, kuten kunnantalon vanha osa, kunnan virkailijain talo ja Hämeenkyrön terveystalo, ovat 50-luvulta, kun taas kirkkoherranvirasto on 60-luvun puolivälistä ja kunnan eläinlääkärintalo vuodelta 1973.

KUVAT 6–10. Detaljikuvia hallintokeskustan rakennuksista. Kuvissa 6 ja 8 Hämeenkyrön nykyinen kunnantalo, kuvassa 7 kunnan virkailijain talo ja kuvissa 9–10 kunnanlääkärin talo.

Tämän lisäksi hallintokeskustan rakennukset ovat arkkitehtonisesti samankaltasia, mutta kuitenkin uniikkeja toisiinsa verrattaessa. Toistuvia teemoja ovat esimerkiksi rapatut, vaaleat tai keltaisenruskeat julkisivut, tiilenpunaiset satula- tai aumakatot sekä pyöröteräskaideaiheet, joita on käytetty osassa rakennuksista.

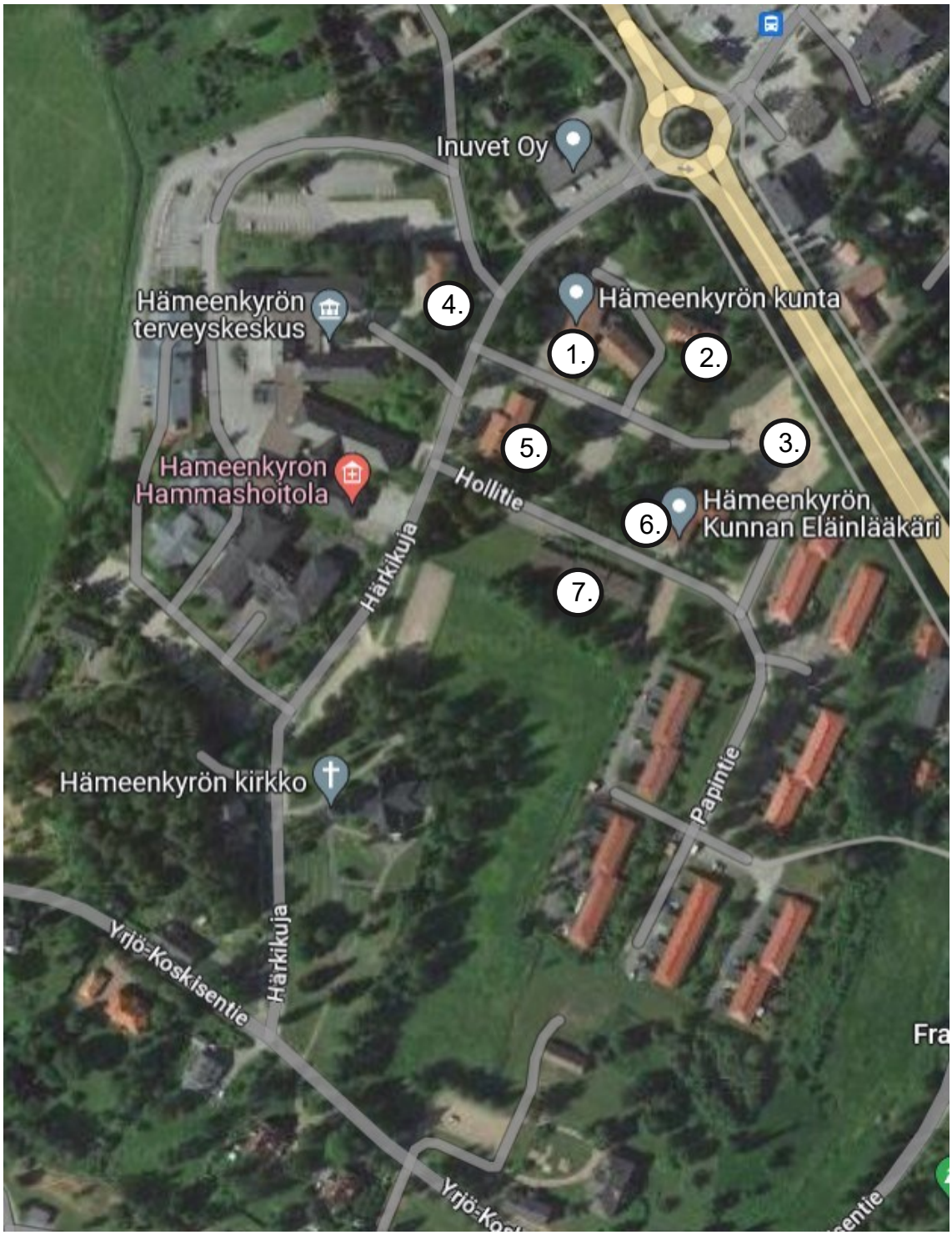

KUVA 11. Ilmakuva hallintokeskustan yläpuolelta. Kuvassa alueen rakennukset, viheralueet ja tiet. (Google Maps- karttapalvelu 2023.)

Kuitenkin esimerkiksi rakennusten ikkunasommittelut ja rakennuskokonaisuuksien massoittelut poikkeavat toisistaan siinä määrin, että rakennukset erottuvat toisistaan rikkomatta yhtenäisyyden vaikutelmaa. Näin ollen hallintokeskustaa voi pitää arkkitehtonisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa on kuitenkin havaittavissa ajallista kerroksellisuutta, ja jonka merkittävyyttä korostaa sijoittuminen kirkon arvokkaaseen lähiympäristöön.

Seuraavilla sivuilla olevassa taulukossa 1 on muodostettu hallintokeskustan merkkirakennuksia käsittelevä yhteenveto, jossa verrataan rakennusten arkkitehtonisia ominaispiirteitä sekä havainnollistetaan yleisellä tasolla rakennusten välistä yhtenäisyyttä ja rakennuskohtaisia eroavaisuuksia. Hallintokeskustan rakennukset on numeroitu taulukossa 1 samalla tavalla kuin kuvassa 11, ja kuvissa 6–10 on esitetty hallintokeskustan rakennusten erilaisia detaljeja.

	1. Kunnantalo	2. Kunnan virkailijain talo	3. Säästöpankki (purettu, luonnossuunnitelman rakennuspaikka)	4.Terveystalo	5. Kunnanlääkäritalo	6. Kunnan eläinlääkärintalo	7. Kirkkoherranvirasto
Suunnittelija	Kunnantalon vanhan osan suunnittelivat Maaseudun Keskusrakennustoimisto Oy:n, myöh. FCG:n, arkkitehdit Leena Linnainmaa ja Veikko Nortomaa. Kunnantalon uuden lisäsiiven suunnitteli turkulainen arkkitehtitoimisto Stenman ja Suominen.	Maaseudun Keskusrakennustoimisto Oy:n, myöh. FGC:n, arkkitehdit O. Niittymaa ja Leena Linnainmaa.	Arkkitehti Matti Hämäläinen.	Hämeenkyröläisen rakennusmestari Jalmari Salovaaran piirustustoimisto.	Jaakko Palo. Rakennuksen piirustukset on allekirjoitettu Hämeenkyrössä helmikuussa 1959.	Kunnaninsinööri Aarne Kohola.	Tamperelainen arkkitehti Pentti Turunen.
Rakennusvuosi	Vanha osa vuonna 1955. Kunnantalon vuosien 1980 ja 1993 kunnostustöiden yhteydessä rakennettiin uusi lisäsiipi.	1955–1956.	Suunnitelma tilattiin vuonna 1955.	1949–1950.	1950–1960-lukujen taite.	1973.	1960- luvun puoliväli.
Kerrosluku	2+kellari	2+kellari	2	2+kellari ja ullakko (kylmää tilaa)	1	1	1

Julkisivut	Vanha osa: betonirapattu roiskerappauksin ja maalattu ruskeankeltaiseksi. Uusi lisäsiipi: betonielementti, päällystetty beigellä ja vaaleanbeigellä ohutpinnoitteella.	Betonirappauksin roiskerapattu ja maalattu vaaleankeltaiseksi.	Vaalea rappaus.	Sileällä kalkkilaastirappauksella rapattu sekä vaaleankeltaiseksi maalattu ½-kiven tiiliverhous.	Ruskeankeltainen rappaus.	Keltatiiliverhous.	Vaaleapintainen tiiliverhous.
Arkkitehtoniset erikoispiirteet, huomiot ja opinnäytetyön tekijän kommentit.	Sisäänvetona toteutettu pääsisäänkäynti. Pääsisäänkäynnin yläpuolisen parvekkeen pyöröteräskaide. Suuret ikkunapinnat (lasiseinät ja nauhaikkunat) jäsentävät pitkiä julkisivuja. Satulakatto betonitiilikatteella.	Sisäänvedetyt kulmaparvekkeet pyöröteräskaiteilla. Ikkunoiden symmetrinen sommittelu. Satulakatto betonitiilikatteella. Sisäänvedetyt parvekkeet ja niiden kantavat pilarit rakenteiden ja massoittelun suunnittelussa inspiraation lähteenä.	Silein graniittilevyin päällystetty pääsisäänkäynti. Edustuksellinen sijainti Tampereentien kupeessa. Satulakatto.	Työtilojen ja asuntojen ikkunat ovat kaksijakoisia, joiden kapeampi ikkuna jakaantuu edelleen kahteen eri kokoiseen ruutuun. Porraskäytävän kohdalla on käytetty kapeita, kaksijakoisia ikkunoita. Aumakatto betonitiilikatteella.	Kunnantaloa ja kunnan virkailijoiden taloa muistuttava pyöröteräskaide. Punatiilikehykset ikkuna- ja oviaukoissa. Satulakatto tiilenpunaisella peltikatteella.	Vaaleankeltainen puhtaaksimuurattu tiili. Hallintokeskustan rakennuksia jäljittelevä väripaletti. Aumakatto tiilenpunaisella peltikatteella.	Rakennus on ketjutalo, jollaisia ovat vähintään kolmesta, toisiinsa kiinni olevasta asunnosta koostuvat talot. Rakennus on rakennettu loivaan rinteeseen ja on massoittelultaan porrasmainen. Tasakatto. Arkkitehtonisilta piirteiltään vähemmän merkityksellinen.

TAULUKKO 1. Opinnäytetyön tekijän yhteenveto Hämeenkyrön hallintokeskustan merkkirakennuksista. Yhteenveto perustuu Rakennetun kulttuuriympäristön inventointiraporttiin (Niukko & Heiskanen 2017).

4 Tilaohjelma ja lähtötietoaineisto

4.1 Tilaohjelman laatiminen

Hämeenkyrön uuden kunnantalon tilaohjelma laadittiin kunnantalon aikaisempien tilaohjelmaversioiden pohjalta. Varsinaisten tilojen, niiden koon ja lukumäärien päivittämisen lisäksi tilaohjelman visuaalinen asettelu ja organisointi päivitettiin selkeämmäksi ja helppolukuisemmaksi. Tilaohjelma on opinnäytetyön Liite 1. Tilaohjelma laadittiin opinnäytetyön tekijän Hämeenkyrön kunnan elinympäristöpalveluissa suorittaman harjoittelujakson aikana kesällä 2022. Tuolloin järjestettyjen suunnittelupalaverien pohjalta laadittiin tilaohjelma ja sen työstämisen ohessa tekijä tutustui erilaisiin tilaohjelman laatimista tukeviin RT-kortteihin, jotka käsittelivät esimerkiksi toimistorakennuksen tilojen jakoa eri yksityisyystasoihin sekä kokous-, sosiaali- ja kahvilatilojen suunnittelua. Tilaohjelman suunnittelussa painotettiin kunnantalon tilojen tilatehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Tilaohjelman tueksi ja lisäselvitykseksi osana harjoittelua tekijä laati hankkeesta selostuksen uuden kunnantalon, Hämeenkyrötalon, palvelualueiden toiminnasta ja tilaratkaisuista. Selostuksessa perusteltiin tilaohjelman suunnitteluratkaisuja, käsiteltiin kunnantalon eri palvelualueiden työn luonnetta ja työskentelyyn liittyviä erityistarpeita sekä tilojen toiminnallisuutta. Siinä asetettiin tavoitteeksi muuntojoustavat tilat ja kokonaisuudet, jotka vastaavat rakennuksen käyttäjien eli asiakkaiden, luottamushenkilöiden, vieraiden ja työntekijöiden tarpeita.

4.2 Hämeenkyrön kunnan aineistot

Opinnäytetyön laatimisessa on hyödynnetty Hämeenkyrön kunnan kirjallisia ja sähköisiä aineistoja. Opinnäytetyön suunnittelutyön pohjana on käytetty kunnantalon tilaohjelmaa sekä selostusta, joka käsittelee palvelualueiden toimintaa ja tilaratkaisuja. Työssä on hyödynnetty kunnan pohjakartta-aineistoa ja WebGis-karttapalvelun asemakaavaa ja sijaintikarttoja. Kirjallisena lähteenä aluehistorian ja hallintokeskustan rakennusten esittämisessä on käytetty Hämeenkyrön Hollitien asemakaavamuutokseen valmistunutta Rakennetun kulttuuriympäristön inventointiraporttia, jonka on laatinut Heiskanen & Luoto Oy vuonna 2017.

5 Suunnittelu

5.1 Suunnittelualueen tontti

Opinnäytetyön kunnantaloluonnos suunniteltiin osaksi Hämeenkyrön hallintokeskustaa, mikä pohjimmiltaan rajasi osaltaan mahdollisia rakennuspaikkoja hallintokeskustaa ympäröivien Hollitien, Härkikujan ja Tampereentien rajaamaan alueeseen. Nykyisen kunnantalon eteläpuolelle, parkkipaikan kohdalle rakentaminen olisi varmistanut rakennuksen yhteyden hallintokeskustaan, mutta olisi syönyt tärkeitä pysäköintipaikkoja suunnitelmasta ja tiivistänyt liiaksi hallintokeskustan sommittelua. Kunnantalon pohjoispuolella puolestaan on arvokas puistoalue. Vaikka aivan Tampereentien tuntumassa olisikin ollut edustuksellinen, hyvin kulkuyhteyksin varustettu rakennuspaikka, se olisi vahingoittanut vehreän puistoalueen yhtenäisyyttä. Lisäksi siihen olisi liittynyt lopulliseksi rakennuspaikaksi valittuun kohteeseen verrattuna suuremmat maanmuokkaus- ja täyttökulut rakentamisprosessin aikana.

KUVA 12. Kuva entisen Säästöpankin rakennuspaikalta. Etualalla kunnan virkailijoiden talon pihaa, joka on yhteydessä suunnittelukohteen tonttiin rinteen välityksellä.

Lopulliseksi rakennuspaikaksi valikoitui kuvassa 12 näkyvä entisen Säästöpankintalon/teknisen viraston paikka nykyisen kunnantalon itäpuolella. Edellä mainitun puistosijainnin tavoin tämäkin rakennuspaikka sijaitsee hyvin edustuksellisesti Tampereentien tuntumassa kunnan omistamalla tontilla ja olisi kiinteästi osana hallintokeskustaa, mutta rakennus toteutettaisiin jo puretun Säästöpankin konttorin paikalle. Näin rakentamisessa on mahdollista hyödyntää olemassa olevaa, rakennuksen purkamisen jäljiltä syntynyttä kuoppaa, mikä paitsi mahdollistaa kustannussäästöjä maanmuokkauksen ja maatäyttöjen osalta sekä säilyttää paremmin ympäröivää puistoaluetta. Hollitien ja Härkikujan olemassa olevia liittymiä voidaan hyödyntää suunniteltaessa kulkuyhteyksiä entisen säästöpankin rakennuspaikalle. Lisäksi Tampereentieltä on mahdollista muodostaa ylimääräinen autoliittymä pelastustielle ja huollon/kevyenliikenteen yhteyden helpottamiseksi.

Rakennuspaikan puusto ja kasvillisuus sijaitsevat tontin kuopan ympärillä, mutta yksittäiset kasvillisuusryhmittymät sijaitsevat kohtuullisella etäisyydellä toisistaan, mikä osaltaan helpottaa olemassa olevan kasvillisuuden säilyttämistä. Korkeusvaihtelut tontilla ovat maltillisia lukuun ottamatta tontin pohjois- ja länsireunaa. Pohjoispuolella korkeusmuutokset vaihtelevat 1–1,5 m:n välillä tontin kuopan ja Tampereentien välillä, ja rinne on yleisesti ottaen loivempi. Kuopan länsipuoleinen rinne on jyrkempi, ja siinä korkeusero voi olla noin 1,1 m:n matkalla kaksikin metriä. Rinteen jyrkkyys voi johtua entisen Säästöpankin autotallista, joka oli rakennettu kyseiseen rinteeseen ja joka konttorirakennuksen tavoin purettiin myöhemmin, jolloin korkeuserot jäivät autotallin kohdalla jyrkiksi.

Tontin riittävän tehokas hyödyntäminen edellytti kuitenkin, että uusi kunnantalo sekä siihen liittyvä pihakokonaisuus ja muu infrastruktuuri ulotetaan rakennuspaikan länsirinteen yli ja kyseistä rinnettä siirretään lännemmäksi tonttirajan yli. Samalla rinteen korkeuseroja tuli tasoittaa, jottei suunnittelussa jouduttu turvautumaan tarpeettoman korkeisiin tukimuureihin tontin länsipuolella. Kunnantalokokonaisuuden ulottaminen pidemmälle länteen oli tarpeellista myös siksi, koska kokonaisuuden laajentamismahdollisuudet muissa pääilmansuunnissa olivat heikommat. Tontin pohjoispuolella on edellä mainittu rinne sekä alkuperäisiä puita, joiden säilyttäminen ja alkuperäisen kasvillisuuden säilyttäminen yleisellä tasolla oli yksi tontin pihasuunnittelun tavoitteista.

Tontin itäreunassa oli alun perin Säästöpankin paikoitusalue, ja luonnossuunnitelmassa alue säilyttää käyttötarkoituksensa, mutta on sopeutettu uuteen kunnantalorakennukseen, uusiin tieliittymiin ja muuhun piharakenteeseen. Parkkipaikan lisäksi tontin itäpuolelle ei jäänyt kuitenkaan paljoa tilaa suunnitelmakokonaisuuden laajentamiselle. Tontin eteläpuolella tilaa oli enemmän käytettävissä, mutta mikäli rakennuskokonaisuus tai sen osa olisi ulotettu pitemmälle kohti tontin etelärajaa, se olisi katkaissut tontilla tapahtuvan autoliikenteen ja johtanut useampien puiden poistamiseen kunnan eläinlääkärintalon edestä.

5.1.0 Suunnittelualueen asemakaava

Suunnittelukohteessa, korttelissa 68, on voimassa asemakaava vuodelta 1977, ja se on esitetty alla olevassa kuvassa 13. Asemakaavassa tontti on osoitettu yhdistettyjen liike- ja asuntokerrostalojen (ALK) rakennusalueeksi. Tontilla kunnanviraston teknisenä toimistona palvellut, alun perin pankkitalona toiminut 1950-luvun rakennus on purettu. Tontin pinta-ala on noin 4250 m^2. Sille on osoitettu rakennusoikeutta tehokkuusluvulla e = 0,4 eli 1700 kem^2. Rakennuksen kerrosluku on määrätty enintään kaksikerroksiseksi. Asemakaavassa on osoitettu tontin paikoitusalue itäosaan ja ohjeellinen rakennusalue L-muotoiselle massalle. Tampereentien varteen on osoitettu istutetun alueen osa, jolla sijaitsee isoa puustoa. Hämeenkyrön kunta on opinnäytetyön tekoaikana käynnistänyt alueelle asemakaavan muutoksen, jolla pyritään mahdollistamaan alueen kehittäminen ja kaavamääräysten muuttaminen kunnan tarpeisiin.

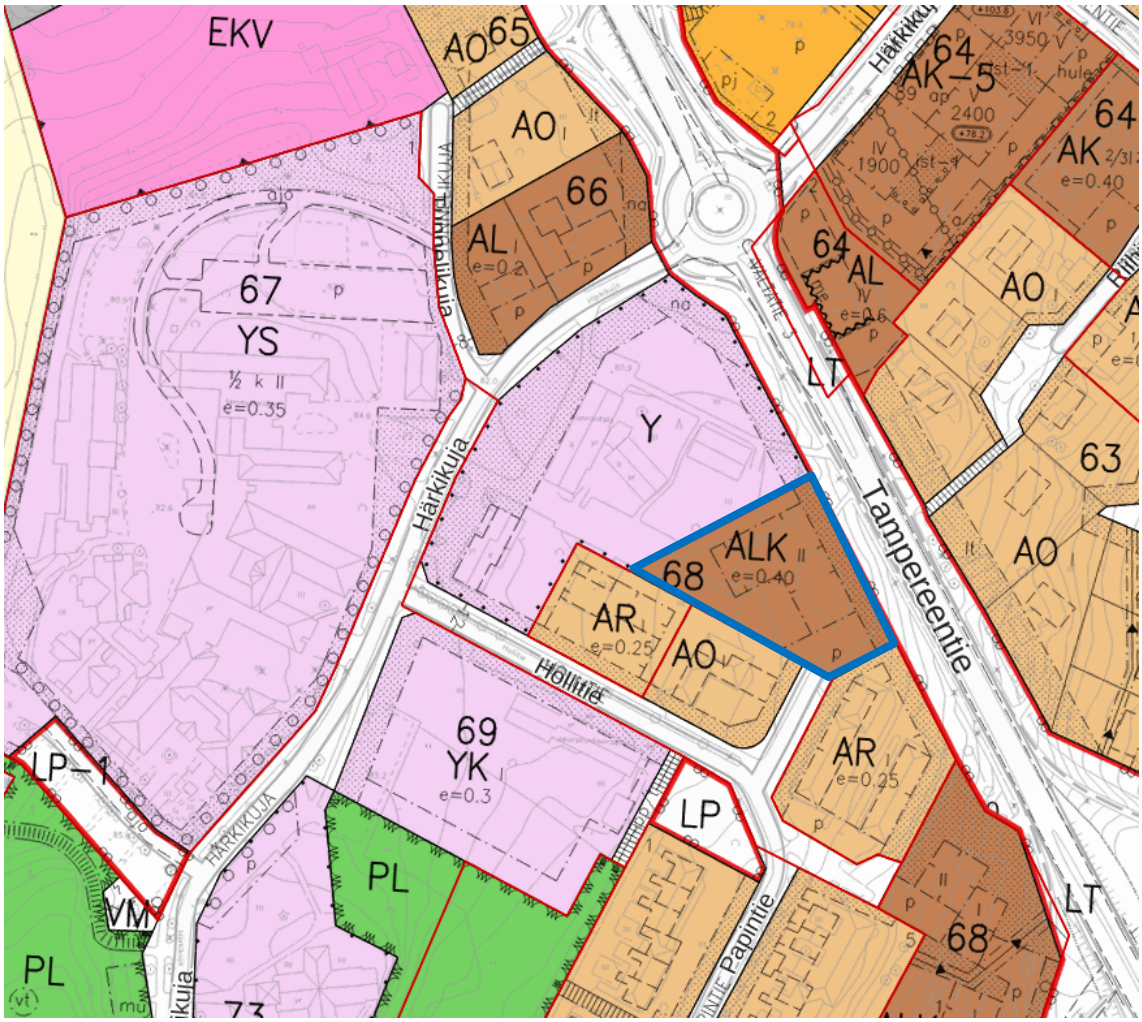

KUVA 13. Suunnittelualueen asemakaava. Tontti on rajattu sinisellä viivalla. (Kunnan karttapalvelu WebGis 2023.)

5.1.1 Moottoriajoneuvojen liikennöinti

Opinnäytetyön osioissa 5.1.1 ja 5.1.2 käsitellään rakennuspaikan liikennöinnin toimintajärjestelyt. Tämä organisointi on esitetty myös visuaalisesti ArchiCAD-ohjelmalla luodussa liikennekaaviossa, joka esitetty kuvasta 14.

Luonnossuunnitelmassa kunnantaloa ympäröi ajoväylä, joka on osin yksisuuntainen. Ajoväylän osittainen yksisuuntaisuus johtuu tontin pohjoispuolen rinteen aiheuttamasta tilanpuutteesta. Kunnantalon eteläpuolella sijaitsevat ajoväylän osat suunniteltiin kaksisuuntaisiksi, koska ajoväylän on tarkoitus mahdollistaa kulku pysäköintialueelle sekä Härkikujan että Hollitien liittymän kautta. Härkikujan liittymä, joka kulkee vanhan kunnantalon pysäköintialueen kautta Säästöpankin tontille, on yksikaistainen, kun taas tontin kaakkoisreunassa oleva Hollitien liittymä säilytetään kaksikaistaisena.

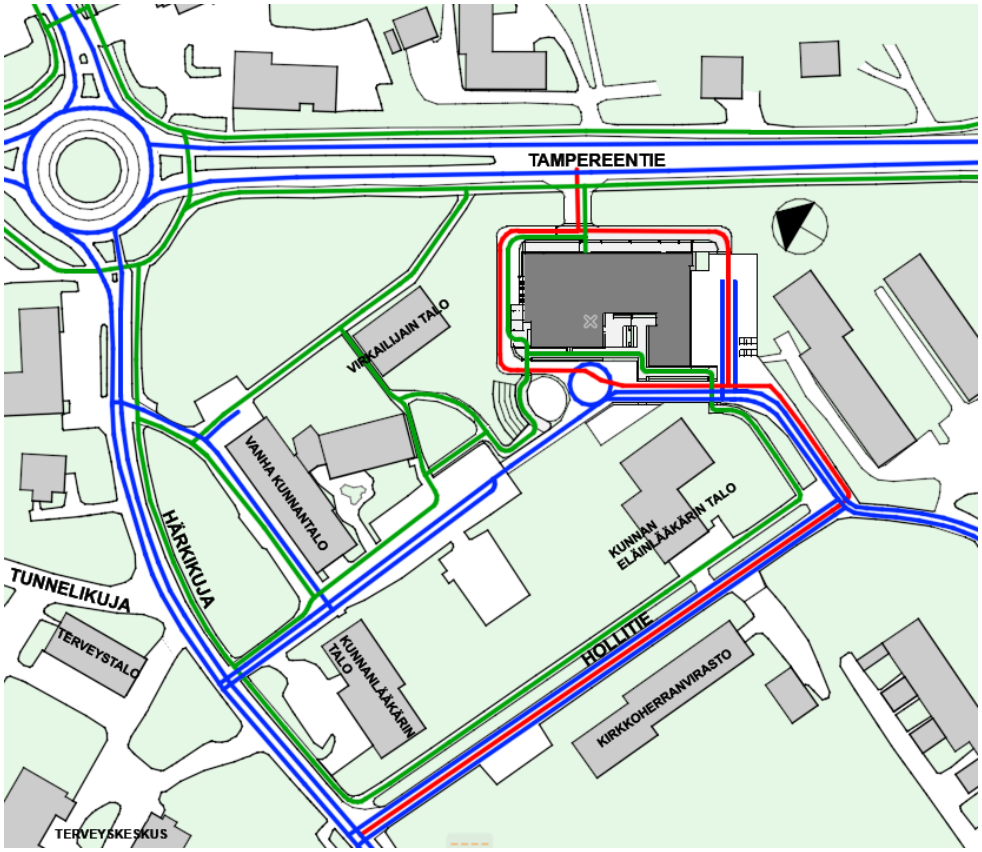

KUVA 14. Liikennekaavio, jossa esitetään hallintokeskustan liikenteen organisointi suhteessa uuteen kunnantalorakennukseen. Vihreät linjat kuvaavat kevyen liikenteen, siniset moottoriajoneuvojen ja punaiset linjat taas pelastus- ja huoltoajoneuvojen suunniteltuja kulkureittejä. Kaksisuuntaiset ajoväylät on osoitettu kahdella vierekkäisellä linjalla ja kääntymispaikat on merkitty sinisellä ympyrällä.

Leveämpi ajoväylä mahdollistaa myös rakennuksen ullakolla sijaitsevan IV-konehuoneen kalustekuljetukset ja -asennukset sekä ulkoa käsin toteutettavat huoltotoimenpiteet siten, että huoltoajoneuvojen ohi ajaminen on vielä mahdollista. Alun perin läntisellä julkisivulla sijanneet IV-konehuoneen ovet jouduttiin siirtämään rakennuksen eteläjulkisivulle ja IV-konehuoneen mittasuhteita muuttamaan, koska kattomuodon muututtua itä-länsi suuntaiseksi harjakatoksi IV-konehuoneen toteuttaminen läntiselle julkisivulle ei olisi ollut mahdollista ilman, että osa konehuoneesta työntyisi ulospäin vesikattorakenteesta. Tällöin ratkaisu olisi rikkonut rakennuksen kattomuodon arkkitehtonista yhtenäisyyttä. Rakennuksen eteläpuolella on ajoväylien risteyskohdassa kääntymistä helpottava alue, jonka kupeessa sijaitsee kaksi esteetöntä pysäköintipaikkaa. Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden parantamiseksi jalkakäytäviltä johtaa kolme suojatietä kunnantalolle, joista yksi alkaa maastoon rakennetulta amfiteatterilta. Suojateiden reunoissa voidaan käyttää esimerkiksi shakkiruudukon mallista betonilaatoitusta, joka helpottaa suojateiden havaitsemista. Kunnantalon länsipuolella sijaitseva ajoväylä alkaa yksikaistaisena sisäpihan suunnalta, mutta levenee kaksikaistaiseksi läntisen julkisivun sisäänkäynnin kohdalla. Ratkaisun on tarkoitus mahdollistaa kahvilan keittiön ruoka- ja tarviketoimitukset sekä ICT-palvelujen tarviketoimitukset kuitenkaan estämättä toisten ajoneuvojen ohiajoa.

Tontin itäreunalle, parkkipaikan eteläpäätyyn, on koottu Molok-jätteenkeräysastiat, joiden kautta kiinteistön jätehuolto hoidetaan. Astiat ovat maahan upotettuja säiliöitä, ja ne on ryhmitetty tien reunaan, jotta jätteenkeräysauton ohi ajaminen on mahdollista.

Valitulla rakennuspaikalla on mahdollista hyödyntää Hollitien ja Härkikujan olemassa olevia liittymiä. Lisäksi rakennuspaikan pohjoispuolella olevalta Tampereentieltä voidaan muodostaa liittymä esimerkiksi kunnantalorakennuksen huoltologistiikan helpottamiseksi. Alun perin tästä Tampereentien liittymästä oli tarkoitus suunnitella sekä kevyen liikenteen että moottoriajoneuvoliikenteen kaksisuuntainen ajoväylä. Lähellä rakennuspaikkaa sijaitseva Härkikujan ja Tampereentien risteyksen liikenneympyrä muodostaa kuitenkin puollonkaulan Tampereentien kautta kulkevalle autoliikenteelle, ja kunnantalon liittymään hidastaminen voi pahentaa alueen ruuhkaisuutta. Näin ollen suunnittelun edetessä liittymä muutettiin yksisuuntaiseksi, jolloin se mahdollistaisi ainoastaan kunnantalolta

poispäin suuntautuvan moottoriajoneuvoliikenteen, samalla kuitenkin toimien myös kevyen liikenteen liittymänä.

Muutoksen myötä luonnossuunnitelmassa kunnantaloa ympäröivän ajoväylän ei tarvinnut jatkua kokonaan rakennuksen ympäri, koska esimerkiksi huolto- ja pelastusajoneuvot voivat käyttää kyseistä liittymää kiinteistöltä poistumiseksi. Turhaksi jääneet ajoväylän osat rakennuksen pohjoispuolella muutettiin shared space- tilaksi, jota voidaan oleskelualueen ohella käyttää tarvittaessa myös ajoväylänä. Alueen päällysteenä on käytetty betonilaatoitusta ja paikoin nurmikiveä, jotka kestävät hyvin koneellista kunnossapitoa.

5.1.2 Kevyen liikenteen organisointi

Tontin pohjoinen kevyen liikenteen liittymä Tampereentien kevyenliikenteen väylän varressa siirrettiin idemmäksi ja muutettiin ajoväyläksi, joka sallii huolto- ja pelastusajoneuvoille Tampereentielle suuntautuvan liikenteen. Ratkaisun seurauksena liittymällä tapahtuva moottoriajoneuvojen liikennöinti on vähäistä, joten kevyen liikenteen käyttäjät pystyvät myös hyödyntämään tätä liittymää kunnantalolle saapuessaan. Pääasiallinen ajoneuvoliikenne tapahtuu tontille Hollitien kautta. Uuden kunnantalorakennuksen tontille johtavaa Hollitien jalkakäytävää siirrettiin luonnossuunnitelmassa, jotta se saatiin erotetuksi tontille johtavasta autoväylästä viherkaistalla. Puita on hyödynnetty kunnantalon pihasuunnittelussa olemassa olevan puistoalueen laajentamisessa varjoisten katvealueiden luomiseksi sekä autoliikenteestä aiheutuvan meluhaitan lieventämiseksi.

Hallintokeskustan rakennusten lomassa kulkee polkuverkosto, jota on laajennettu luonnossuunnitelmassa yhdistämällä se osaksi uusia kevyen liikenteen väyliä. Kunnan virkailijoiden talon ja vanhan kunnantalorakennuksen välillä kulkevasta polusta on johdettu kaksi kevyen liikenteen väylää, jotka yhdistyvät amfiteatterin laella yhdeksi tieksi. Tie kulkee amfiteatterin vieressä alas rinnettä ja mahdollistaa siirtymisen katsomon ylemmille riveille sekä kiertää amfiteatterin edestä kohti kunnantalolle johtavaa suojatieliittymää. Samalla tien päällyste muuttuu betonikiveykseksi, jolla kunnantalon edustan jalkakäytävät ja oleskelualueet on myös päällystetty.

Kunnantalon edustalla olevat kevyen liikenteen väylät ja oleskelutilat on erotettu ajoväylistä istutusaltailla sekä tummilla, betonilaatoista kootuilla raidoilla. Kevyen liikenteen väylien reunustamiseen on myös käytetty nurmikiveä, koska se toimii hulevesiä imeyttävänä rakenteena, mutta kuitenkin kestää betonikiveyksen tavoin hyvin kunnossapitoa. Tumman betonikiveyksen on suunnitelmassa tarkoitus varoittaa näkövammaista kulkijaa ajoväylästä, ja nurmikiven on tarkoitus merkitä niiden alueiden rajaa, joilla ei toivota jalankulkua. Nämä pintamateriaalit myös ohjaavat jalankulkuliikennettä rakennuksen pääsisäänkäyntien suuntaan.

5.1.3 Piha-alueen toiminnot

Kunnantalon sisäpihalla, ullakkokerroksen tasolla rakennuksesta ulostyöntyvä massa muodostaa korkean katoksen, jota kannattelee kaksi leveää pilaria. Pilarit on sijoitettu samaan pohjois-etelä- suuntaiseen linjaan, joka jatkuu rakennuksen sisällä. Niiden mittasuhteet on laadittu siten, että ne auttavat luomaan enemmän varjoisia alueita katoksen alle sekä johdattavat käyttäjän kohti pääsisäänkäyntiä. Samalla leveät pilarit luovat ohuempiin pilareihin nähden tehokkaammin tilantuntua katkaisematta kuitenkaan yhteyttä muuhun ympäristöön. Pilarien juureen on suunniteltu istutusallas kasveille ja pensaille, johon on integroitu myös puiset istuimet. Katetulle sisäpihalle on mahdollista tuoda kesäaikaan kahvilapöytiä.

Amfiteatteri sijaitsee suunnittelualueen tontin länsirajan tuntumassa. Se on sijoitettu rinteeseen lähelle sitä kohtaa, missä entisen Säästöpankkirakennuksen autotalli sijaitsi. Autotalli ja pankkitalo on purettu ja rinne on siirtynyt lännemmäksi, mutta suunnittelussa haluttiin säilyttää autotallin konsepti rakenteesta, joka on upotettu luontevasti osaksi ympäröivää maastoa. Amfiteatterin esiintymislavan on tarkoitus myös toimia Aamulehden kuuluisan toimittajan Matti Pitkon mukaan nimettynä aukiona, joka Hämeenkyrön kunnan on tarkoitus rakentaa tulevaisuudessa. Esiintymislavaa voidaan käyttää talviaikaan lumenkeräysalueena, jolloin amfiteatterilla ei todennäköisesti järjestetä tilaisuuksia.

Amfiteatterin vieressä, ajoväylän toisella puolella olevat kolme suurta puuta ovat omenapuita, jotka ovat osa vanhaa paikallaollutta puutarhaa. Vanhan kunnantalorakennuksen sisäpihalle on istutettu myös mansikkapensaita, joista kunnanta-

lon työntekijät voivat työpäivän mittaan käydä poimimassa marjoja. Omenapuiden istutuksen on tarkoitus jatkaa tätä omavaraisuuden perinnettä, jota voidaan luonnossuunnitelmassa laajentaa istuttamalla myös marjapensaita edellä mainittuihin istutuspenkkeihin.

Tontin pohjoispuolelle on suunniteltu shared space- alue, jonne voidaan sijoittaa erilaisia ulkokalusteryhmiä tai esimerkiksi maahan rakennettu, isokokoinen shakkilauta nappuloineen. Shared spacen varustuksen valinnassa ja sijoittelussa tulee ottaa huomioon tilan läpi suuntautuva mahdollinen autoliikenne, joten varustuksen tulee voida olla siirrettävissä pois ajoneuvojen tieltä tarvittaessa. Toisaalta varustuksen valintaan ja esimerkiksi säilytykseen vaikuttaa myös ilkivallan mahdollisuus, koska varusteita ei voida ajoväylän kohdalla asentaa kiinni maahan.

5.2 Suunnitteluratkaisut kerroksittain

Tässä osiossa käsitellään kirjallisesti uuden kunnantalorakennuksen tilat kerroksittain sekä selostetaan pääpiirteittäin niiden toiminnot ja ominaisuuksia. Kunnan palvelualueiden työskentelytilat sekä kahvila, keittiö ja kokouskeskus on käsitelty tarkemmin opinnäytetyön osiossa 5.3: Tilakohtaisia ratkaisuja. Kunnantalon palvelualueiden sijoittuminen rakennuksessa on esitetty visuaalisesti ArchiCAD-ohjelmasta otetuissa kuvissa 15 ja 16.

Kunnantalon tilat on jaettu julkisuusasteeltaan kolmeen vyöhykkeeseen RT-kortti 95-11152: Toimistotilat, tilasuunnittelu mukaisesti. Tämä jako on esitetty myös kuviossa 2. Yleiset tilat, joita ovat maantasokerroksessa esimerkiksi aula, aulaan ilman ovea yhteydessä olevat käytävät sekä kahvila, ovat avoimia kaikille vierailijoille (Rakennustieto 2014). Puolijulkisella alueella sijaitsevat kunnan palvelualueiden toimisto- ja neuvottelutilat. Osaan palvelualueista vierailijoilla on periaatteessa vapaa pääsy, koska hallintoa, laskentapalveluita ja sivistyspalveluita ei luonnossuunnitelmassa ole erotettu yleisistä tiloista kulunvalvotuilla tai lukituilla väliovilla. Nämä tilat joka tapauksessa luokitellaan kunnantalossa puolijulkisiksi tiloiksi, ja niiden toimisto- ja neuvottelutilat on vähintään varustettu lukollisilla

ovilla. Yksityinen vyöhyke käsittää esimerkiksi rakennuksen kellarin ja ullakon tilat, ja ne on varattu vain kunnantalon oman henkilöstön käyttöön. (Rakennustieto 2014.)

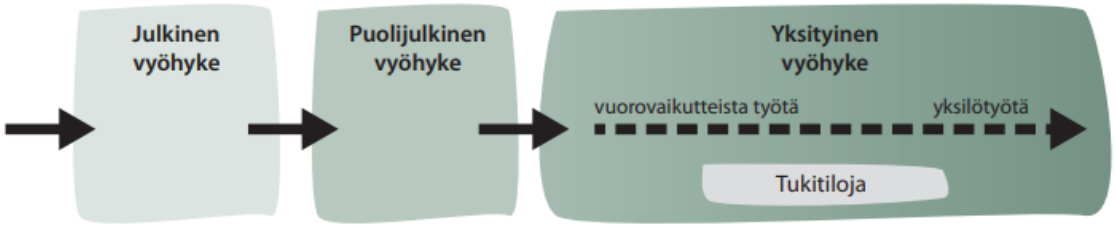

Kuva 1. *Tyypillisiä vyöhykkeitä ovat julkinen, puolijulkinen ja yksityinen vyöhyke. Julkinen vyöhyke on avoin kaikille vierailijoille. Puolijulkisella alueella sijaitsevat neuvottelutilat, ja sinne vieraat pääsevät yleensä vain saatettuna. Yksityinen vyöhyke on varattu vain oman henkilöstön käyttöön. Tukitiloja ovat mm. vetäytymistilat ja puhelinkopit.*

KUVIO 2. Toimistotilojen jako tilojen julkisuusasteen mukaan. Tilat voidaan jakaa julkiseen, puolijulkiseen ja yksityiseen vyöhykkeeseen. (Rakennustieto 2014.)

5.2.0 Kellarikerros

Kunnantalon kellarikerrokseen johtavat poistumistieportaat sijaitsevat rakennuksen länsipäädyssä tuulikaapin yhteydessä. Portaat palvelevat rakennuksen kaikkien kerrosten välillä. Kellarikerrokseen kulku onnistuu myös kellarin ja rakennuksen toisen kerroksen välillä palvelevalla hissillä. Kellarikerroksen tilat on ryhmitetty L-muotoisen käytävän varrelle. Kellaria ei ulotettu pohjapiirustuksissa näkyvää aluetta kauemmaksi, koska nykyisessä kokoonpanossaan kellarin koko kattaa yksittäisten tilojen tarpeet riittävän hyvin. Hukkatilan syntymisen vähentämiseksi sekä rakenneteknillisen toimivuuden parantamiseksi kellari täytyi rajata ulkoseinärakenteiden sekä kantavien pilarikenttien linjoihin sopivalla tavalla. Arkiston, varastotilan sekä kellarin käytävän itäpuoleiset ulkoseinärakenteet ovat maanvastaisia, jotka ovat kosteusteknillisesti riskialttiita. Näiden rakenteiden toimintaa sekä erilaisia toteutusvaihtoehtoja edellä mainituissa ongelmakohdissa tulisi tutkia tarkemmin, mikäli tässä opinnäytetyössä esiteltyä luonnossuunnitelmaa jatkossa työstettäisiin.

Sosiaali-, apu- ja teknisten tilojen lisäksi kellarikerroksessa on talovarasto sekä isompi varastotila, jota voidaan käyttää esimerkiksi kunnan vaalivarusteiden säilytystilana. Rauhan aikana kunnantalon väestönsuojaa voidaan käyttää kuntoilutilana. Suojatilan osa, johtokeskus, varustetaan pysyvillä varusteilla eikä se ole

muussa käytössä. Kellarikerrokseen johtavat ulkoportaat rakennuksen läntisellä julkisivulla toimivat palokunnan hyökkäystienä, ja portaisiin johtava käytävä kellarikerroksessa on osastoitu betoniseinillä (palo-osastointi EI60). Osastoidusta käytävästä on yhteys arkistoon, lämmönjakohuoneeseen sekä edelleen muihin kellarin tiloihin.

5.2.1 Maantasokerros

Uuden kunnantalon ensimmäinen pääsisäänkäynti sijaitsee rakennuksen eteläpuolen sisäpihalla, sisäänvedon vasemmassa pohjoiskulmassa. Toinen pääsisäänkäynti on rakennuksen pohjoisella julkisivulla kokouskeskuksen vieressä. Pääovista sisään astuessa eteen avautuu aulatila, joka toimii maantasokerroksen liikennöinnin risteyskohtana ja jota voidaan tarvittaessa hyödyntää näyttelytilana. Aulatila on rakennuksen rungon syvyinen. Aulatila jatkuu kapeampana, käytävämäisenä kokonaisuutena toisessa kerroksessa, mutta säilyttää pääosin maantasokerroksen tarjoamat funktiot, joten mahdollisten näyttelyiden teoksia voidaan sijoittaa myös toiseen kerrokseen. Aulan avoportaiden alle kulku on estetty puisella istuimella, jonka taakse voidaan tarpeesta riippuen sijoittaa esimerkiksi tilan näyttelyyn kuuluvia teoksia tai kasveja. Portaiden alle on myös sijoitettu puhelinkoppiyksikkö, jota rakennuksen käyttäjät voivat käyttää luottamuksellisten puhelujen soittamiseen. Aulatila avautuu kahvilaan sisäpihan puolella.

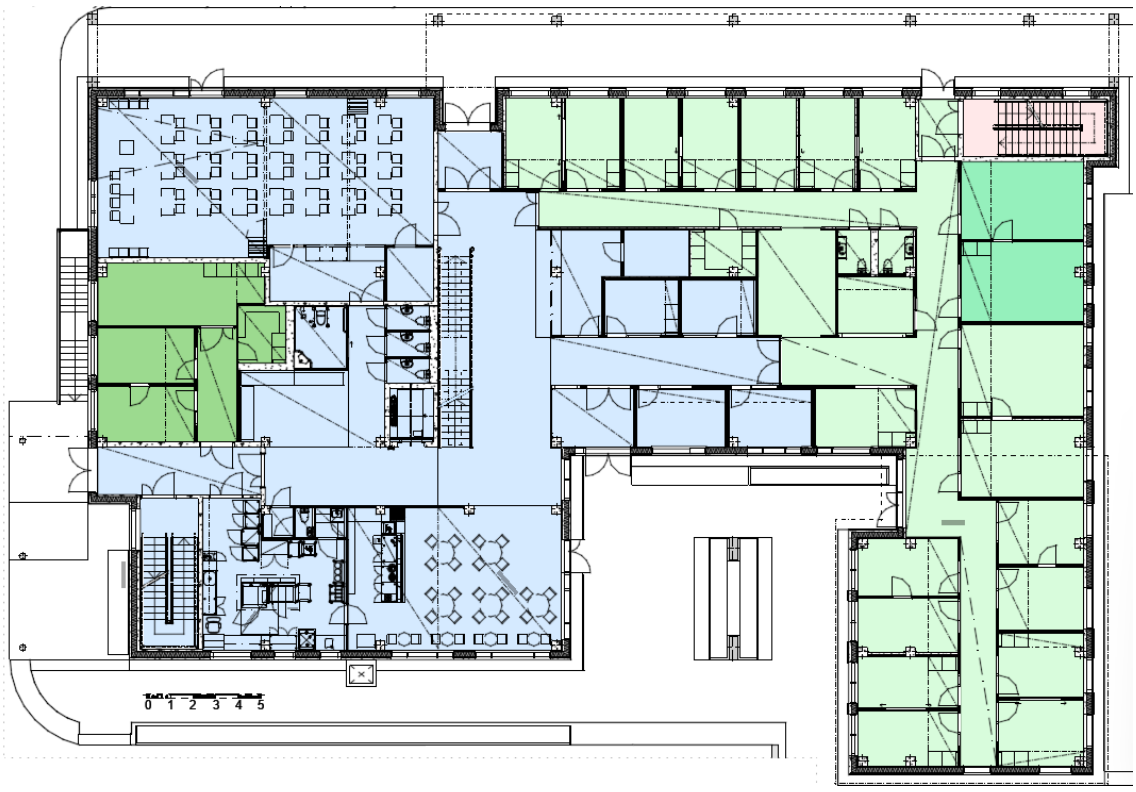

Värien selitteet ja palvelualueiden huonealat. Huonealoihin on laskettu ei-kantavat väliseinärakenteet.

- Yleiset tilat, 483 m^2
- Elinympäristöpalvelut, 357 m^2
- Elinkeinopalvelut, 39,5 m^2
- Tietohallinto (osa hallintoa), 56 m^2
- Työllisyyspalvelut, 16,5 m^2

KUVA 15. Palvelualueiden toimitilat sekä yleiset tilat/sosiaalitilat maantasokerroksessa. Palvelualueet on esitetty eri väreillä pohjapiirustuksessa.

Aulassa on asiakaspalvelupiste, jonka tiski on jaettu kahdelle, eri korkuiselle tasolle esteettömän palvelun mahdollistamiseksi. Palvelupisteestä on työntekijällä oviyhteys postitilaan, joka mahdollistaa sekä ulkoisen että sisäisen postin käsittelyn. Palvelupisteen oikealla puolella käytävällä on asiakkaiden itsepalvelupiste sekä kolme kuntalaisten ja päättäjien käytössä olevaa toimistohuonetta, joiden kalustusta voidaan muuttaa käyttäjien tarpeiden mukaisesti. Näistä tiloista edelleen oikealla on lasiovien takana yhteys elinympäristöpalveluiden käytävään. Ensimmäiseen kerrokseen on sijoitettu elinympäristöpalvelut, muun muassa rakennusvalvonta, yhdyskuntasuunnittelu ja ympäristövalvonta.

Aulan yhteydessä ovat avoportaat sekä hissi, joka palvelee rakennuksen kellarikerroksen ja toisen kerroksen välillä. Hissi on mitoitettu esteettömäksi ja se mahdollistaa paarikuljetuksen hätätilanteessa. Aulasta on myös yhteys poistumistieportaaseen, ICT-palveluihin sekä kahvilatilaa palvelevaan keittiöön. Kulku keittiön pukuhuoneeseen ja sen yhteydessä olevaan WC-tilaan on järjestetty käytävältä keittiön kontaminaatioriskin minimoimiseksi. Hissin läheisyydessä on naulakkotila, johon kokouskeskuksen tilaisuuksien osallistujat tai kahvion käyttäjät voivat jättää vaatteensa. Sen yhteydessä on esteetön WC-tila ja kolme kappaletta unisex-WC-tiloja. Elinympäristöpalveluiden sekä toisessa kerroksessa työllisyyspalveluiden WC-tilat on tarkoitettu kunnan henkilöstölle ja eritoten kyseisten palvelualueiden henkilöstön käyttöön. Naulakkotilan kautta on kulkuyhteys kokouskeskuksen tarjoilutilaan, jonne voidaan järjestää kahvilasta tarjoilut.

5.2.2 Toinen kerros

Maantasokerroksen aulan avoportaat nousevat kohti rakennuksen pohjoista julkisivua. Yläkerran aulasta avautuu korkean tilan kautta näkymä kahvilaan. Portaiden yläpäässä avautuu aulan kapeampi osuus, josta lähtevät kaksi käytävää ovat suoraan yhteydessä laskenta- ja sivistyspalveluihin, joista puolestaan on lasioven välityksellä yhteys työllisyyspalveluihin. Työllisyyspalveluista on pääsy toisiin poistumistieportaisiin, jotka sijaitsevat rakennuksen itäpäädyssä. Työllisyyspalveluihin oli tarpeen järjestää oma sisäänkäynti ja tämä on Tampereentien puoleisella julkisivulla portaikon yhteydessä. Kunnan hallinnon tilat on sijoitettu aulan eteläpäähän liittyvän käytävän ympärille. Tältä käytävältä on yhteys hissiin sekä läntisen julkisivun poistumistieportaisiin.

Avoportaista vasemmalla on liukuoven takana kunnantalon henkilöstön työkahvila, joka on varustettu sohvamoduuleilla, neljän istuttavilla pöydillä, jotka on järjestetty kahteen linjaan, sekä pöytätasoilla tarvittavien kodinkoneiden kera. Tilaa voidaan hyödyntää kokouskeskuksen tavoin erilaisten kokousten järjestämiseen ja kunnantalon henkilöstön ja ylemmän johtoportaan toimijoiden lisäksi myös muut kuntalaiset voivat tehdä tilaan varauksia. Kahvilatila sijaitsee kokouskeskuksen yläpuolella ja suuret ikkunapinnat avaavat näkymiä sekä alas kokouskeskukseen että kunnantaloa ympäröivään maisemaan. Avoportaiden oikealla puo-

lella, laskentapalveluiden käytävän alussa on lepotila, joka on kunnantalon henkilöstön käytettävissä työrasituksesta tai esimerkiksi migreenikohtauksesta toipumiseen. Tilan sisustuksen ja valaistuksen tulee auttaa luomaan huoneeseen rauhallinen ilmapiiri. Lepotilan takana olevat kaksi WC-tilaa ovat myös kunnantalon vierailijoiden ja asiakkaiden käytössä.

Värien selitteet ja palvelualueiden huonealat. Huonealoihin on laskettu ei-kantavat väliseinärakenteet.

- Yleiset tilat/sosiaalitilat, 152 m^2
- Hallinto, 281 m^2
- Sivistyspalvelut, 109 m^2
- Työllisyyspalvelut, 194 m^2

KUVA 16. Toisen kerroksen palvelualueet ja yleiset tilat/sosiaalitilat. Palvelualueet on esitetty eri väreillä pohjapiirustuksessa.

5.2.3 Ullakko

Kunnantalon ullakolle johtavan porrastasanteen edessä on eteinen, joka johtaa rakennuksen IV-konehuoneeseen. Muusta ullakkokerroksesta poiketen IV-konehuoneen kohdalle on jätetty alempien kerrosten mukaisesti kantavat pilarilinjat, koska IV-konehuoneen kohdalla yläpohjan betonilaatta on liitetty osaksi vesikattorakennetta ja näin ollen muodostaa alueelle suurempia kuormituksia. Rakennuksen eteläjulkisivulla on IV-konehuoneeseen johtavat pariovet, joita käytetään laitteiston ja koneiden kuljettamiseen sekä huoltotoimenpiteiden suorittamiseen. Ovien jäljittelee julkisivurappauksen sävyä sulautuakseen paremmin osaksi ulkoseinärakennetta. IV-konehuoneesta on myös oviyhteys ullakkokerroksen kylmään tilaan, mikäli rakennuksen katolle johtavien hormien huoltotoimenpiteet edellyttävät pääsyä ullakon kylmään tilaan.

5.3 Tilakohtaisia ratkaisuja

Uuden kunnantalorakennuksen toimistohuoneet ja kunnan palvelualueet, kahvila ja keittiö sekä kokouskeskus on käsitelty tarkemmin tässä osiossa. Nämä tilat on aiheellista käsitellä laajemmin muihin tiloihin nähden, koska ne muodostavat kunnantalorakennuksen toiminnallisen perustan ja kunnantaloprojektin tilaohjelman suunnittelukokouksissa näille tiloille kohdistui selkeästi suurempi painoarvo, joten suunnittelun tuli olla näiden tilojen osalta yksityiskohtaisempaa.

5.3.0 Toimistohuoneet ja kunnan palvelualueet

Kulku kunnantalon palvelualueisiin on pyritty organisoimaan mahdollisimman vaivattomaksi kuitenkin huomioiden samalla yksittäisten palvelualueiden erityistarpeet. Palvelualueille johtavat käytävät on suunniteltu siten, ettei rakennuksen käyttäjän tarvitse kulkea rakennuksen sisällä useampien kuin yksien lasiovien läpi palvelualueelle päästäkseen. Kunnantalon henkilöstö voi kulunvalvotusti hyödyntää poistumistieportaita, jolloin heidän ei tarvitse kulkea aulan kautta. Kunnantalon vierailijoiden kulku tapahtuu pääasiassa pääsisäänkäyntien kautta, jotka sijaitsevat rakennuksen pohjois- ja eteläjulkisivuilla. Ajanvarauksen tehneet vierailijat voivat käyttää tarvittaessa myös rakennuksen itäisiä poistumistieportaita työllisyyspalveluihin pääsemiseksi.

Luonnossuunnitelmassa rakennuksen rungon keskelle on ryhmitetty tiloja, kuten varasto-, WC- ja muita aputiloja, joiden käyttäminen ja toiminnot eivät edellytä luonnonvaloa. Osa näistä tiloista on osoitettu monitiloiksi, joita voidaan käyttää esimerkiksi työskentely- tai neuvottelutiloina. Monitiloja ei kuitenkaan voida suoraan määrittää toimistotiloiksi, koska niistä ei ole rakennusmääräysten vaatimaa julkisivun ikkuna-aukkoa, joka mahdollistaisi luonnonvalon pääsemisen tilaan. Tiloihin saadaan johdettua epäsuorasti luonnonvaloa lasiovista ja niiden ikkunapielistä sekä lasiseinien kautta, mutta se ei riitä lainsäädännöllisesti tekemään näistä tiloista toimistotiloja. Ulkoseinällä sijaitsevat monitilat on tarkoitettu käytettäväksi joko pieninä neuvottelutiloina tai useamman työpisteen toimistohuoneina.

Pienemmät toimistotilat ovat tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta mitoitukseltaan ja aukotukseltaan hyvin samankaltaisia: niiden dimensiot ovat noin 2500 mm (leveys) x 4100 mm (syvyys), ja työpiste on sijoitettu ikkunan viereen. Toimistotilojen ovet on suunniteltu avautumaan sisäänpäin käytävillä kulkemisen helpottamiseksi. Neuvottelutilojen tai neuvotteluryhmiä sisältävien toimistohuoneiden ovet taas avautuvat ulospäin. Toimistotilan oven viereen voidaan sijoittaa valokatkaisin sekä kaksi komeroa, jotka on erotettu seinästä peitelevyllä. Alakattojen otsakepinnat on rajattu mahdollisten komeroiden kanssa samaan tasoon. Toimistohuoneisiin on sijoitettu toiseen toimistohuoneeseen tai tilaan johtava lasinen pako-ovi, joista osa on toteutettu seinän sisään liikkuvina lasiliukuovina tilan säästämiseksi. Solutoimistohuoneissa on käytetty parilasiliukuovia, jotka samalla tavoin liikkuvat väliseinärakenteiden sisälle. Suurempi oviaukko mahdollistaa erilaisten kalusteryhmien sijoittamisen toimistohuoneiden väliseen tilaan sekä helpottaa kulkua ja kommunikaatiota toimistotilojen välillä. Lasirakenteet myös tekevät tiloista avoimemman tuntuisia.

Luonnossuunnitelman edetessä opinnäytetyön tekijän ja ohjaajan välisessä palaverissa nousseen opettajan ehdotuksen pohjalta toimistohuoneiden ovet muutettiin sisäänpäin aukeaviksi käytävillä kulun helpottamiseksi. Sisäänpäin aukeaviin oviin liittyy kuitenkin kunnan henkilöstölle joitakin turvallisuusriskejä. Ulospäin aukeavat ovet ovat tyypillinen osa suomalaista rakennuskulttuuria, joka on yhteydessä maassa totuttuihin tapoihin sekä vieraanvaraisuuteen. Ulospäin aukeavat ovet mahdollistavat sen, että esimerkiksi kunnan henkilöstöön kuuluva työntekijä

voi vetää oven kiinni, mikäli toimistohuoneen ulkopuolella oleva asiakas tai muu henkilö käyttäytyy uhkaavasti. Tällöin uhkaavasti käyttäytyvän henkilön täytyisi vetää ovea voimakkaasti omaan suuntaansa tai muuten estää oven sulkeutuminen laittamalla esimerkiksi jalkansa oven väliin. Mikäli ovi avautuisi sisäänpäin, oven turvallinen sulkeminen on työntekijälle vaarallisempaa ja vaikeampaa, koska uhkaavasti käyttäytyvän henkilön on helpompi estää oven sulkeutuminen tai hän voi esimerkiksi voimalla puskea oven auki. Lisäksi tulipalo- tai hätätilanteessa sisäänpäin aukeava ovi hidastaa henkilön poistumista tilasta oven auki vetämisen vuoksi. Näin ollen uuden kunnantalon toimisto-ovien aukeamissuunta tulisi arvioida suunnittelussa huolellisesti myös turvallisuusnäkökulmasta, vaikka asiaan liittyykin edellä mainittu käytännön hyöty.

5.3.1 Kunnantalon kahvila ja keittiö

Maantasokerroksessa, aulan eteläpäädyssä on korkea aukko, joka johtaa kunnantalon kahvilaan. Suurista ikkunapinnoista saadaan luonnonvaloa ja avataan puistonäkymää sisätiloihin, ja ne hälventävät sisä- ja ulkotilojen rajapintaa. Kahvilassa on sekä neljän että kahden istuttavia pöytäryhmiä, joista kahvilan sisäänkäyntiä lähimpänä olevat pöytäryhmät on suunniteltu esteettömiksi. Kahvilasta on pääsy rakennuksen pääsisäänkäynnin aukiolle, jota kahvila voi hyödyntää talviajan ulkopuolella lisätilana ylimääräisille pöytäryhmille.

Kahvilan linjasto on suunniteltu alkavaksi kahvilan sisäänkäynnin puoleisesta päästä. Aluksi asiakkaat ottavat tarjottimet, lasit ja mukit sekä lautaset. Lasisesta vitriinistä asiakkaat voivat sitten valita linjaston puolelta haluamiaan tuotteita. Mikäli linjaston mitoitus ja varustus sallivat sen, linjasto voidaan suunnitella siten, että yhden tai parin pääruokalajikkeen tarjoaminen asiakkaille on mahdollista tarjota ”päivän lämmin ruoka”-periaatteella, jolloin tarjoiltava lämmin ruoka voisi vaihtua päivittäin suunnitellun viikkomenun mukaan tarjoilun monipuolistamiseksi. Luonnossuunnitelmassa lasivitriinin viereen linjastolle on sijoitettu sähkölämmitteinen soppapata, mikä osaltaan voidaan hyödyntää edellä mainitun lämpimän ruuan tarjoilussa. Lopuksi kassan vieressä on kahvinkeitin, kylmäsäilytystä tarvitsevat kahvin lisukkeet kylmäalustalla sekä aterintelineet. Tarjottimet jätetään ruokailun päätteeksi tarjotinkärryyn kassan vieressä, josta keittiön henkilökunta korjaa kärryn astioineen astianpesua varten.

Kahvilan keittiö suunnittelun perustana on käytetty RT-korttia 94-11254: Ammattikeittiöt. Keittiö on suunniteltu valmistuskeittiöksi eli ateriat valmistetaan raaoista ja esikypsennetyistä raaka-aineista, ja ateriat tarjotaan pääasiassa paikan päällä (Rakennustieto 2017). Keittiön tuulikaapin puoleisessa päädyssä ovat kylmäsäilytyslaitteet: jääkaappi, jääkaapit erikseen vihanneksille sekä lihalle/kalalle ja pakastin. Kuivaruokien säilytyskomero on kylmäsäilytyslaitteiden oikealla puolella kulman takana. Ruokien kylmävalmistus on ryhmitetty keittiön länsi- ja eteläseinille toimistotyöpisteen sijaitessa kylmävalmistuspisteiden välissä. Uunit on keskitetty keittiön keskelle asennusseinän viereen ja niiden yläpuolelle on asennettu huuva. Keittiön itäreunassa on astianpesupiste kahvilan puoleisen sisäänkäynnin vieressä. Muu keittiön itäpuolinen tila toimii astia- ja aterinvaunujen säilytysalueena, josta on järjestetty kulku keittiön omaan siivoustilaan kontaminaatioriskin vähentämiseksi.

5.3.2 Kokouskeskus

Kokouskeskus sijaitsee kunnantalon maantasokerroksessa aulan yhteydessä, rakennuksen pohjoisnurkassa. Kahvilan tavoin myös kokouskeskuksessa on hyödynnetty korkeaa tilaa suurien lasiseinien avulla, minkä seurauksena tilaan tulee runsaasti luonnonvaloa. Kokouskeskus on jaettu kahteen eri korkuiseen alueeseen, joista korkeampaan osioon on näkymä tilan yläpuolella olevasta taukotilasta sekä kunnanjohtajan toimistohuoneesta.

Kokouskeskuksen kalustuksena luonnossuunnitelmassa on pinottavia tuoleja sekä Martelan taitettavia pöytiä, joita voidaan tarvittaessa järjestää isommiksi pöytäryhmiksi esimerkiksi silloin, kun tila on jaettuna kolmeen lohkoon siirtoseinien avulla. Kalusteiden kokoontaitettavuus myös mahdollistaa kalusteiden tilatehokkaan säilyttämisen tuolivarastossa tai kokouskeskuksen reunoilla. Kokouskeskuksen perimmäisimpään lohkoon on luonnossuunnitelmassa asennettu videoprojektori, joka on ripustettu henkilöstökahvilan välipohjalaatasta. Kahdessa muussa lohkossa voidaan käyttää pyörällisille telineille asennettuja projektiotauluja tarpeen vaatiessa.

Kokouskeskus on jaettavissa enintään kolmeen pienempään lohkoon siirtoseinillä erillisten, samanaikaisten tilaisuuksien järjestämiseksi. Taukotilan kohdalla välipohjalaatan alapinnassa on asennettuna kaksi kiskolinjaa, joita pitkin siirtoseinän elementtejä voidaan liu´uttaa. Siirtoseinille on varattu luonnossuunnitelmassa kaksi pesäkettä, joihin siirtoseinät voidaan koota. Pesäkkeiden sijainnit on valittu siten, että ne haittaisivat tilan käyttäjien kulkemista tilassa mahdollisimman vähän silloinkin, kun siirtoseinät eivät ole käytössä. Kokouskeskuksen tarjoilutila on tarvittaessa äänieristettävissä muusta kokouskeskuksesta tiskin päällä liikkuvalla akustisella verholla, ja tarjoilutila on valmiiksi erotettu muusta kokouskeskuksesta ikkunapielisellä lasiovella.

Siirtoseinien ollessa ulosvedettyinä kokouskeskuksen keskimmäisestä lohkosta on mahdollista liikkua vasemmanpuoleiseen lohkoon siirtoseinäelementin oven välityksellä. Salin tarjoilutilan kautta salin käyttäjillä on välillinen yhteys WC-tiloihin, naulakkotilaan ja aulaan. Vasemmanpuoleiseen lohkoon liikkuminen ja tilasta poistuminen on kuitenkin luonnossuunnitelmaan puitteissa mietittävä uudelleen, koska luonnossuunnitelman tämänhetkisessä versiossa hätäpoistumistien lisäksi (joka sijaitsee rakennuksen pohjoisella julkisivulla osana ikkunaseinää) sellaista kulkuväylää muihin lohkoihin tai tiloihin ei ole, mikä ei häiritsisi muissa lohkoissa pidettäviä tilaisuuksia. Opinnäytetyön ohjauspalavereissa käsiteltiin sitä mahdollisuutta, että kokouskeskuksen kolmannesta lohkosta avattaisiin kulkuyhteys ICT-lähivaraston kautta käytävään, tuulikaappiin ja edelleen aulaan johtavaan käytävään, tai vaihtoehtoisesti salin tarjoilutilaan ja sitä kautta muihin lähellä oleviin tiloihin. Molemmissa tapauksissa ratkaisu olisi edellyttänyt ICT-varaston osittaista lohkoamista kokouskeskuksen liikennöintiin, minkä seurauksena ICT-varaston käytettävyys ja työntekijän työskentelyrauha olisivat kärsineet. Kokouskeskuksen käyttäjien puolestaan olisi täytynyt pahimmassa tapauksessa kulkea tarpeettoman monimutkainen reitti paitsi ICT-palveluiden, mutta myös tuulikaapin läpi, joka on tarkoitettu ICT-palveluiden ja kahvilan keittiön logistiikan hoitoon sekä kunnan henkilöstön liikennöintiin. Tässä opinnäytetyössä tähän kokouskeskuksen logistiseen ongelmaan ei otettu kantaa, mutta se tulee arvioida kokouskeskuksen liikennöintiä ja erillisten lohkojen toimivuutta suunniteltaessa.

5.4 Paloturvallisuus

Uusi kunnantalo on P1- luokan toimistorakennus, jossa on kaksi poistumisteinä toimivaa porraskäytävää, jotka on osastoitu betoniseinillä EI60- luokituksella. Rakennuksessa kellarin ja ullakon välipohjarakenteet on osastoitu EI60- luokituksella, mutta maantasokerroksen ja toisen kerroksen välistä välipohjarakennetta ei ole suunnitelman nykyisessä muodossa mahdollista osastoida, koska aulan avoportaiden ja kahvilan aukot välipohjarakenteessa estävät kerrosten eristämisen toisistaan. Luonnossuunnitelmassa pelastusajoneuvoille on määritetty kaksi tulosuuntaa Hollitien ja Tampereentien liittymistä.

Vaakarakenteiden lisäksi seuraavat kunnantalon tilat on palo-osastoitu: kellarissa arkisto (EI90), rakennuksen porrashuoneet (EI60), palokunnan hyökkäystie (EI60), väestönsuoja ja johtokeskus (EI90) sekä toisen kerroksen lähiarkisto (EI90). Kunnantalorakennusta ei tarvitse jakaa kerros- tai tilakohtaisesti palo-osastoihin edellä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta, koska Ympäristöministeriön asetuksessa rakennusten paloturvallisuudessa määrätään, että P1- luokan kokoontumis-, liike- ja työpaikkatiloja sisältävän, kaksikerroksisen rakennuksen palo-osaston enimmäiskoko on kellarissa 800 m^2, ullakolla 1600 m^2 ja muissa kerroksissa 2400 m^2 (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017). Luonnossuunnitelmassa kellarikerroksen suurimman osaston ala on 176 m^2, maantasokerroksen ja toisen kerroksen muodostaman suurimman osaston ala on noin 1768 m^2 ja ullakon suurimman osaston ala on noin 136 m^2. Näin ollen kerrosten ja tilojen ylimääräinen osastointi ei ole tarpeen.

Opinnäytetyön työstämisen loppupuolella kävi ilmi, että luonnossuunnitelmassa kunnantalon toisessa kerroksessa toiseen uloskäytävään johtavan kulkureitin enimmäispituus ylittää 45 m:n rajan, joka on asetettu enimmäispituudeksi ”muille tiloille” Ympäristöministeriön asetuksessa rakennusten paloturvallisuudesta (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017). Enimmäispituus mitattiin toisessa kerroksessa työllisyyspalveluiden kauimmaisesta toimistotilasta. Vaikka kulkureitin pituus tätä toimistotilaa lähimpänä sijaitsevaan porrashuoneeseen on vain noin 25 m, toiseen osastoituun poistumistiehen on yli 45 metriä matkaa. Vaikka kulkureitin pituus laskettaisiin rakennuksen toisessa

päässä sijaitsevasta kunnanjohtajan työhuoneesta, reitin pituus toiseen porrashuoneeseen olisi edelleen huomattavasti yli 45 metrin raja-arvon.

Uloskäytävään johtavan kulkureitin enimmäispituutta voidaan kuitenkin nostaa edellä mainitun asetuksen (848/2017) puitteissa, mikäli rakennuksen poistumisalueet on varustettu savuilmaisuun perustuvalla automaattisella paloilmoittimella. Tämän lisäksi kulkureitin enimmäispituutta voidaan mahdollisesti edelleen nostaa, mutta tällöin asiasta tulee neuvotella paloviranomaisen kanssa. Kunnantalorakennuksen itäiselle julkisivulle voidaan asentaa ulkoiset, kierteiset paloportaat, joihin kulku järjestetään toisesta kerroksesta työllisyyspalveluiden käytävältä. Rakennuksen itäpuolella olevalta pysäköintialueelta tulee tässä tapauksessa poistaa kaksi pysäköintiruutua kierreportaiden mahduttamiseksi julkisivulle. Kunnanjohtajan työhuoneesta on mahdollista poistaa luonnossuunnitelman nykyisessä versiossa näkyvä varastotila, jolloin työntekijöiden taukotilan puoleiseen kantavaan betoniseinään voidaan asentaa ovi. Tämä vähentää toisen poistumisreitin kokonaispituutta mahdollistamalla poistumisen aulan avoportaisiin taukotilan kautta, mutta reitin enimmäispituus silti ylittäisi 45 metrin sallitun raja-arvon, joten ratkaisun käytöstä tulee neuvotella paloviranomaisen kanssa.

5.5 Kantavat runkorakenteet

Luonnossuunnitelmassa rakennuksen kantavaksi rungoksi valittiin pilarilaatastojärjestelmä, jossa esijännitetyt teräsbetonipilarit kannattelevat jännitettyä, paikallavalettua betonilaattaa, joka on rakenteeltaan tasavahva. Opinnäytetyössä pilarilaataston suunnittelun perustana käytettiin RT-korttia 82-10814: Paikallavaletut betonirunkorakenteet.

Jännitetyllä betonilaattarakenteella enimmäisjänneväli nousee kahdeksasta metristä kymmeneen metriin ja pilarien esijännityksen ansiosta pilarien poikkileikkaus ei kasva kohtuuttoman suureksi pidemmillä jänneväleillä. Paikallavalulaatan vahvuudeksi valittiin RT-kortti 82-10814:ssa määritetty enimmäispaksuus 300 mm, mikä parantaa laatan kantavuutta pidentämällä jännevälejä, helpottaa LVIST- järjestelmien sovittamista laattarakenteen sisälle sekä parantaa laattarakenteen ääneneristävyyttä. Talotekniikkajärjestelmien vaakavedot voidaan toteuttaa välipohjalaatassa, ja kiinnitykset oikeaan korkoon ja rakennusaikaiset muutokset

ovat myös helposti toteutettavissa. (Rakennustieto 2004.) Talotekniikan tarvittavat nousukuilut on pyritty keskittämään märkätilojen yhteyteen äänihaittojen minimoimiseksi. Kunnantalossa ja muissa toimistorakennuksissa sekä liikerakennuksissa LVIST-järjestelmät sijoitetaan erilleen rakennuksen rungosta omille vyöhykkeilleen, joten runko voidaan toteuttaa näistä riippumatta. (Rakennustieto 2004.)

Paikallavaletut välipohjalaatat on toteutettu tasapaksuna rakenteena, koska se on tuotantotekniikan kannalta soveliain ratkaisu (Rakennustieto 2004) ja se tarjoaa muihin toteutusvaihtoehtoihin nähden suuremman huonekorkeuden. Välipohjarakenteen paikallavalulaatta täyttää kerrososastointivaatimuksen EI60 ja askeläänitasoluvun 63 dB, joka on määritetty toimistorakennusten kerrosten väliseksi yleiseksi ohjearvoksi Ympäristöministeriön ohjeessa rakennuksen ääniympäristöstä (Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä 2018).

Koska pilarit toimivat rakennuksessa kantavana runkorakenteena, ulkoseinärakenteet voidaan toteuttaa ei-kantavina ja väliseinät voidaan toteuttaa myös kevytrakenteisina huomioiden kuitenkin rakennuksen palo-osastointi- ja ääneneristävyysvaatimukset. Runkojärjestelmä myös avaa rakennuksen ulkoseinille monipuolisia toteutusvaihtoehtoja; kunnantalorakennuksen suunnittelussa voidaan tutkia esimerkiksi CLT- ja hirsirakenneseinien käyttöä. Ne ovat ekologisuudeltaan erinomaisia vaihtoehtoja ja tuovat rakennukseen lämmintä tunnelmaa. Tämän opinnäytetyön yhteydessä ei kuitenkaan ollut ajankäytöllisesti mahdollista tutkia näitä vaihtoehtoja.

Kantavia ulkoseinärakenteita on ainoastaan hyödynnetty porraskäytävien kohdalla pilarien korvikkeina, koska pilarilinjojen jatkaminen porraskäytävien puolelle olisi vaatinut porraskäytävien tarpeettoman leventämisen poistumistievaatimusten täyttämiseksi. Kantavia betoniseinärakenteita on käytetty kokouskeskuksessa ja porraskäytävien väliseinissä akustisten ja paloteknisten vaatimusten täyttämiseksi. Runkojärjestelmä mahdollistaa julkisivuissa vapaamman aukotuksen kantaviin ulkoseinärakenteisiin nähden, ja väliseinät sekä niiden sijoittuminen ovat helposti muunneltavissa. Koska väliseinärakenteet ovat pääosin ei-kantavia,

on rakennuksen tilajärjestelyjen muokkaaminen jatkossa helpompaa ja taloudellisempaa. Näiden ja edellä mainittujen tekijöiden vuoksi runkovalinta tekee rakennuksen tiloista ja rakennuksesta kokonaisuutena muuntojoustavan.

5.5.0 Pilarilinjojen mitoitus

Kunnantalossa kantavat pilarit on sijoitettu rakennukseen neliönmuotoiseen tai neliötä lähellä olevaan suorakulmaiseen ruudukkoon niin sanotulla vyöhykeperiaatteella, jossa pilarit sijoitetaan pilarien ääriviivalinjojen risteyskohtiin. Sijoittelulla on pyritty tavoittelemaan samalla pilarikenttien toistuvuutta rakentamisvaiheen kustannusten säästämiseksi sekä rakennusvirheiden vähentämiseksi. Muottiteknisistä syistä johtuen ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista käyttää alle 3M-moduulijakoa, vaikka pilarilaatastoa ei ole sidottu mihinkään tiettyyn moduulijärjestelmään, koska pilarilaatasto toimii jatkuvana rakenteena ja laattavahvuus on taloudellista pitää vakiona läpi koko laataston. (Rakennustieto 2004.) Tästä johtuen suunnitelmassa rungon alkuperäinen 1M-moduulimitoitus vaihdettiin 3M-järjestelmään.

Pilarilinjoja on poikkeutettu tarvittaessa muihin linjoihin nähden, mikäli ne sijoittuivat tilojen käytön, kulkemisen tai muiden seikkojen vuoksi haasteellisiin kohtiin. Väliseinärakenteet pyrittiin sijoittamaan pilarien ulkopintojen tasoon siten, etteivät pilareista aiheutuvat vaikeudet tilojen kalustamiselle hajaannu tarpeettomasti muihin tiloihin. Ulkoseinien vieressä pilarit on sijoitettu hieman erilleen ulkoseinärakenteesta, ja ikkuna- sekä oviaukkojen viereen on pyritty jättämään pilarin vieressä riittävän leveä pieli sandwichelementtien koossapysymisen varmistamiseksi.

5.6 Vaipparakenteet

Luonnossuunnitelmassa ulkoseininä on käytetty ei-kantavia betonisandwichelementtejä, jotka ovat kantavia vain porraskäytävien kohdalla. Elementtien ulkopinnat on käsitelty Weber Unitop-paksurappauksella. Ulkoseinien alkuperäinen kaksirappauspäällystys muutettiin paksurappaukseksi, sillä sandwichelementtien

saumojen peittäminen julkisivussa on näin helpompaa suuremman rakennepaksuuden ansiosta, mikä auttaa savuttamaan julkisivussa puhtaamman lopputuloksen.

Rakennuksessa on käytetty kahta yläpohjatyyppiä. Ullakon lämpimissä tiloissa eli porraskäytävän, IV-konehuoneen eteisen ja IV-konehuoneen kohdalla vinoa yläpohjarakennetta, jonka kantavana rakenteena on teräsbetonilaatta. Kylmissä tiloissa kantavana rakenteena toimiva paikallavalettu betonilaatta ja lämmöneristeet on erotettu vesikatosta ja muusta yläpohjarakenteesta.

Rakennuksen alapohjana on maanvastainen, kantava alapohjarakenne, jossa on paikallavalettu betonilaatta. Perustuksen anturat tukevat rakennuksen sokkelia ja lisäksi jokaiselle kantavalle betonipilarille valetaan oma anturansa. Sokkelissa on käytetty liuskekivilaatoitettuja kuorielementtejä, joiden sisäkuoren vahvuutta säätelemällä sokkelielementtien ulkopinnat saatiin hieman muusta ulkoseinälinjasta poikkeavaan linjaan. Liuskekivilaatoitus jatkuu vielä sokkelin yläpuolelle, paikoitellen maantasokerroksen ikkunoiden alapintaan asti, koska laatoituksen toteuttaminen vain sokkelissa ei olisi ollut pinnan näkyvyyden kannalta riittävää. Laatoituksen tai muun kestävän sokkelin pintamateriaalin käyttö oli välttämätöntä, sillä julkisivun rappauspintaa ei voida viedä maanpintaan asti rappauksen huonomman mekaanisen kestävyyden sekä ulkoseinärakenteiden kosteusteknisen toimivuuden vuoksi.

5.7 Väliseinärakenteet

Rakennuksen väliseinärakenteet on toteutettu pääosin ei-kantavina, joka mahdollistaa työtilojen myöhemmät muutokset ja parantaa muuntojoustavuutta. Kantavia betoniseinärakenteita on käytetty ainoastaan ääneneristävyys- ja paloturvallisuusvaatimusten täyttämiseksi. Maanpinnan yläpuolisissa kerroksissa teräsbetoniseiniä on käytetty väliseininä kokouskeskuksessa, porraskäytävissä, tuulikaapeissa sekä IV-konehuoneeseen yhteydessä olevissa tiloissa. Toisen kerroksen arkiston (palo-osastointi EI90) väliseinät ovat harkkorunkoisia, ja niiden molemmat pinnat on käsitelty rappauksella. Kellarikerroksessa palokunnan hyökkäystienä toimiva käytävä (palo-osastointi EI60) sekä arkisto (palo-osastointi EI90) on osastoitu myös 200 mm:n vahvuisilla teräsbetoniseinillä. Väestönsuojan

muihin tiloihin suuntautuvat väliseinärakenteet ovat 300 mm:n betoniseiniä, ja väestönsuojaa vastapäätä olevat väliseinärakenteet on toteutettu betonirakenteisina sirpalesuojauksen luomiseksi.

Luonnossuunnitelmassa toimistohuoneiden välisille sekä kokoustilojen ja muiden tilojen välisille ilmaääneneristysarvoille asetettiin korkeammat vaatimukset kuin käytäviin suuntautuville seinärakenteille ja muille rakennusosille, kuten oville. Toimistohuoneiden ja käytävien välisten rakenteiden ilmaääneneristävyys on 30 dB, kun tilojen välillä on ovi. Toimistohuoneiden välillä vastaava arvo on 40 dB. Kokoustilojen ja vastaavaan tarkoitukseen käytettävissä olevien tilojen, muihin tiloihin rajautuvat seinät omaavat 48 dB:n ilmaäänen eristävyysarvon. Kokouskeskuksen siirtoseinillä ilmanääneneristävyys on 42 dB. Riittäviä ääneneristysarvoja tarvitaan tiloissa käytävien keskustelujen ja järjestettävien tilaisuuksien mahdollisen luottamuksellisuuden ja häiriöttömyyden vuoksi. Tilojen väliset ilmaäänen eristävyysarvot sekä välipohjien askeläänen eristävyysarvot on kirjattu opinnäytetyön liitteenä olevaan leikkauspiirustukseen, ja arvot perustuvat Ympäristöministeriön ohjeessa rakennuksen ääniympäristöstä annettuihin ohjearvoihin (Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä 2018).

Muiden kuin neuvottelu- ja märkätilojen käytävään suuntautuvat väliseinärakenteet ovat kipsilevyseiniä, joissa 74 mm:n teräsrangan ja mineraalivillakerroksen molemmilla puolilla on 13 mm paksu kartonkipintainen kipsilevy. Rakenteen ilmaääneneristävyyden parantamiseksi mineraalivillana käytetään ääneneristemineraalivillaa. Tätäkin paremman ääneneristävyyden saavuttamiseksi toimistohuoneiden väliset sekä neuvottelutiloja ympäröivät seinärakenteet ovat akustorankaisia: 100 mm vahvan rei´itetyn, teräksisen akustorangan sisälle on sovitettu rungon syvyinen mineraalivillakerros, ja rakenteen molemmilla ulkopinnoilla on 13 mm vahvat kartonkipintaiset kipsilevyt.

Toimisto- ja kokoustiloissa käytävien puoleisissa seinissä on käytetty ovien vieressä ikkunarakenteita sekä osassa lasiseinärakenteita ja lasiovia. Nämä lasirakenteet avaavat näkymiä muihin tiloihin sekä tuovat luonnonvaloa ja avaruutta käytävätiloihin. Umpinaisten ”putkikäytävien” sijaan rakennuksen käytävistä oli tarkoitus suunnitella soljuvia, rauhallisia kulkuväyliä, joiden jatkuvuutta on hallittu lasiovien ja muiden lasipintojen sekä risteävien käytävien avulla.

5.8 Rakennusmateriaalit ja värisävyt

Kunnantalon suunnittelun yhtenä päätavoitteena oli sovittaa rakennus luontevasti osaksi ympäröivää ydinkeskustaa ja kirkkomaisemaa. Näin ollen rakennuksen massoittelun lisäksi myös käytettyjen materiaalien ja väripaletin tuli sekä ulko- että sisätiloissa kunnioittaa alueen henkeä, mutta samalla tuoda moderniutta Hämeenkyrön keskustaan. Tässä osiossa esitellään kunnantalon luonnossuunnitelmassa käytetyt materiaalit ja värisävyt, jotka on eritelty kuvissa 17–22 ja 23–26.

5.8.0 Julkisivut

Suunnittelun aikaisessa vaiheessa kunnantalorakennuksen ulkoseinätyypiksi valikoitui betonisandwichelementti, jonka ulkopinnassa on Weber Unitop- paksurappaus. Unitop-rappaus on kolmikerrosrappausjärjestelmä, joka soveltuu erityisesti paksuimpiin oikaisuihin ja peittää rapattavan alustan epätasaisuuden. Rakenne on myös kosteusteknisesti tehokas: sillä on pieni vedenimu, hyvä vesihöyryn läpäisevyys ja sen laastit ovat vettähylkiviä. (Weber, esite 6–13/1.10.2018.) Kunnantalon rappauspinnan värisävynä on käytetty vaaleaa kermaa, joka selvästi eroaa muiden hallintokeskustan rakennusten julkisivuista, muttei erkane liikaa alueen yleisilmeestä.

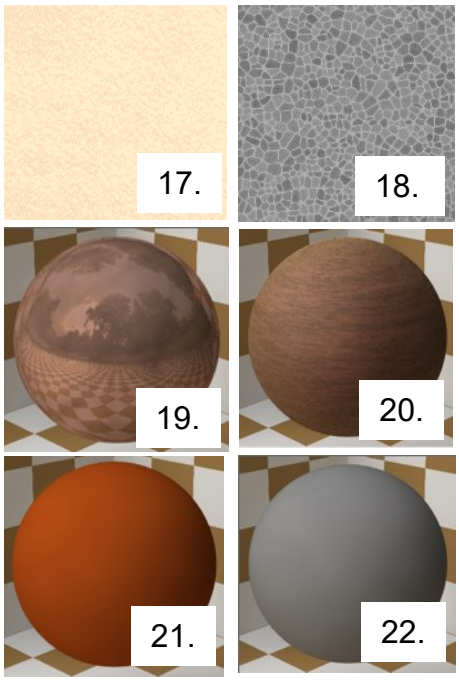

KUVAT 17–22. Kunnantalon julkisivuissa käytetyt materiaalit ja värisävyt. Tekstuurit on luotu ArchiCAD-ohjelman materiaalikirjaston materiaaleja muokkaamalla.

17. Hiekankeltainen paksurappaus
18. Liuskekivilaatoitus
19. Kuparilevy
20. Oregon pine-sävyinen kuultomaali puulle, saman sävyinen maali ikkunoiden alumiinipuitteille ja ulko-ovien teräspuitteille.
21. Konesaumattu peltikate, tiilenpunainen
22. Tummanharmaa maali ovien potkulevyissä ja ikkunoiden räystäspelleissä

Alkuperäisen kunnantalon ja esimerkiksi kunnan virkailijoiden talon julkisivun sävyn jäljentäminen tai samankaltaisen sävyn käyttäminen uudessa kunnantalossa olisi ollut rakennuksen yhteenkuuluvuuden kannalta tehokkaampi ratkaisu, mutta harkinnan jälkeen tästä vaihtoehdosta luovuttiin, koska se vaikutti lopulliseen sävyvalintaan verrattuna turhan vanhahtavalta.

Rakennuksen sokkelissa on käytetty liuskekivilaatoitusta, joka jatkuu vielä sokkelin yläpuolelle, paikoitellen maantasokerroksen ikkunoiden alapintaan asti. Materiaalina liuskekivi on kestävää, ja graniitin tai betonin tavoin jatkaisi kivirakenteisten, rappaamattomien sokkelipintojen perinnettä, joka on muodostunut hallintokeskustan rakennusten yhdeksi arkkitehtoniseksi ominaispiirteeksi. Liuskekivilaatoituksella voidaan betonilaatoitukseen nähden luoda helpommin monimuotoista, rosoistakin tekstuuria vaihtelevan kokoisilla laatoilla. Mikäli sokkelien pinta toteutettaisiin samanvärisellä betonilaatoituksella kuin kunnantalon viereisissä jalkakäytävissä, syntyvä liitos sokkelin ja maan kanssa voi olla saumattomampi, ja joissain tapauksissa voi luoda jopa vaikutelman maasta kasvavasta rakennuksesta pintamateriaalien ollessa samat. Ratkaisun kääntöpuolena voi tosin olla monotonisen yleisilmeen aikaansaaminen sokkelissa, minkä vuoksi lopulliseksi sokkelipintaratkaisuksi valikoitui liuskekiivilaatoitus.

Julkisivuissa ikkunoiden välisissä pinnoissa on käytetty detaljiosana kuparilevyä. Levytykset on sijoitettu ikkunoiden suhteen siten, että niistä muodostuu vaihtelevina kokonaisuuksina 2–4:n ikkunan ryhmiä, mikä luo rytmiä julkisivuihin ja on myös viittaus vanhan kunnantalorakennuksen nauhaikkunoihin. Rytmi on säännöllisempi rakennuksen pohjoisella julkisivulla arvokkaan ilmeen luomiseksi, muilla julkisivuilla taas vaihtelevampi. Kaikilla julkisivuilla on kuitenkin jätetty paljasta rappauspintaa kokonaisuuden tasapainottamiseksi ja rytmin vaikutelman tehostamiseksi. Kupari on pronssin ja messingin tapaan sekä symbolisesti että esteettisesti arvokas metalli, joka konesaumatun pellin tapaan luo värikontrastia rapattuun julkisivurakenteeseen.

Kuparipeltien kiinnittämisessä on huomioitava erityisen tarkasti, että käytettävät kiinnikkeet on valmistettu kuparia jalommasta metallista, jotta kiinnikkeet eivät altistuisi korroosiolle metalleista ensimmäisenä. Ennen kuparipeltien asennusta on myös aiheellista kiinnittää huomiota rakennusmateriaalien valvontaan, koska

kiinnittämättömät kuparipellit saattavat hävitä työmaalta esimerkiksi varkauksien seurauksena. Kuparilevyt ovat myös huomattavasti kalliimpia kuin vastaavat konesaumatut peltirakenteet. Suunnittelun edetessä kunnantalon alkuperäinen kuparipellitys vesikatossa ja katoksissa muutettiin konesaumattuun peltikatteeseen huomattavien kustannussäästöjen vuoksi.

Rakennuksen vesikatossa sekä katosten katteena on käytetty konesaumattua, tiilenpunaista peltikatetta. Sävyllä pyrittiin luomaan yhteys muihin hallintokeskustan merkkirakennuksiin sekä kontrastia vaaleaan julkisivupintaan. Vaihtoehtoisesti tasaisia betonitiililaattoja voitaisiin käyttää katemateriaalina, erityisesti kun otetaan huomioon, että vanhassa kunnantalossa ja kunnan virkailijoiden talossa on käytetty tiilenpunaista betonitiilikatetta. Konesaumattua peltikatetta käytettäessä räystäsrakenteiden ja kattodetaljiikan suunnittelu on tosin helpompaa betonitiilikatteeseen verrattuna, mikä tulisi huomioida katemateriaalia valittaessa.

Rakennuksen sekä sisä- että ulkotilojen puiset detaljit ja rakennusosat, kuten räystäslaudat, räystään aluslaudat sekä kaiteiden käsijohteet, on kuultomaalattu Oregon Pinen ruskeaksi. Sävy erottaa nämä elementit tiilenpunaisesta kattopellityksestä ja kuparista, mutta on vielä verrattain lähellä muiden pintojen maanläheistä väriskaalaa. Puun tuoma lämpö toimii tunnelmallisena kontrastina kivisten ja metallisten pintojen kylmyydelle, ja ulko-ovien ja ikkunoiden metalliset puitteet on myös maalattu samalla Oregon Pine- sävyllä, jotta detaljeille muodostuu yhtenäinen yleisilme.

5.8.1 Sisätilat

Uuden kunnantalon aula- ja käytävätiloissa maantasokerroksessa ja toisessa kerroksessa paikallavaletun betonivälipohjan lattiapäällysteenä on mosaiikkibetonilaatoitus. Materiaalina mosaiikkibetonilaatat ovat hyvin mekaanista rasitusta ja kunnossapitoa kestäviä. Laattojen pinnat voidaan toteuttaa tasaisina ja heijastamattomina, joten materiaali soveltuu hyvin myös tiloihin, jotka tulee suunnitella esteettöminä. Mosaiikkibetonilaattojen kuvioinnin valinnassa tuli kuitenkin huomioida, ettei se sisällä voimakkaan värikontrastin omaavia raitoja, rajauksia tai muita muotoja, jotka näkövammainen henkilö voisi tulkita tasoeroksi. Valitussa kuvioinnissa on erikokoisia, puolisuunnikkaan muotoisia läiskiä, joiden värisävyt

vaihtelevat harmaiden, ruskeiden, keltaisten ja punaisten eri sävyissä, imitoiden muualla rakennuksessa käytettyjä värisävyjä. Toimistotilojen lattiarakenteen askeläänieristävyyden ja lattiapinnoitteen käyttömukavuuden parantamiseksi toimistotiloissa mosaiikkibetonin sijasta lattiapäällysteenä on käytetty muovimattoa, jossa käytetään samaa kuviointia kuin mosaiikkibetonissa.

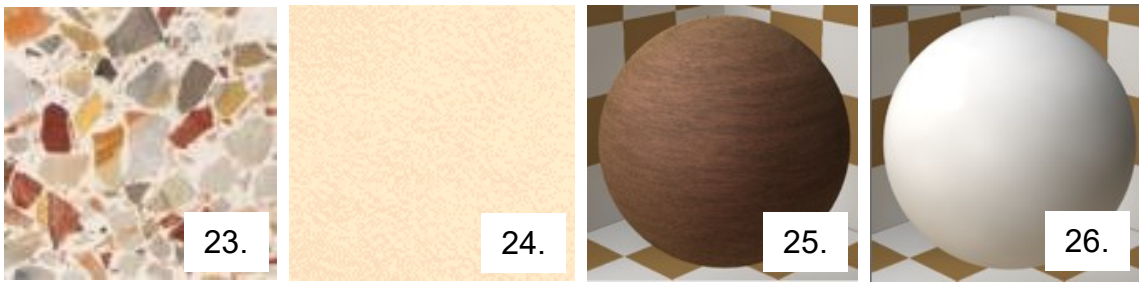

KUVAT 23–26. Kunnantalon sisätiloissa käytetyt materiaalit ja värisävyt. Tekstuurit on luotu kuvan 23 mosaiikkibetonia lukuun ottamatta ArchiCAD-ohjelman materiaalikirjaston omia materiaaleja muokkaamalla.

23. Mosaiikkibetoni maantasokerroksessa ja toisessa kerroksessa välipohjan sekä maantasokerroksessa myös alapohjan lattiapintana (Happy Tiles n.d.).
24. Kantavien pilarien hiekankeltainen maali, sama kuin rakennuksen ulkopuolisissa pilareissa.
25. Oregon pine- kuultomaali puuosille, kuten ovien ja ikkunoiden karmeille ja puitteille.
26. Esimerkkisävy, joka on käytössä seinissä sisätiloissa.

Sisätilojen pilareissa on sama vaalean kerman sävy kuin rakennuksen ulkopuolisissa pilareissa, minkä luo vaikutelman pilarilinjojen jatkumisesta rakennuksen ulkopuolelle. Oregon Pinen sävyisiä puupintoja on yksityiskohtien ja tiettyjen rakennusosien lisäksi käytetty kunnantalon kokouskeskuksessa ja kahvilassa osassa seinistä akustisena pintana. Väliseinärakenteet on yleisesti värjätty vaaleilla, hallitun rauhallisilla sävyillä, mutta kirkkaan valkoisia tai liian vaaleita sävyjä tulisi välttää lian ja vaurioiden selkeämmän erottumisen vuoksi.

5.9 Suunnitteluratkaisut ja ongelmatilanteet

Luonnossuunnitelma kehittyi vähitellen opinnäytetyön ohjauspalavereissa ilmenneiden korjaus- ja muutosehdotusten kautta. Alla on käsiteltynä kaksi opinnäytetyön työstämisen aikana ilmennyttä ongelmatilannetta, jotka ovat merkittävästi muuttaneet kunnantalon pohjaratkaisuja ja toiminnallisuutta.

Rakennuksen kokonaismassoittelun kannalta merkittävimmät muutokset tapahtuivat opinnäytetyöprosessin alkupuoliskolla. Autoliikenteen logistiikan toimivuuden kannalta oli olennaista, että ajoväylä kiertää kunnantalon kokonaan ympäri, koska suurien kääntymisalueiden suunnittelu olisi vienyt liian paljon tilaa muulta pihasuunnittelulta. Aikaisemmassa kunnantaloversiossa rakennus on peilattu nykyiseen versioon nähden pohjois-eteläakselin suuntaisesti eli kunnantalon matalampi siipi sijaitsi alun perin rakennuksen länsipäädyssä. Ongelmana tällöin oli, että senhetkisessä versiossa kunnantalon sisäpihalta oli mahdollista järjestää kaksisuuntainen liikenne hollitielle ja pysäköintialueelle, ja ajoneuvoille olisi osoitettu sisäpihalta kääntymisalue. Amfiteatterin toteuttaminen olisi ollut tässä ratkaisussa kuitenkin vaikeaa, koska kunnantalon matalampi siipi olisi työntynyt niin pitkälle muusta rakennusmassasta, ettei amfiteatterille tai sen esityslavalle olisi jäänyt avointa, edustuksellista tilaa, joka olisi toiminut luontevana osana pihakokonaisuutta. Rakennuksen peilaaminen pohjois-eteläakselin suuntaisesti olisi luonut sen sisäpihalle huomattavasti avoimemman ja amfiteatterin tarpeisiin sopivamman aukion, mutta matalamman siiven siirtyminen rakennuksen itäpäätyyn olisi katkaissut kaksisuuntaisen ajoväylän ja käytännössä jakanut pihan kahteen erilliseen osaan.

Tilanteen ratkaisemiseksi projektista tehtiin kopio, jossa kokeiltiin jälkimmäistä vaihtoehtoa. Kopiossa kunnantalon matalampi siipi on rakennuksen itäpäädyssä. Näin alkuperäinen projektitiedosto säilyisi ennallaan, mikäli muutokset eivät tuottaisi haluttuja tuloksia. Kunnantalon orientaatiota oli myös mahdollista arvioida jälkikäteen vertaamalla näitä kahta versiota toisiinsa, jotka on esitetty periaatetasolla kuvissa 27 ja 28. Muutoksen ansiosta amfiteatterille avautui alue tontin länsirinteessä, joka aukeaisi sisäpihan ja erityisesti kunnantalon kahvion suuntaan.

Moottoriliikenteen kierrettävyyden ratkaisemiseksi matalampaa siipiosaa lyhennettiin ja tuotiin lähemmäs muuta rakennusmassaa, jolloin tontin eteläpuolelle avautui tilaa suunnitella kaksisuuntainen ajoväylä. Tontin länsirajalla korkeuskäyrien siirtäminen lännemmäksi mahdollisti ajoväylän ulottamisen läntisen julkisivun vierestä ja edelleen tontin pohjoispuolen kautta parkkipaikalle.

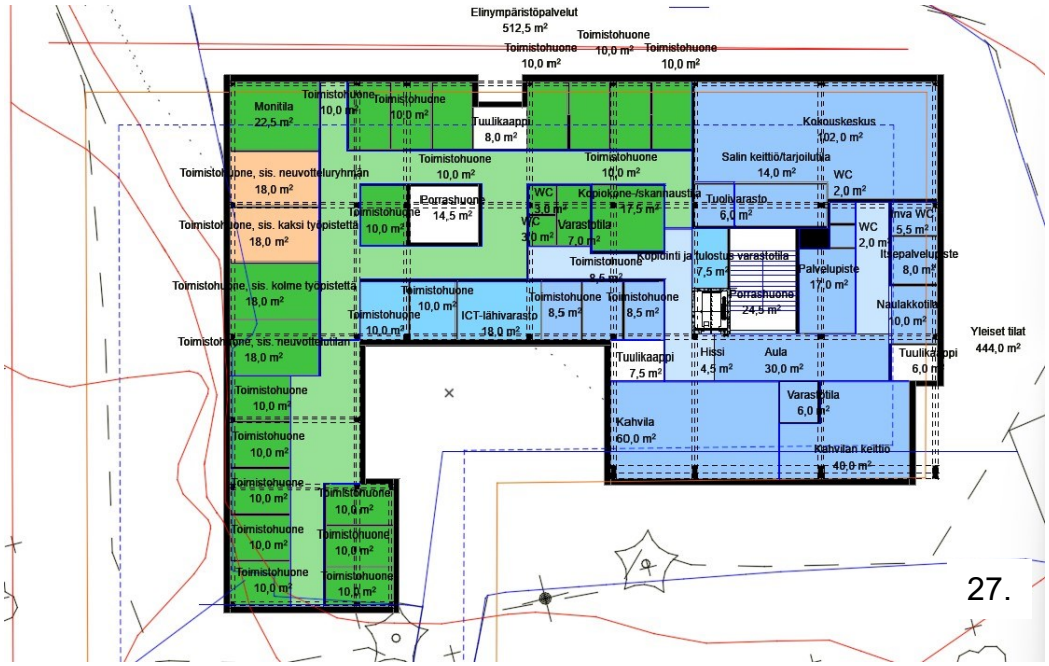

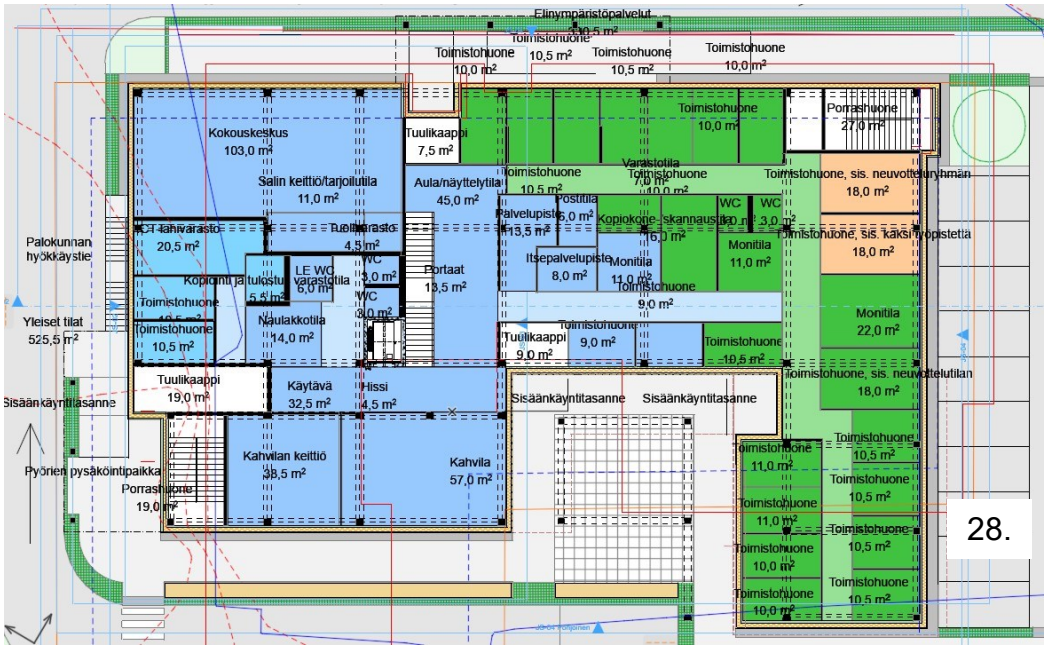

KUVAT 27 ja 28. Luonnoksia maantasokerroksista, joissa on kokeiltu rakennusmassan peilaamista sekä arvioitu tämän vaikutusta rakennuspaikan logistiikkaan, pihan toimivuuteen sekä rakennuksen toimintaan. Ylimmässä kuvassa on kunnantaloluonnoksen aikaisempi versio, jossa rakennuksen sisäiset portaat sijaitsevat lähempänä rungon keskikohtaa. Itäisen julkisivun sisäänkäynti toimii tässä

versiossa asiakkaiden sisäänkäyntinä, mutta sen vierestä hoidetaan myös kahvilan tarvikekuljetukset, minkä vuoksi maantasokerroksen aula-alueen toiminnallisuus on ristiriitainen, koska sitä ei ole kunnolla pyhitetty kummallekaan näistä käyttötarkoituksista. ICT-palveluiden sijainti kauempana aulasta taas hajottaa rakennuksen logistiikkaliikennettä, mikä ei ole eduksi liikenteen toimivuudelle ja pihakokonaisuuden yhtenäisyydelle.

Opinnäytetyöprosessin aikana yksi vakavimmista ongelmista oli kunnantalossa poistumistieportaiden puute. Aikaisemmissa luonnossuunnitelman versioissa rakennuksen sisäiset portaat eivät sijainneet rakennuksen ulkoseinillä eikä niistä ollut yhteyttä rakennuksen maantasokerroksessa osastoituun tuulikaappiin. Ympäristöministeriön asetuksessa rakennusten paloturvallisuudesta annetun Ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta (927/2020) määrätään, että suunniteltavassa toimistorakennuksessa täytyy olla vähintään kaksi poistumistieporrasta jokaisessa palo-osastossa, jotka ovat osastoituja ja joista on käynti turvalliselle paikalle maanpinnan tasolla (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta annetun Ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta 927/2020). Samassa opinnäytetyön ohjaajan kanssa käydyssä palaverissa, jossa tätä ongelmaa käsiteltiin, pohdittiin myös sitä mahdollisuutta, että maantasokerroksen aula siirrettäisiin läntisen pääsisäänkäynnin yhteydestä keskemmälle rakennuksen runkoa. Aulan uusi sisäänkäynti olisi tällöin ollut rakennuksen eteläjulkisivulla sisäänvedon peräseinällä, minkä vuoksi kunnantalon kahvion sekä keittiön paikat olisi tullut vaihtaa keskenään ja niihin johtaviin käytäviin yhteydessä olevat tilat suunnitella uudelleen.

Palaverissa ilmenneet muutostarpeet vaativat näin ollen merkittäviä muutoksia rakennuksen pohjaratkaisuihin. Lopputuloksena syntyneet uudet luonnokset olivat odotusten vastaisesti tilatehokkaampia kuin muutoksia edeltäneessä versiossa, vaikka rakennuksen portaiden lukumäärä nousi kolmeen. Osastoidun portaikon poistaminen rungon keskeltä vapautti tilaa WC-tiloille ja muille aputiloille. Muutosten tärkeimpänä seurauksena oli kuitenkin se, että rakennuksen pääsisäänkäynti siirtyi logistiikkaliikennöintiin tarkoitetulta länsijulkisivulta eteläjulkisivun sisäänvetoon. Läntisen julkisivun sisäänkäynnistä oli alun perin pääsy aulaan sekä sitä kautta esimerkiksi infopisteelle, kokouskeskukseen ja kahvilaan,

eli rakennuksen toiminnallisuus keskittyi vahvemmin tälle alueelle. Tästäkin huolimatta rakennuksen pääsisäänkäynti sijaitsi henkisesti sisäänvedon kohdalla, koska rakennuksen massoittelu luonnostaan ohjaa käyttäjää kohti sisäänvedettyä kohtaa.

Aulan sisäänkäynti siirrettiin sisäänvedon pohjoiskulmaan, koska aulan sijoittaminen lähemmäs rungon keskilinjaa olisi vaatinut kunnantalon maantasokerroksen laajaa uudelleensuunnittelua. Ratkaisun ansiosta kunnantalon logistiikka- ja huoltoliikenne voitiin ohjata rakennuksen länsipuolelle. Näin ollen rakennuksen sisäänvetoon kaavailtu ajoväylän osa voitiin poistaa, koska sen oli alun perin tarkoitus helpottaa logistiikka-, huolto-, pelastusajoneuvo- ja saattoliikenteen toimintaa sisäpihalla, mutta se oli muutoksen seurauksena muuttunut tarpeettomaksi. Sisäpihan liikenteen organisointi helpottui, kun sisäänveto ja sen edustalla oleva aukio voitiin pyhittää kokonaan kevyelle liikenteelle.

5.10 Inspiraation lähde: genius loci

Luonnossuunnitelman merkittävimpänä inspiraation lähteenä on toiminut suunnittelualueen henki, genius loci, alueen merkkirakennukset sekä suunnittelun perusteena toiminut tilaohjelma. Hämeenkyrön hallinnollisen keskustan, 50–60- luvuilla rakennetut merkkirakennukset muodostavat arkkitehtonisesti yhtenäisen ryhmittymän, jonka yksikään rakennus ei nouse muihin ryhmän rakennuksiin nähden dominoivaan asemaan. Vanhojen alueella jo olevien rakennusten sopusuhtainen symbioosi on innoittanut luomaan luonnossuunnitelman uudesta kunnantalosta, joka ei hajota ympäröivien merkkirakennusten harmoniaa vaan liittyy osaksi sitä tuoden siihen uuden ajallisen kerrostuman. Rakennuksen mittakaavaa sekä edellä mainittua sopusuhtaisuutta on pyritty havainnollistamaan kuvassa 29 näkyvässä valkorenderöinnissä, jossa uutta kunnantalorakennusta ympäröivät rakennukset on esitetty pelkistettyinä, geometrisinä massoina kokonaisuuden selkeyttämiseksi.

Rakennusten yhteenkuuluvuus syntyy osaltaan rakennusten maltillisen, yksinkertaisen massoittelun seurauksena. Uudessa kunnantalossakin on vain kaksi maanpäällistä kerrosta ullakon lisäksi, ja rakennuksen suurimmat massat ovat yksinkertaisia kuutioita ja suorakulmioita maltillisilla sisäänvedoilla ja ulkonemilla.

Alue on kokonaisuudessaan vehreä ja puistomainen, jossa rakennukset sijoittuvat ympäröivien teiden suuntaisesti puiston sisään. Kunnantalon luonnossuunnitelmassa rakennus on sijoitettu Tampereentien suuntaisesti ja tätä julkisivua korostaa levennetty räystäs ja viistottu räystäänalus.

Epäsymmetrinen harjakatto ohjaa katsojan huomion kohti rakennuksen kokouskeskusta ja tuo dynaamisen elementin rakennuksen leveisiin julkisivuihin. Rakenne on samalla moderni viittaus ympäröivien merkkirakennusten kattomaailmaan kallistuen samalla näitä rakennuksia kohti, jolloin uusi kunnantalo kunnioittaa niin näitä rakennuksia kuin mäen laella seisovaa Hämeenkyrön kirkkoakin.

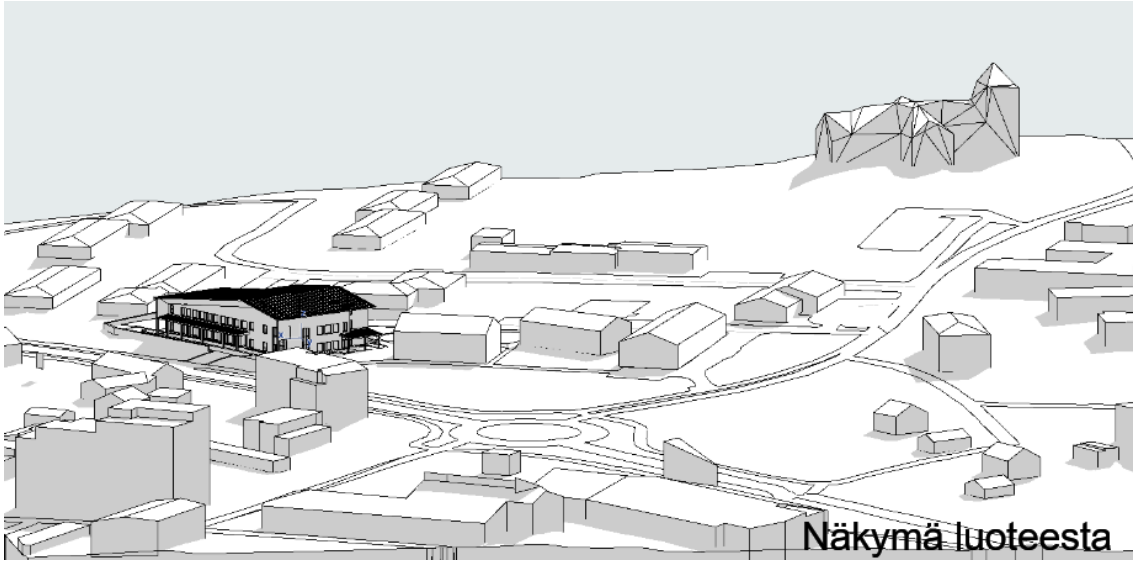

KUVA 29. Näkymäkuva ArchiCAD-ohjelmassa. Valkorenderöintinä toteutettu näkymäkuva, joka on suunnattuna Hämeenkyrön kirkkoa kohti.

Rapatut ja kivirakenteiset julkisivu- ja runkomateriaalit ovat hallintokeskustan rakennuksissa vallitsevassa osassa, ja ne ovat olleet jo suunnittelun aikaisista vaiheista lähtien vahvasti osana uuden kunnantalorakennuksen yleisilmeen luomista. Hillitty, maanläheinen värimaailma julkisivuissa ja sisätiloissa pyrkii vahvistamaan yhteyttä ympäröivään rakennuskantaan. Poikkeavien tyyliratkaisujen avulla, kuten vaalentamalla rappausta ja isojen ikkunapintojen käytöllä päätiloissa, rakennus eroaa kuitenkin ympäristöstään. Kunnantalorakennuksen katto on katettu konesaumatulla peltikatteella tai vaihtoehtoisesti betonitiilikatteella. Katemateriaali on molemmissa tapauksissa värjätty tiilenpunaiseksi ympäröivien rakennusten kaltaisesti.

Rakennuksen kantavana runkona toimiva pilarilaatasto oli opinnäytetyön edessä muuttunut pelkästä rakenteellisesta, välttämättömästä komponentista yhdeksi rakennuksen tärkeimmistä arkkitehtonisista luonteenpiirteistä. Elementtinä pilari on kerroksen korkuinen, ja korkeissa tiloissa, kuten luonnossuunnitelmassa kahvilassa ja kokouskeskuksessa, ne korostavat tilan korkeutta ja vievät katsojan huomion ylöspäin. Pilarien kätkemiseen pyrkimisen sijasta niitä on päinvastoin korostettu värjäämällä ne rakennusten ulkopuoleisten pilarien rappausta vastaavalla värillä. Ratkaisu parantaa pilarien erottuvuutta sekä luo vaikutelman pilarisysteemistä, joka jatkuu aina rakennuksen ulkopuolellekin korostaen samalla sen merkitystä rakennuksen kantavana kokonaisuutena.

Rakennuksen ulkopuolisten pilarien, jotka kannattelevat katoksia eri puolilla rakennusta, oli tärkeä olla arkkitehtonisesti kiinnostavia ollen kuitenkin samalla rakenneteknisesti olennainen osa rakennusta. Rakennuksen läntisen julkisivun katoksen pilarit on tarkoituksella suunniteltu sirommiksi kuin muissa katoksissa, koska katoksen kattamaa sisäänkäyntiä käyttävät lähinnä kunnantalon henkilöstö sekä huolto- ja kuljetuslogistiikan toimijat. Tämän lisäksi katos sijaitsee rakennuksen vähemmän edustuksellisella julkisivulla, joten katoksen ei tarvinnut olla muihin katoksiin nähden arkkitehtonisesti yhtä korkeatasoinen, mutta sen tuli sopia yhteen muiden kattoelementtien sekä rakennuksen kokonaisestetiikan kanssa. Rakennuksen pohjoisella julkisivulla sijaitsee rakennuksen pisin katos, joka alkaa pieliseinän aukosta ja jatkuu aina julkisivun pääsisäänkäynnille asti. Kun sommitelmaa katsotaan sen itäpäädystä, peräkkäiset pilarit luovat vaikutelman arkadista eli pylväskäytävästä, jonka vastakkaisesta päädystä avautuu laaja, kehystetty näkymä länteen. Inspiraation lähteenä on tässä käytetty roomalaista arkadia, joskin käytetyt pilarit ovat esikuvaansa nähden huomattavasti pelkistetympiä.

6 Työskentely

6.1 Käytettävien ohjelmistojen, laitteiden ja aineistojen esittely ja käyttö projektissa

Opinnäytetyössä kolmiulotteisen mallin sekä rakennuspiirustusten luomiseen käytettiin ArchiCAD- rakennussuunnitteluohjelmistoa. Opinnäytetyön tekijän opiskelun aikana ArchiCAD on ollut yleisessä käytössä koulun suunnitteluprojekteja tehtäessä, joten sen valinta mallinnusohjelmaksi oli luonnollinen valinta. Ohjelma mahdollistaa lisäksi piirustusplanssien luomisen ja tulostamisen saman ohjelman sisällä, mikä vähentää eri ohjelmistojen välillä liikkumista ja yksinkertaistaa työskentelyprosessia. ArchiCAD- työskentelyssä gld-muotoiset objektit sekä objektikirjastot ladattiin projektiin työskentelyn siirryttyä ArchiCAD-ohjelman puolelle, ja tarvittaessa niitä ladattiin lisää työskentelyn edetessä.

Rakennuspiirustuksien lisäksi luonnossuunnitelmaan kuuluvat renderöintikuvat tuotettiin ArchiCAD-ohjelman sisäisellä Cineware- moottorilla, joka tulee ohjelman mukana valmiiksi asennettuna. Ohjelman Perus renderointi- moottoriin nähden Cinewarella syntyvät kuvat ovat korkealaatuisempia, ja se tarjoaa myös edistyneemmät asetukset rakennuksen esittämiseen mahdollistamalla rakennusmateriaalien useampien muuttujien säätämisen.

Projektin maastomalli luotiin Cetopo- nimisellä ohjelmistolla. Kyseessä on nettipohjainen karttatietosovellus, jonka avulla voidaan luoda maastomalli halutusta alueesta. Alueen rajauksen jälkeen ladattavan tiedoston asetuksia voidaan säätää ennen lataamista. Esimerkiksi mallin mittakaava, tiedostoformaatti, maaston mallintamisen tarkkuus sekä käytettävä koordinaatistosysteemi ovat muokattavissa. Tämän jälkeen maastomalli on mahdollista siirtää esimerkiksi ArchiCAD-ohjelmaan siihen erikseen saatavilla olevan lisäosan kautta, jonka jälkeen kolmiulotteinen rakennus voidaan mallintaa projektissa realistisesti maastoon.

Luonnossuunnitelman ArchiCAD- työskentelyn tukena hyödynnettiin Hämeenkyrön kunnalta saatuja DWG- muotoisia kartta- ja piirustustiedostoja. Käytetyt tiedostot sisälsivät erikseen suunnittelualueen asemakaavaotteen, kiinteistörajat,

pohjakartan sekä hallintokeskustan mitatun aineiston, joka sisälsi myös olemassa olevat rakennukset. Nämä tiedostot siirrettiin ArchiCAD-ohjelmassa erillisille työkuville, jolloin piirustusten näkyvyyttä projektin taustalla pystyi säätämään tarvittaessa Häämö- asetuksista ja ne eivät aiheuttaneet kohtuutonta kuormitusta tietokoneella työskennellessä. Piirustusten kohdentaminen oikeille paikoilleen oli vaikeaa, koska piirustusten välillä oli eroavaisuuksia esimerkiksi teiden ja rakennusten esitystarkkuuden suhteen.

6.2 Aikataulutus ja suunnitteluprosessin eteneminen

Opinnäytetyön työstäminen alkoi tammikuussa 2023, jolloin opinnäytetyön tekijä piti opinnäytetyön ohjaajan kanssa ensimmäisen palaverin. Ensimmäisten palaverien aikana ja välillä opinnäytetyön aiheesta, tavoitteista, opinnäytetyösuunnitelmasta sekä muista tarvittavista opinnäytetyön pohjatiedoista sovittiin, ja ne kirjattiin WIHI- järjestelmään. Tämän jälkeen WIHI- järjestelmään kirjattuihin pohjatietoihin tuli vain pieniä muutoksia, ja ensimmäisten palaverien jälkeen palaverit keskittyivät sekä kolmiulotteisen mallin ja rakennuspiirustusten että kirjoitettavan raportin suunnitteluun. Palavereja pidettiin säännöllisesti, ja palaverien lopussa opinnäytetyön tekijä sopi ohjaavan opettajan kanssa seuraavaan palaveriin mennessä opinnäytetyöhön toteutettavista muutoksista, korjauksista ja lisäyksistä.

Varsinaisen kunnantalorakennuksen työstäminen alkoi rakennusalueen tontin tarkastelulla, tilaohjelman analysoimisella sekä hallintokeskustan rakennusten historiaan ja ominaispiirteisiin tutustumisella. Rakennuksen suunnittelu lähti liikkeelle hyvin karkeiden, geometristen massojen hahmottelulla sekä suuripiirteisten luonnosten tekemisellä, jossa rakennuksen pääasialliset muodot sekä jossain määrin aukotuskin alkoivat muotoutua. Näitä aikaisia luonnoksia on esitetty kuvissa 29–33. Tässä työskentelyn vaiheessa myös rakennuksen suuntautuminen suhteessa ympäröivään maastoon, teihin ja rakennuksiin hahmoteltiin pääpiirteisesti. Rakennuksen massoittelu siten, että rakennuksen pidempi pääsiipi on suunnattu Tampereentien suuntaisesti ja rakennuksen lyhyempi siipi rajaa joko tontin itä- tai länsipuolelta kunnantalon sisäpihan yhdessä muun rakennusmassan kanssa, vaikutti järkevimmältä vaihtoehdolta. Ratkaisun ansiosta kunnantalon sisäpiha voidaan paitsi rajata selkeämmin omaksi tilakseen osana laajempaa

puistokokonaisuutta, mutta myös Tampereentieltä kantautuvasta liikennemelusta koituva haitta voidaan hallita paremmin rakennuksen suojatessa sisäpihaa.

30.

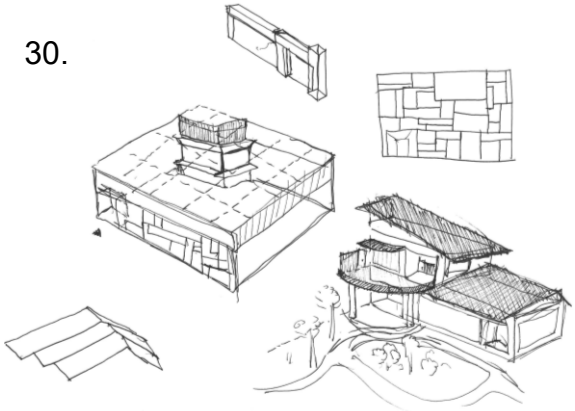

31.

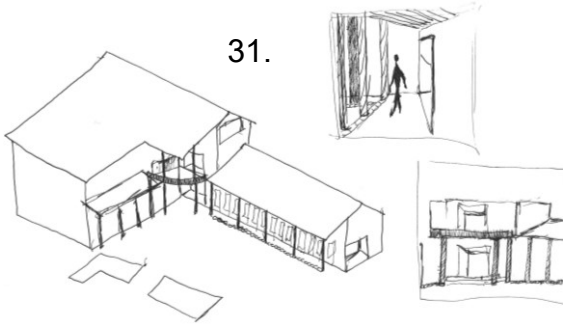

32.

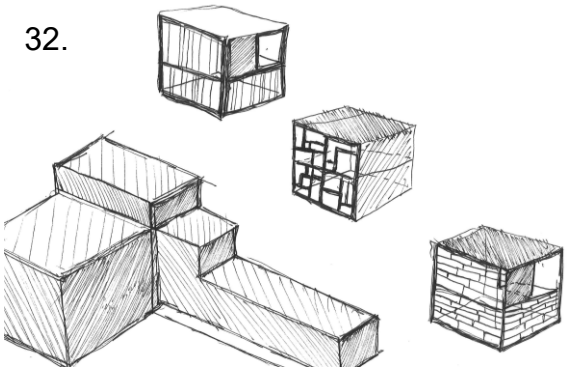

33.

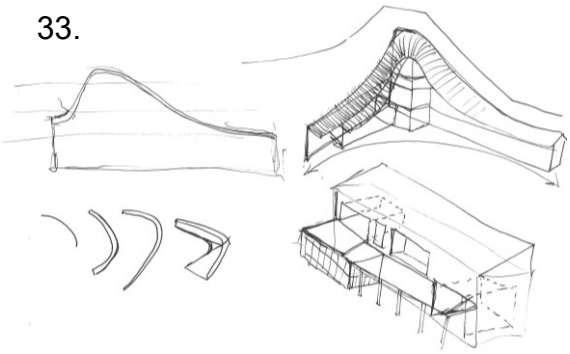

34.

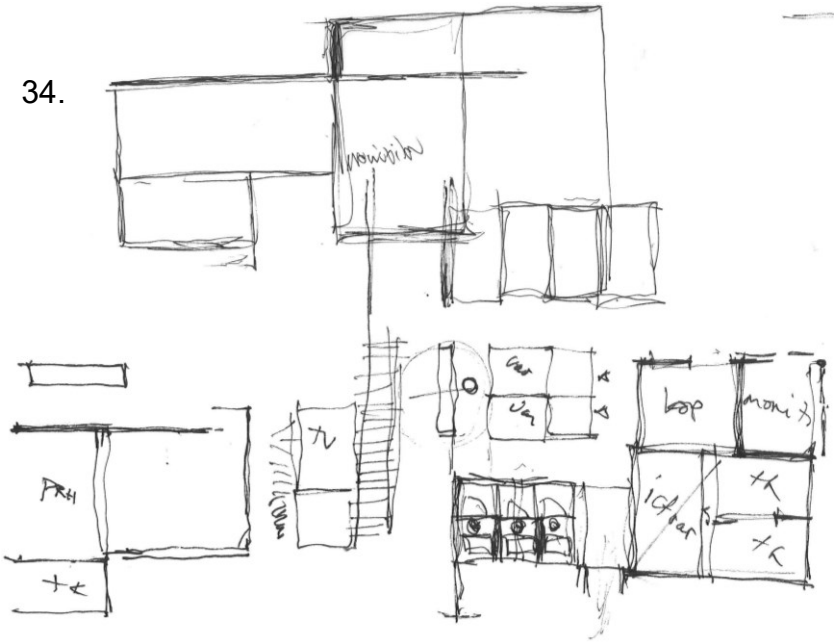

KUVAT 30–34. Ensimmäisiä kunnantaloluonnoksia, joissa on pohdittu erilaisia kattomuotoja (kuvat 30, 31 ja 33), kuutiomaisen kokouskeskuksen toimintaa ja rakennetta (kuvat 30 ja 32) sekä rakennuksen massoittelua ja mittasuhteita (kuvat 30–32). Alimmaisessa kuvassa 34 on myöhempi luonnos rakennuksen maantasokerroksesta, jossa on pohdittu tilojen ryhmittymistä aulan yhteyteen.

Kuvassa 35 näkyvän ”kuutiomallin” kautta rakennuksen mittakaava alkoi vaikuttaa realistisemmalta aikaisempiin luonnoksiin verrattuna, jolloin rakennuksen peruskappaleena käytettiin kuution muotoista, 100 m^2:n kokouskeskusta, jota monistettiin karkeiden muotojen luomiseksi. Tällöinkään rakennuksen mittakaava ja mittasuhteet eivät kuitenkaan olleet täysin realistisia, koska hahmottelussa ei otettu vielä huomioon käytävien ja muiden rakennuksen sisäiseen liikennöintiin tarvittavien tilojen viemää tilaa.

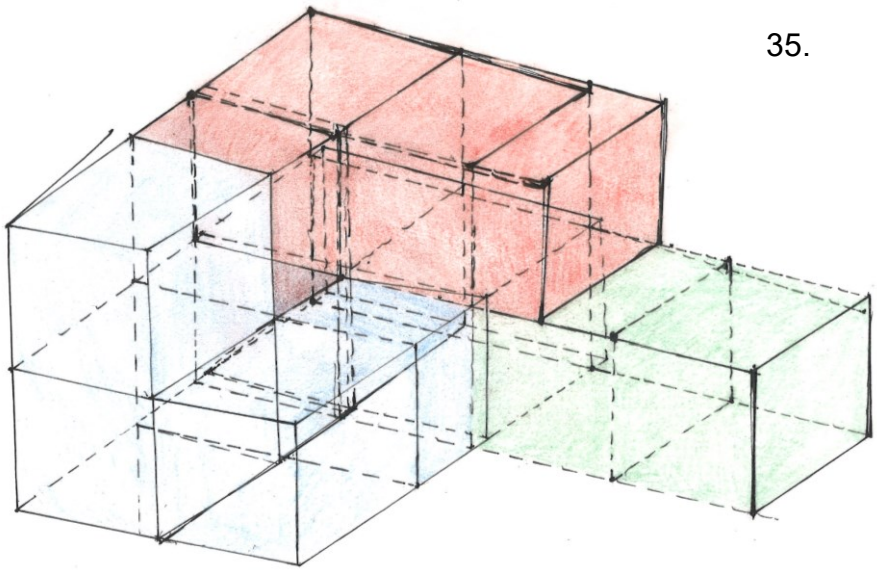

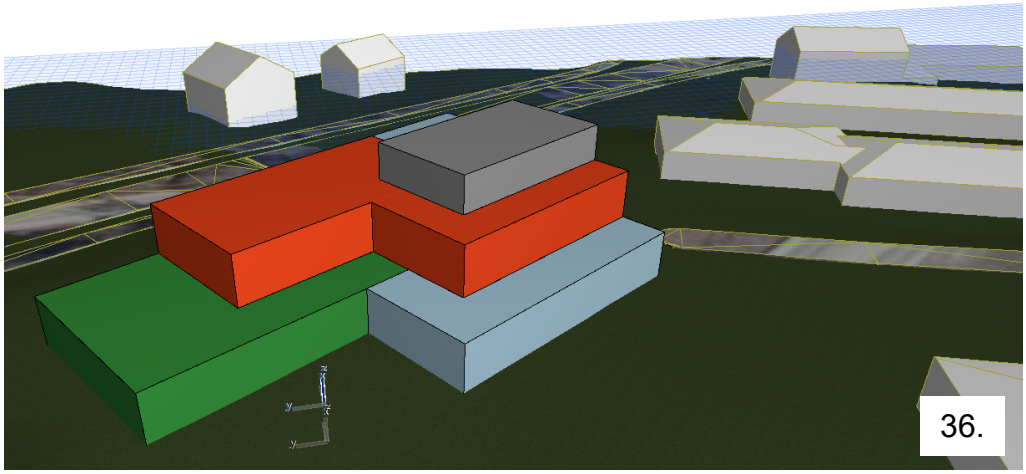

KUVAT 35 ja 36. Luonnoskuvia, joissa kunnantalon rakennusmassoja on luonnosteltu pelkistetyillä kappaleilla. Alimmaisessa kuvassa on ArchiCAD-ohjelmassa luotu yksinkertainen 3d-malli sekä palikkamaisia, rakennuspaikkaa ympäröiviä rakennuksia, mitkä helpottivat kunnantalon mittakaavan hahmottamista käsin piirrettyjä luonnoksia helpommin. Kunnan eri palvelualueita on kuvattu eriväsillä palikoilla.

Seuraavaksi suunnittelu siirtyi ArchiCAD-ohjelman puolelle, jossa ensimmäisenä projektille määritettiin työskentelylle olennaiset asetussäännöt, kuten mitoitusmenetelmät, sekä luotiin erilaisia näkymiä, joille voidaan säätää esimerkiksi omat mittakaavat sekä taso- ja kynäyhdistelmät. ArchiCAD-ohjelmankin puolella luonnostelu alkoi yksinkertaisilla massoilla kuvan 36 tapaisesti, mutta koska ohjelmalla tilat voidaan luoda mittatarkasti tilaohjelman alojen mukaisesti, rakennuksen mittakaava alkoi muotoutua paperisuunnitteluun nähden paljon selkeämmin. Käytävien ja muiden liikennöintiin tarvittavien tilojen sovittaminen suunnitelmaan vaati rakennuksen suurentamista sekä kokonaismassoittelun uudelleensuunnittelua.

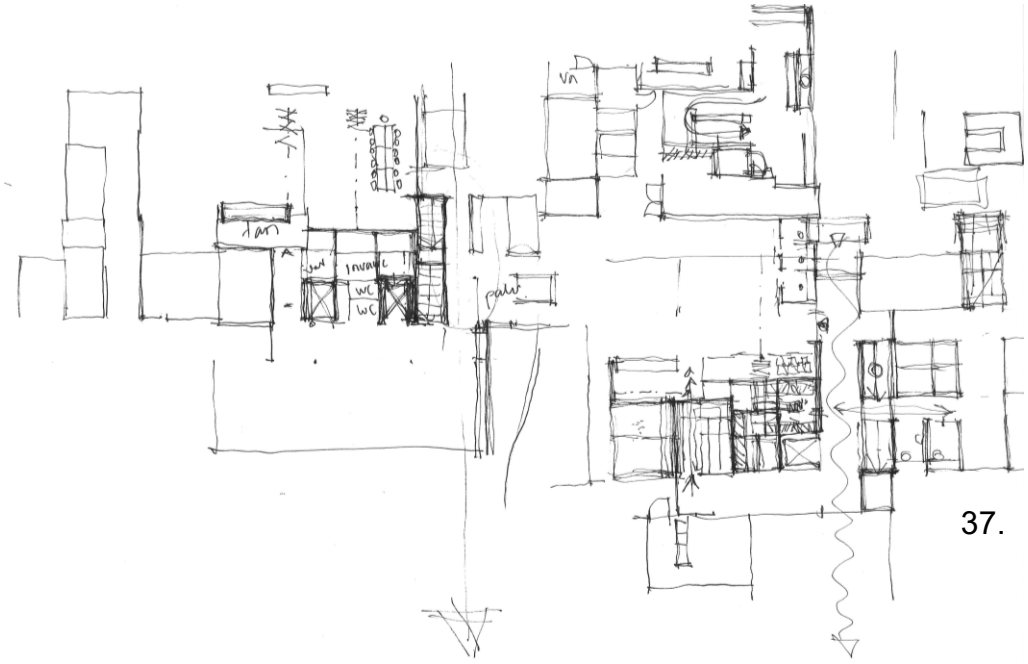

37.

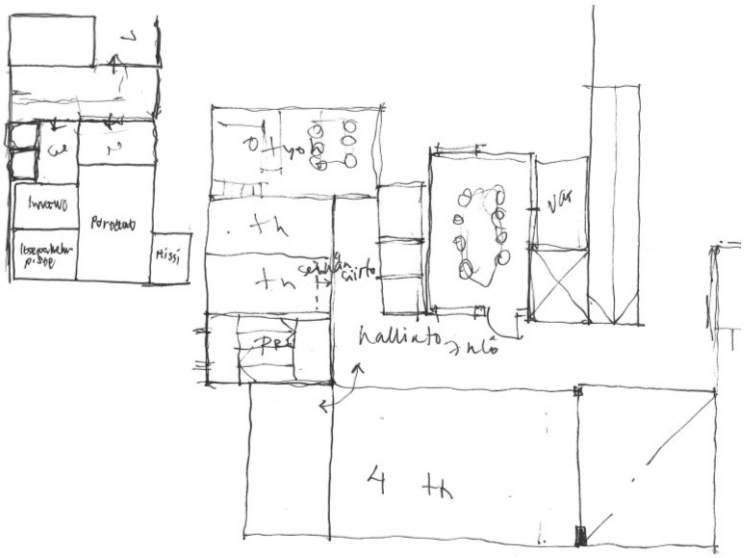

38.

KUVAT 37 ja 38. Käsin piirrettyjä luonnoksia. Maantasokerroksen ja toisen kerroksen luonnoksia.

Kun rakennuksen maantasokerroksen ensimmäinen versio oli valmis, karkeat mittasuhteet oli hahmoteltu ja rakennuksen sijainti tontilla oli mietitty periaatetasolla, alkoi kunnantalorakennuksen toisen kerroksen luonnostelu. Tämän jälkeen suunnittelu eteni kellarikerrokseen ja ullakkoon. Kerrokset eivät edenneet toisistaan täysin erillisinä kokonaisuuksina, vaan muutokset toisissa kerroksissa hyvin usein aiheuttivat muutoksia muissakin kerroksissa, minkä seurauksena rakennuksen sisätilojen mitoitus ja sijainti muuttuivat paljon suunnitelman luonnostelu-vaiheessa.

Kuvissa 37 ja 38 on nähtävissä suunnitteluprosessin myöhempiä luonnoksia, jotka laadittiin sen jälkeen, kun rakennuksen maantasokerroksen ja toisen kerroksen pohjaratkaisuja jouduttiin muuttamaan merkittävästi poistumistieportaiden puutteen vuoksi. Näiden luonnosten tavoitteena oli myös löytää ratkaisu kunnantalorakennuksen logistiikkaa palvelevien ja asiakkaita palvelevien sisäänkäyntien väliseen, toiminalliseen ristiriitaan, jota on käsitelty tarkemmin opinnäytetyön aikaisemmassa osiossa 5.9: Suunnitteluratkaisut ja ongelmatilanteet.

Erityisesti pilarilaataston kantavien pilarien käyttöönoton jälkeen pieneltä vaikuttavat muutokset pilarilinjojen sijainteihin toisiin linjoihin nähden aiheuttivat monesti sen, että jo mietittyjen seinien ja sisäänkäyntien sijainnit piti suunnitella uudelleen. Joidenkin tilojen käytettävyys kärsi pilarien siirtymisen takia niin paljon, että tilojen paikkoja vaihdettiin pilarien synnyttämien rakojen ja ahtaiden välien poistamiseksi. Seurauksena oli muutosten ”noidankehä”, mikä osaltaan johti siihen, että suurin osa opinnäytetyöhön käytetystä työskentelyajasta kului kerrosten pohjapiirustusten suunnitteluun ja pilarilinjastojen optimoimiseen.

Kun rakennuksen pohjaratkaisujen ensimmäiset versiot oli hyväksytetty ohjaavalla opettajalla, rakennuksen kolmiulotteinen mallintaminen alkoi. Ensimmäiseksi projektiin luotiin rakennetyypit, joihin tehtiin opinnäytetyön edetessä tarvittaessa muutoksia, ja rakennetyyppejä myös lisättiin myöhemmin projektiin. Ulkoseinien mallintamisen jälkeen mallinnettiin rakennuksen vaakarakenteet (ala-, väli- ja yläpohjat). Kattolappeiden oikeiden mittasuhteiden ja massojen hakeminen alkoi kokeilujen kautta, joita on esitelty tarkemmin kuvissa 39–42. Tontin pi-

hasuunnitelma ja korkeuskäyrien päivittäminen käynnistyivät myös tässä vaiheessa. Opinnäytetyöraportin eteneminen oli tässä vaiheessa pysähtynyt eikä siihen ollut toteutettu jo muutamassa aikaisemmassa palaverissa sovittuja muutoksia, koska kolmiulotteisen mallin muutosten toteuttaminen sekä yleisesti mallin eteneminen olivat opinnäytetyön kannalta tärkeämpi prioriteetti.

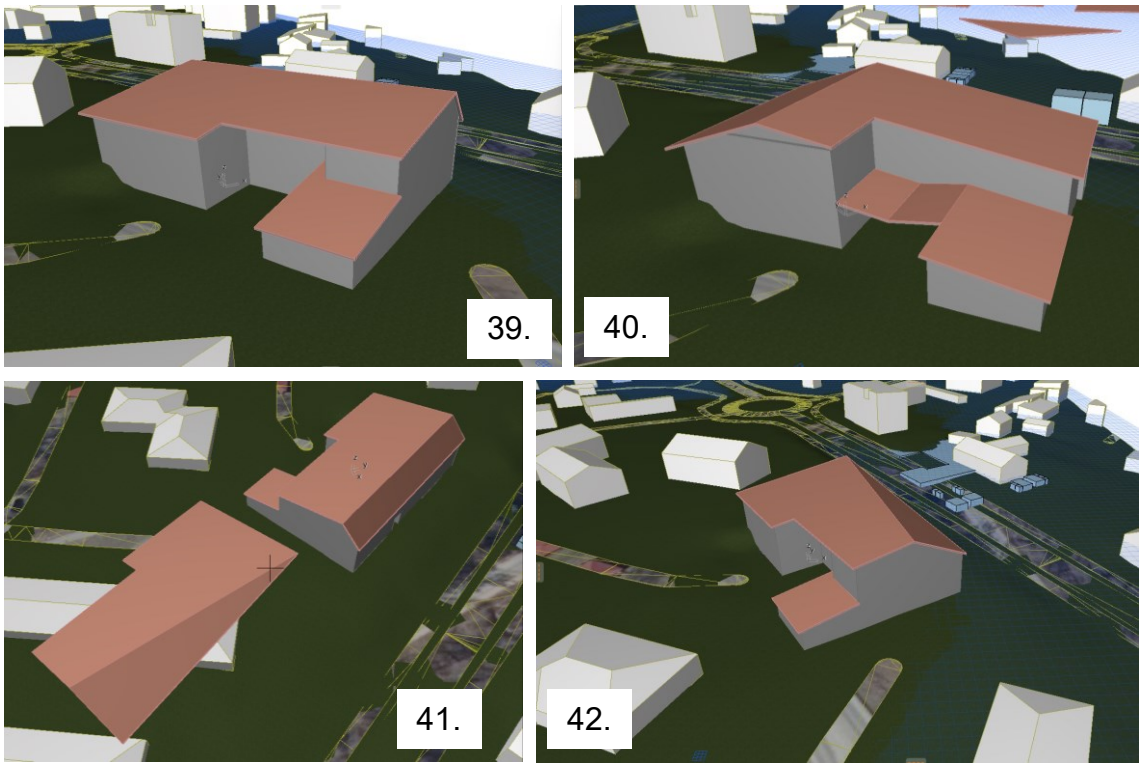

KUVAT 39–42. Kattotyyppien luonnoksia. Erilaisten kattotyyppien kokeilua ArchiCAD-ohjelmassa.

Seuraavaksi projektissa mallinnettiin ovet, ikkunat sekä portaat ja kupariset pellitykset. Kunnantalon pääsiiven kattomuodon muutosten yhteydessä pohjoiselle julkisivulle mallinnettiin seinämäiset pielet, jotka kannattelevat uutta kattorakennetta julkisivun ulkopuolella. Räystään vino aluslaudoitus mallinnettiin kahdella, yläviistoon kallistuvalla kattolappeella. Pohjapiirustusten lisäksi myös julkisivupiirustusten ja leikkauksen muokkaaminen valmiiseen ulkoasuun käynnistyi, ja piirustukset vietiin alustavasti plansseille sommittelua varten. Leikkaukseen kirjattavien vaipparakenteiden rakenneselitteiden kirjoittaminen alkoi. Piirustuksiin lisäyksenä tullut panoraamaleikkaus sijoitettiin aluksi leikkausplanssin alareunaan, mutta lopulta siirretiin toiseen julkisivuplansseista, koska rakenneselitteet veivät odotettua enemmän tilaa leikkausplanssilla.

Mallintamisen viimeistelyvaiheessa tehtiin hienosäätöjä sekä rakennuksen sisä- että ulkopuolella. Tiet ja amfiteatterin istuimet sekä pensasaidat booletettiin eli tasattiin ympäröivien maastokorkojen mukaisesti niin, ettei maastomalli läpäise näitä elementtejä epäsiitisti. Kolmiulotteinen mallinnus sekä rakennuspiirustukset ja renderöintikuvat saatettiin pääosin loppuun opinnäytetyöseminaarin jälkeen, jonka jälkeen opinnäytetyön raportin työstöä jatkettiin valmistumiseen asti. Viimeisten ohjauspalaverien jälkeen loput tarvittavat muutokset tehtiin sekä piirustuksiin että raporttiin. Opinnäytetyön päättymisen takarajaa lykättiin työskentelyn aikana useaan otteeseen, koska toteuttavien rakennuspiirustusten, renderöintikuvien ja erityisesti opinnäytetyön raportin valmiiksi saamiseksi vaadittava työ oli odotettua paljon suurempi.

7 POHDINTA

7.1 Oma pohdinta

”Kun ajattelen asiaa jälkeenpäin, keskityin mielestäni turhankin tarkasti kunnantalon rakenteellisiin yksityiskohtiin, kun otetaan huomioon, että kyseessä on luonnossuunnitelma, joka vastaa valmiustasoltaan hankesuunnitelmaa. Erityisesti kantavien pilarien sekä pilarilinjojen suunnitteluun kului huomattavasti aikaa. Pilarit ovat arkkitehtonisesti sekä rakenteellisesti olennainen osa kunnantalokokonaisuutta, mutta arvioisin että rajoitin liiaksi arkkitehtonisia ilmaisumahdollisuuksiani, kun rakenteellisen järkevyys ja tekninen toimivuus nousivat mielessäni tärkeämmiksi tavoitteiksi suunnittelun edetessä. Ironisesti voisin todeta, että muuntojoustavaa rakennusta suunnitellessani olin verrattain pynttäytynyt miettiessäni kantavia pilareita, joiden oli loppujen lopuksi tarkoitus mahdollistaa tämä kunnantalon muuntojoustavuus. En koe, että työ pilarien suhteen olisi valunut hukkaan, mutta niiden suunnittelulla haastoin itseäni, minkä ansiosta se oli yleisellä tasolla todella opettavainen kokemus”, opinnäytetyön tekijä kuvailee pilarirungon suunnitteluprosessia.

Opinnäytetyön tekeminen oli myös opettavainen kokemus tilaohjelman käytöstä: vaikka tilaohjelmalla voidaankin määrittää tarvittavat tilat sekä niiden koot ja funktiot pitkälle ennen luonnostelun aloittamista, suunnittelun aikainen joustavuus tilaohjelman suhteen on kuitenkin suositeltavaa säilyttää projektia työstettäessä. Tämä on tärkeää esimerkiksi siksi, koska joitakin tilaohjelman osia ei ole mahdollisesti lyöty lukkoon vielä tilaohjelman laatimisajankohtana, ja tilat voivat muuttua esimerkiksi sisäisen liikennöinnin suunnittelun seurauksena, jolloin tarvittavien käytävien määrät ja koot hahmottuvat suunniteltujen tilojen sekä tavoiteltavan rakennusmuodon mukaan. Toisaalta tilaohjelma on suunniteltava niin pitkälle ennen luonnostelun aloittamista, että rakennuksen tilasuunnittelulle voidaan asettaa kiinteät tavoitteet ja reunaehdot hankkeen etenemiseksi.

Opinnäytetyössä uuden kunnantalorakennuksen integroiminen osaksi hallintokeskustaa vaati tutustumista hallintokeskustan historiaan, merkkirakennuksiin sekä niiden arkkitehtonisiin ominaispiirteisiin. Suunnittelualueen hengen, genius

locin, ymmärtäminen rakennuksen kokonaisestetiikassa on ensiarvoisen tärkeää, mutta rakennuksen suunnittelu olemassa olevan ympäristön ja arkkitehtuurin asettamien ehtojen mukaisesti ei yksinään riitä tuottamaan nykyaikaisten stantardien mukaista, kestävää rakennusta. Luonnossuunnitelman aikaisessa vaiheessa kunnantalon ulkoseinärakenteeksi valittiin betonisandwichelementit, mutta kantavana runkona toimiva pilarilaatasto mahdollistaa myös muunlaiset, ekologisemmat ja kestävää kehitystä paremmin tukevat ulkoseinien rakennevaihtoehdot, kuten CLT- ja hirsirunkoiset seinät. Lopulliseen ulkoseinien valintaan vaikutti merkittävästi tavoite sulattaa uusi kunnantalo luontevasti osaksi hallintokeskustaa, ja rapattujen betoniseinärakenteiden avulla ratkaisun arvioitiin pääsevän lähemmäksi tätä tavoitetta. Lisäksi rakennuksen läntiselle kattolappeelle on mahdollista sovittaa aurinkopaneeleja, mikä tuo kunnantalolle energiaomavaraisuutta, mutta suunnitelman nykyisessä versiossa niitä ei ole mallinnettu. Rakennuksen matalampi siipi taas tarjoaa mahdollisuuden viherkattorakenteen käytölle. Ekologisen tehokkuuden lisäksi viherkatto toisi lisää vehreyttä rakennuksen toiseen kerrokseen, mikä piristäisi toimistohuoneiden ikkunoista avautuvaa, kattopellityksen ja kivirakenteiden värittämää maisemaa, mikä puolestaan auttaisi työntekijöiden henkisessä jaksamisessa.

Luonnossuunnitelman osalta viherkattovaihtoehdoksi harkittiin maksaruohokattoa, joka oli siipiosan kattokaltevuuden huomioon ottaen sopivin vaihtoehto. Viherkattorakenteen rakennepaksuus olisi kuitenkin noussut samassa siivessä olevien toimistotilojen kannalta haitallisen korkeaksi, ja huonekorkeus siivessä olisi ollut muuhun rakennukseen nähden liian matala. Näin ollen ratkaisusta luovuttiin, mutta se ei ole täysin poissuljettu, mikäli tätä luonnossuunnitelmaa jatkotyöstettäisiin, koska viherkattorakenteen edellä mainitut edut tekevät siitä varteenotettavan vaihtoehdon. Kokonaisuutena kunnantalon rakenneratkaisuja tulisi pohtia sekä vihreiden arvojen että alueeseen yhteenkuuluvuuden näkökulmasta. Ekologisuus on huomioitu lämmitysratkaisussa ja rakennus on liitetty kaukolämpöön, jonka tuottaa lämpöyhtiö vastuullisesti kotimaisilla polttoaineilla paikallisia resursseja hyödyntäen.

7.2 Johtopäätökset projektista

Tämän opinnäytetyön tuloksena on syntynyt luonnossuunnitelma Hämeenkyrön uudesta kunnantalosta, jonka on tarkoitus vastata kuntalaisten tarpeisiin sekä koota kunnan palvelualueiden henkilöstö ja luottamuselimet yksien kattojen alle. Rakennuksen muuntojoustavuuden mahdollistaa pilarilaatasto-järjestelmä, jonka ansiosta väliseinärakenteet voidaan rakentaa ei-kantavina ja esimerkiksi laajennuksien suunnittelu voidaan toteuttaa olemassa olevan pilarijaon puitteissa. Suunnitelma on laadittu tilaohjelman pohjalta, joka laadittiin opinnäytetyön tekijän kunnalle suorittaman työharjoittelun aikana. Tilaohjelmaa on uudelleentulkittu siten, että tilaohjelmassa listattujen tilojen määrää, kokoa, funktiota sekä yleistä tarpeellisuutta on arvioitu uudelleen luonnossuunnitelman tarpeiden näkökulmasta käsin, ja tilaohjelma kokonaisuudessaan voi muuttua vielä Hämeenkyrön kunnan toimesta.

Luonnossuunnitelma on rakennusarkkitehtioppilaan näkemys uudesta kunnantalosta, ja projekti vastaa valmiustasoltaan hankesuunnitelmaa. Näin ollen suunnitelmaa olisi jatkotyöstettävä, mikäli uusi kunnantalo suunniteltaisiin sen mukaisesti. Osa luonnossuunnitelmasta on toteutukseltaan muunneltavissa siten, että suunnitelman kokonaisvisio pysyy kuitenkin eheänä. Rakennuksen ekologisuutta voidaan esimerkiksi tehostaa käyttämällä massiivipuurakenteisia ulkoseiniä, pystyttämällä katolle aurinkopaneeleita sekä vaihtamalla olemassa olevia yläpohjarakenteita viherkattorakenteiksi.

Nykyisessä muodossaan luonnossuunnitelmaa voidaan käyttää julkisten rakennusten, kuten kunnantalon, suunnittelun inspiraationa. Hämeenkyrön kunta voi myös hyödyntää tämän opinnäytetyön tuloksia, kun se harkitsee uuden kunnantalorakennuksen muutostoimenpiteitä, kuten laajennuksia tai käyttötarkoituksen muutosta. Luonnossuunnitelma voi kokonaisuudessaan myös toimia mahdollisena vaihtoehtona Hämeenkyrön uudeksi kunnantaloksi.

LÄHTEET

Google. 2023. Google Maps- karttapalvelu. Päivityspäivämäärää ei tiedossa. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023. https://www.google.fi/maps/@61.6364005,23.1985644,639m/data=!3m1!1e3?hl=fi&entry=ttu

Happy Tiles. n.d. Mosaiikkibetoni. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023. https://www.happytiles.fi/p/mosaiikkibetoni

Kunnan karttapalvelu WebGis. 2023. Hämeenkyrön kunta. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023. https://paikkatietopalvelu.pirnet.fi/karttapalvelu.hameenkyro/

Museovirasto, n.d. Kulttuuriympäristö/Kulttuurimaisema. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023. https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/kulttuurimaisema

Museovirasto, 2009. Valtakunnallisesti merkittävät ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023. http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx

Niukko, K. & Heiskanen, J. 2017. Hämeenkyrö Hollitien asemakaavamuutos: Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi, alueen historia ja kohdekortit. Hämeenkyrön kunta.

Rakennustieto. 2004. Paikallavaletut betonirunkorakenteet. RT-ohjekortti. Viitattu 10.9.2023. https://kortistot-rakennustieto-fi.libproxy.tuni.fi/kortit/RT%2082-10814?navref=Search

Rakennustieto. 2014. Toimistotilat, tilasuunnittelu. RT-ohjekortti. Viitattu 10.9.2023. https://kortistot-rakennustieto-fi.libproxy.tuni.fi/kortit/RT%2095-11152?navref=Search

Rakennustieto. 2017. Ammattikeittiöt. RT-ohjekortti. Viitattu 10.9.2023. https://kortistot-rakennustieto-fi.libproxy.tuni.fi/kortit/RT%2094-11254?navref=Search

Weber. 2018. Weber julkisivuratkaisut. Julkisivurakenteiden esite. Viitattu 10.9.2023. https://www.fi.weber/search-document/bundle/brochure/activities_brochures/julkisivut-356

ympäristö.fi. 2023. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023. https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/maisemat/arvokkaat-maisema-alueet

Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 28.11.2017/848. Viitattu 10.9.2023. https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170848#Pidm45843169622000

Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä 28.6.2018. Viitattu 10.9.2023. https://ym.fi/rakentamismaaraykset

Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta annetun Ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta 2.12.2020/927. Viitattu 10.9.2023. https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200927

LIITTEET

Liite 1. Hämeenkyrön kunta kunnanvirasto – Hämeenkyrötalo, Tilaohjelma/luettelo, 30.11.2022, 3 sivua

Liite 2. Veli-Pekka Lahtinen, Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma, Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK) 2023, 6 sivua

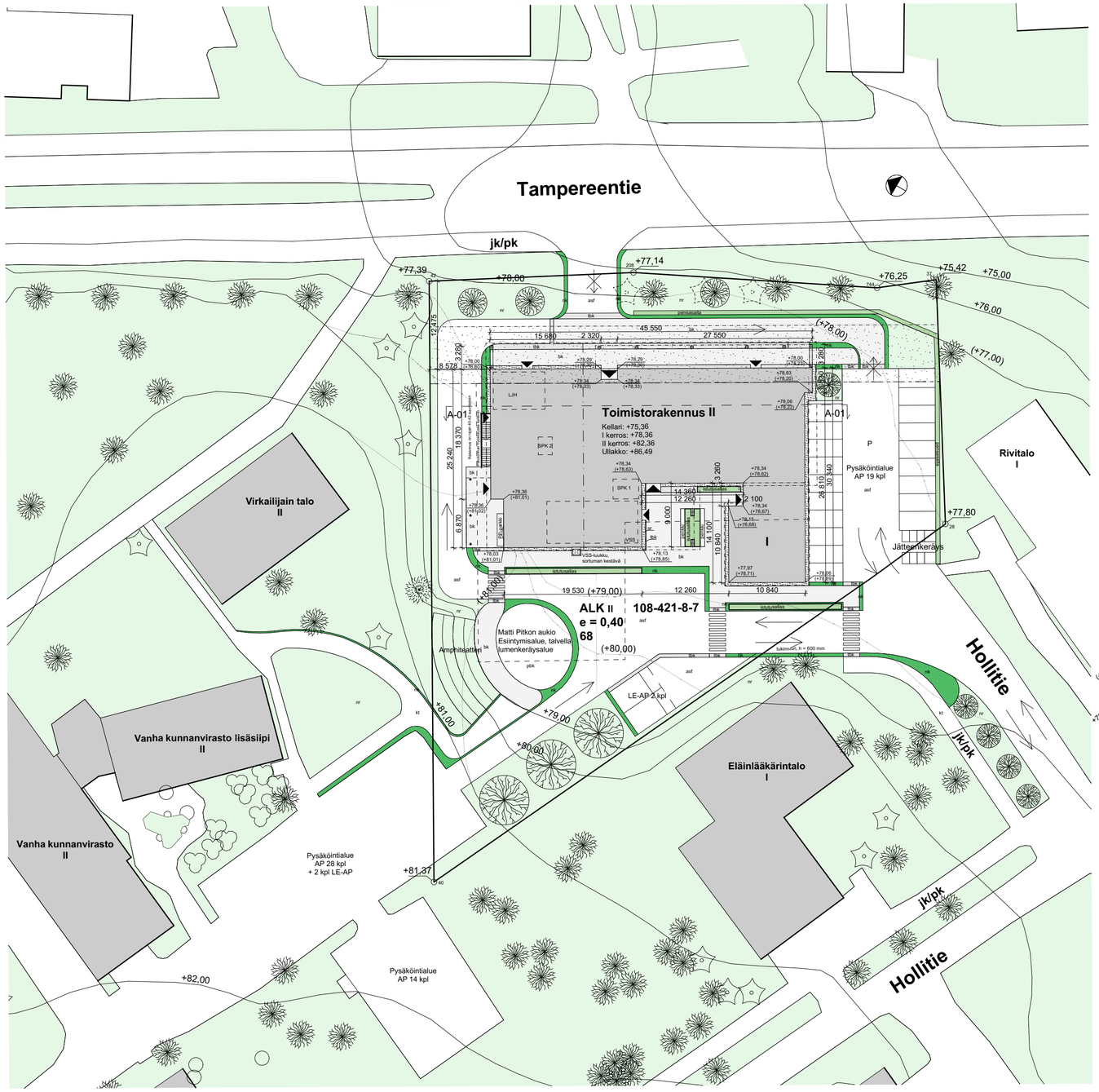

Asemapiirustus 1:500

Veli-Pekka Lahtinen
Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma
Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)
2023

Asemapiirustuksen merkinnät

	bk	Betonikiveys
	tbk	Tumma Betonikiveys
	pbk	Punainen betonikiveys, tiilenpunainen
	nk	Nurmikivi
	kt	Kivituhka
	asf	Asfaltti
	sr	Sora
	nr	Nurmikko
		Vanha lehtipuu
		Uusi lehtipuu
		Poistettava havupuu
		Uusi havupuu
		(Mansikka)pensas
		Kivi
	P	Pysäkointialue
		Moottoriliikenteen ajosuunta
		Kielletty moottoriliikenteen ajosuunta
	jk/pk	Jalkakäytävä/pyöräkäytävä
	II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun
		Tontin raja
		Vanhat korkeuskäyrät ja korkeusasemat
		Uudet korkeuskäyrät ja korkeusasemat

Asemakaavamerkintöjä ja määräyksiä

68	Korttelin numero
108-421-8-7	Kiinteistötunnus
Hollitie	Kadun, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi
e=0,40	Tontin rakennustehokkuusluku
ALK II	Yhdistettyjen liike-ja asuinkerrostalojen tontti
	Istutettava alue

Rakennustilavuuslaskelma

Kellari	1252 m^3
I krs	4040 m^3
II krs	3860 m^3
Ullakon (IV-konehuoneen)	725 m^3
Kokonaistilavuus	9877 m^3

Kunnantalo/toimistorakennus

ARCHICAD-OPISKELIJAVERSIO

Toimistotalon paloluokka on P1.

Kunnantalo varustetaan sähköverkkoon kytketyillä palovaroittimilla sekä automaattisella paloilmoitintekniikalla. Savunpoistoluukut toimivat sähkölaukaisulla.

Rakennus liitetään kunnalliseen vesi- ja viemäriverkkoon.
Rakennus liitetään kunnalliseen kaukolämpöverkkoon.
Rakennukseen asennetaan vesikiertoinen lattialämmitys.

Rakennuksessa on koneellinen ilmanvaihto varustettuna lämmöntalteenotolla.
Ilmanvaihto tapahtuu erillisen IV-konehuoneen kautta.

Rakennus varustetaan viranomaismääräysten mukaisilla turva- ja merkkivalaistuksilla sekä poistumisopasteilla.

Rakennusoikeuslaskelma

Tontin pintala	4254 m^2
Tontin rakennusoikeus (e = 0,40)	1700 kem^2
Kellarin kerrostasoala	433 m^2
I kerroksen kerrostasoala	1043 m^2
II kerroksen kerrostasoala	815 m^2
Ullakon kerrostasoala	197 m^2
Rakennuksen bruttoala	**2488 kem^2**
Käytetty rakennusoikeus:	
Kellarin kerrosala(sos-tilat/kulku, 250 mm)	92,5 m^2
I kerroksen kerrosala (US 250 mm)	973 m^2
II kerroksen kerrosala (US 250 mm)	789 m^2
Rakennuksen kerrosala (US 250 mm)	**1855 kem^2**
Kerrosalat:	
Kellarin kerrosala	94,5 m^2
I kerroksen kerrosala	1038 m^2
II kerroksen kerrosala	815 m^2
Ullakon kerrosala	197 m^2
Rakennuksen kerrosala	**2144,5 kem^2**
Huonealat (ilman kevyitä väliseiniä):	
Kellarin huoneala	373 m^2
josta käytäviä	63 m^2
I kerroksen huoneala	898 m^2
josta käytäviä	151 m^2
II kerroksen huoneala	693 m^2
josta käytäviä	179 m^2
Ullakon huoneala	168 m^2
Rakennuksen huoneala	**2132 m^2**

Väestönsuojalaskelma

Varsinainen suojatila	0,02 x 2108 km^2 = 42,2 m^2
Sulkuteltta	2,5 m^2
2 kpl IVL-1 ilmanvaihtolaite	3,0 m^2
S-1 luokan suoja	47,7 m^2
Sis. Käymälät	3 kpl, yht 2,1 m^2
Keittiö	2 m^2
Varavesisäiliötila	15 l/m^2
Jäteastiatila	15 l/m^2

Rakennetaan väestönsuojatilaa 76,5 m^2.

ARCHICAD-OPISKELIJAVERSIO

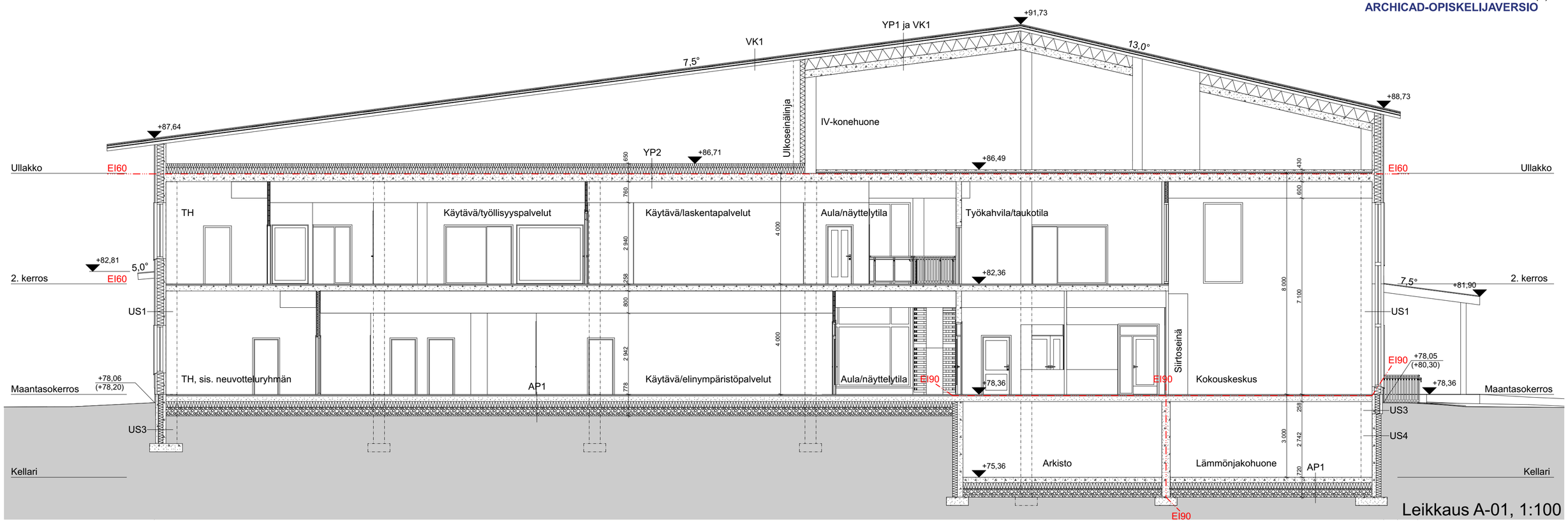

Rakennuksen vaipparakenteet

VK1 Vesikattorakenne konesuamatulla peltikatteella

	Peltikate rakenneselostuksen mukaan, konesaumattu, 2-kertaiset tiivistetyt saumat
5 mm	**Vaimennuskaista**, 5x50...100, peltirivin keskellä
	Ruodelaudoitus rakennesuunnitelman mukaan
50 mm	**Tuuletusväli**
	Korokerimat, 50x50 kattokannattajien kohdalla
	Aluskate
≥100 mm	**Tuuletusväli**

YP1 Lämmin tila

	Kattokannattajat, rakennesuunnitelman mukaan
50 mm	**Tuulensuoja**, 1,2 m leveällä reunakaistalla tai tuulenohjain
350 mm	**Lämmöneriste**, mineraalivillalevy
	Höyrynsulku rakennesuunnitelman mukaan, saumat höyrytiiviit
270 mm	**Kantava betonirakenne** rakennesuunnitelman mukaan, teräsbetonilaatta
	Kattopinta ja pintakäsittely huoneselosteen mukaan, vesihöyryä läpäisevä

Lämmöneristelevyjen saumat limitetään.

Paloluokka vähintään REI60 kantavan rakenteen mukaan.
Lämmönläpäisykerroin U = 0,09 W/m^{2}k.

Kattokannattajien kylmäsiltavaikutukseksi on U-arvolaskelmassa arvioitu 0,01 W/m^{2}k. Vaikutus tarkistettava tapauskohtaisesti.

YP2 Kylmät tilat

	Kattokannattajat, rakennesuunnitelman mukaan
	Tuulensuoja, 1,2 m leveällä reunakaistalla tai tuulenohjain
350 mm	**Lämmöneriste**, mineraaalivillalevy
	Höyrynsulku rakennesuunnitelman mukaan, saumat höyrytiiviit
300 mm	**Kantava betonirakenne** rakennesuunnitelman mukaan, paikallavalettu jännitetty betonilaatta
	Kattopinta ja pintakäsittely huoneselosteen mukaan, vesihöyryä läpäisevä

Lämmöneristyslevyjen saumat limitetään.

Paloluokka vähintään REI60 kantavan rakenteen mukaan.
Lämmönläpäisykerroin U = 0,09 W/m^{2}k

Kattokannattajien kylmäsiltavaikutukseksi on U-arvolaskelmassa arvioitu 0,01 W/m^{2}k. Vaikutus tarkistettava tapauskohtaisesti.

US1 Ei-kantava betonisandvich elementti

30 mm	**Weber Unitop-paksurappaus**. Sokkelin yläpuolella luonnonkivilaatoitus, joka kiinnitetään kalkkilaastilla (rakenteen kokonaispaksuus on tällöin 20 mm).
70 mm	**Teräsbetoninen ulkokuori** rakennesuunnitelman mukaan, pinta by 40 mukaan
240 mm	**Lämmöneriste, mineraalivilla**, LambdaDesing = 0,035 W/mK, ristiin uritettu, urasuojattu
80 mm	**Teräsbetoninen sisäkuori** rakennesuunnitelman mukaan, pinta by 40 mukaan
	Seinäpinta ja pintakäsittely huoneselosteen mukaan

Ruostumattomat ansaat rakennesuunnitelman mukaan.

Sisäkuoren paloluokka EI60
Lämmönläpäisykerroin U = 0,16 W/m^{2}k
Teräsansaiden kylmäsiltavaikutukseksi on laskelmassa arvioitu 0,020 W/m^{2}k. Vaikutus tarkistettava tapauskohtaisesti.

US2 Kantava betonisandvich elementti, porraskäytävät

30 mm	**Weber Unitop-paksurappaus**. Sokkelin yläpuolella luonnonkivilaatoitus, joka kiinnitetään kalkkilaastilla (rakenteen kokonaispaksuus on tällöin 20 mm).
70 mm	**Teräsbetoninen ulkokuori** rakennesuunnitelman mukaan, pinta by 40 mukaan
240 mm	**Lämmöneriste, mineraalivilla**, LambdaDesing = 0,035 W/mK, ristiin uritettu, urasuojattu
150 mm	**Teräsbetoninen sisäkuori** rakennesuunnitelman mukaan, pinta by 40 mukaan
	Seinäpinta ja pintakäsittely huoneselosteen mukaan

US3 Liuskekivipintainen sokkelielementti

20 mm	**Liuskekivi ja kalkkilaasti**
90 mm	**Teräsbetoninen ulkokuori**
25 mm	**Asennusvara**
150 mm	**Lämmöneriste, mineraalivilla**
110 mm	**Teräsbetoninen sisäkuori**, kantavana paksuus 180 mm

Tilojen ääneneristävyysarvoja

Ilmaääneneristävyys:

Toimistohuoneen ja käytävän välillä, kun välissä on ovi 30 dB
Toimistohuoneiden välillä 40 dB
Kokoustilojen ja käytävän välillä, kun välissä on ovi 34 dB
Kokoustilojen ja muiden tilojen välillä 48 dB

Välipohjarakenteissa askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + C_{1,50\text{-}2500}$: 63 dB

US4 Maanvastainen seinärakenne

	Perus-tai täyttömaa pohjarakennussuunnitelman mukaan, tiivistetty routimaton täyttö
≥300 mm	**Salaojituskerros**, rakeiden halkaisija 6...16 mm
175 mm...225 mm	**Lämmöneriste**, solupolystyreeni, LambdaDesing = 0,039 W/mk, paksuus 225 mm 0...1 m maanpinnan alapuolella, muualla 175 mm
	Vedeneriste, yksinkertainen bitumiliuossively ja kumibitumikermi, kiinnitys hitsaamalla
150 mm	**Kantava rakenne** rakennesuunnitelman mukaan, teräsbetoni, pinta by 40 mukaan
	Tasoite, sementtipohjainen
	Seinäpinta ja pintakäsittely huoneselosteen mukaan, vesihöyryä läpäisevä

Paloluokka REI90
Lämmönläpäisykerroin U = 0,16 W/m^{2}k

AP1 Maanvastainen alapohja, betonilaatta, kantava

	Mosaiikkibetonilaatat,käytävillä ja yleisissä tiloissa, toimistohuoneissa muovimatto
	Mosaiikkibetonilaattojen kiinnityslaasti (mikäli tilassa käyttetään mosaaiikkibetonilaattoja)
200 mm	**Kantava rakenne** rakennesuunnitelman mukaan, paikalla valettu betonilaatta, pintahierto
	Suodatinkangas, saumat limitetty ja teipattu
100 mm	**Lämmöneriste**, polystyreeni, LambdaDesing = 0,036 W/mK, pontatut levyt tai kaksinkertaiset levyt, 1 m:n reuna-alueella 200 mm
20 mm	**Tasaushiekka**
	Suodatinkangas
≥ 300 mm	**Salaojituskerros**, rakeiden halkaisija 6...16 mm, koneellisesti tiivistetty
	Suodatinkangas, käyttöluokka N2
	Perusmaa pohjarakennussuunnitelman mukaan, savi tai siltti, kallistus salaojiin vähintään 1:50

Teräsbetonilaatan hierto lattiapäällysteen mukaan.
Maapohjan mahdollisen painumisen vuoksi lämmöneristyslevyt kiinnitetään mekaanisesti betonilaattaan valutöiden yhteydessä.

Paloluokka vähintään REI60.
Lämmönläpäisykerroin U = 0,16 W/m^{2}k
U-arvo reuna-alueella = 0,15 W/m^{2}k

Veli-Pekka Lahtinen
Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma
Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)
2023

Kokouskeskuksen muuntojoustavuus

ARCHICAD-OPISKELIJAVERSIO

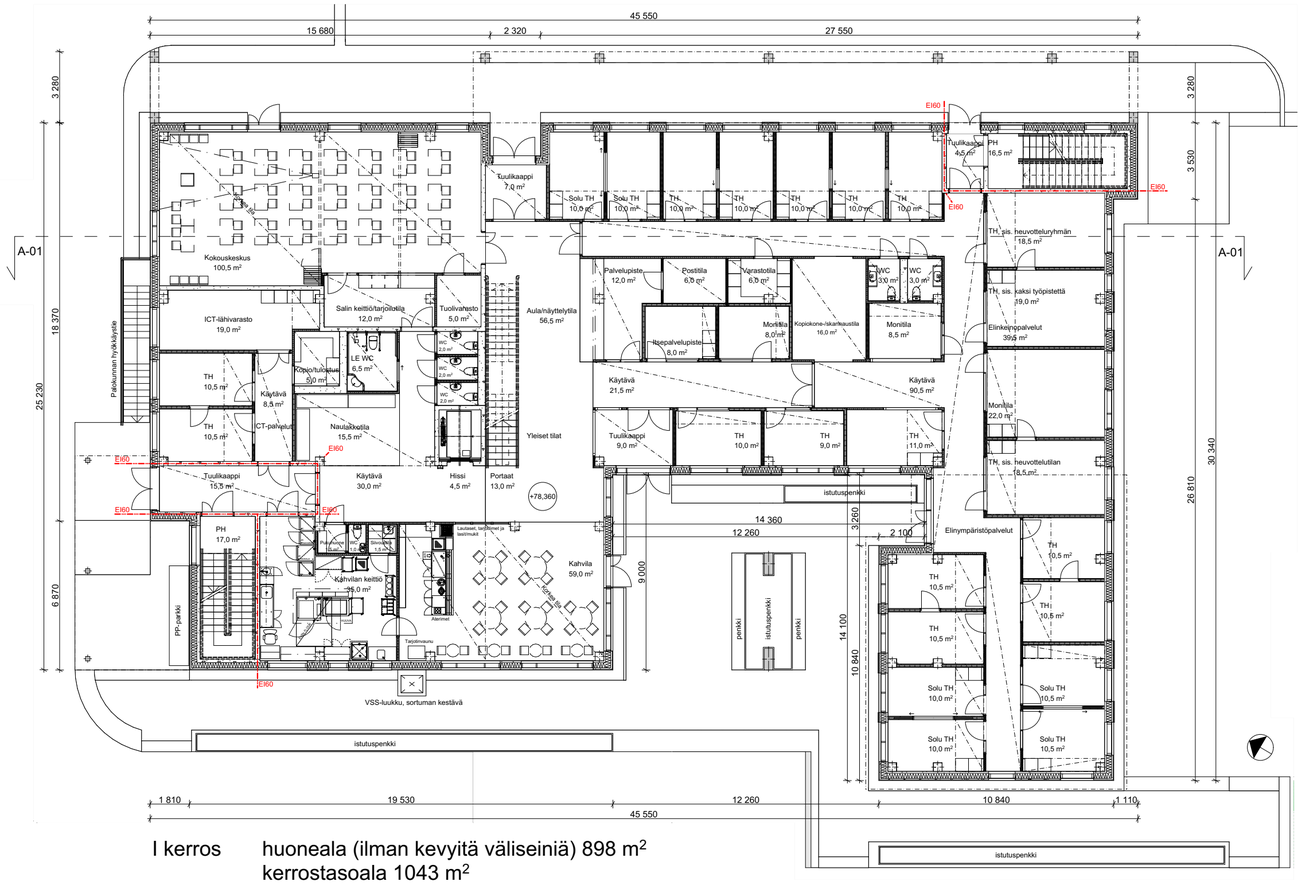

I kerros huoneala (ilman kevyitä väliseiniä) 898 m²
kerrostasoala 1043 m²
kerrosala (US 250 mm) 973 m²

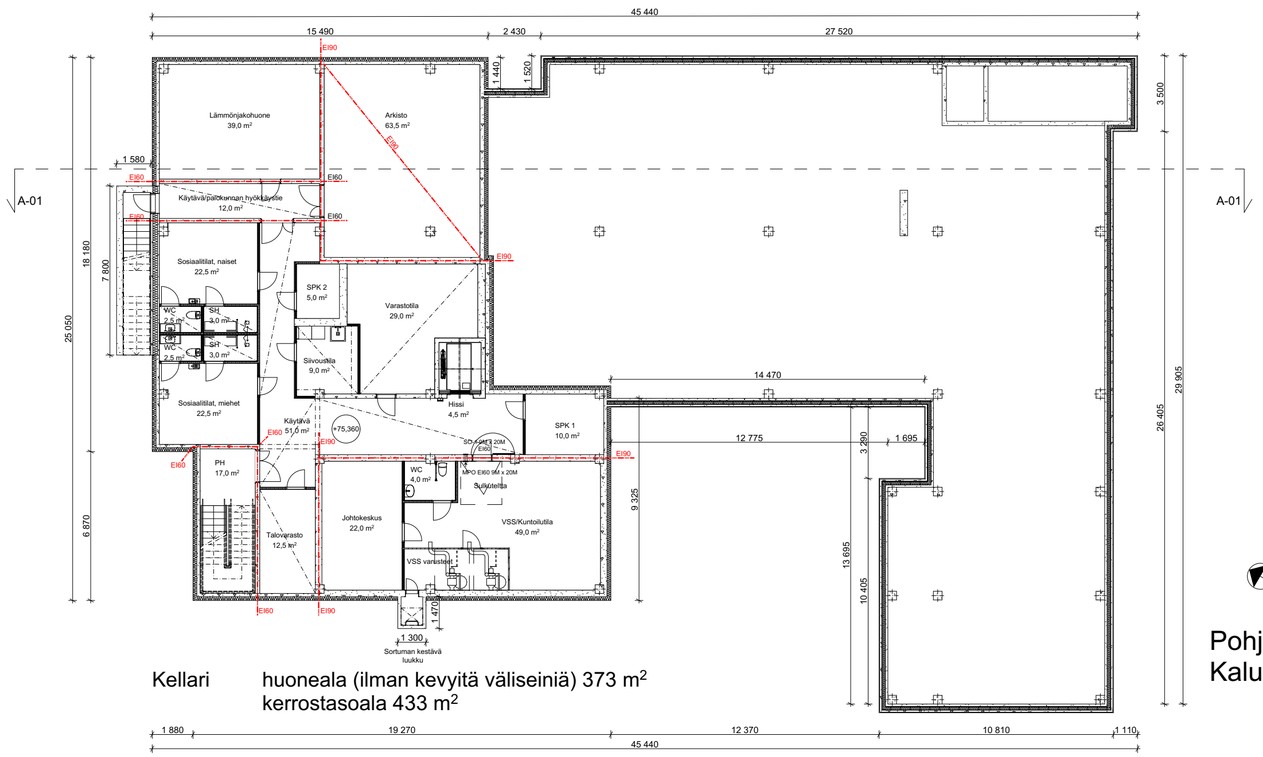

Kellari huoneala (ilman kevyitä väliseiniä) 373 m²
kerrostasoala 433 m²

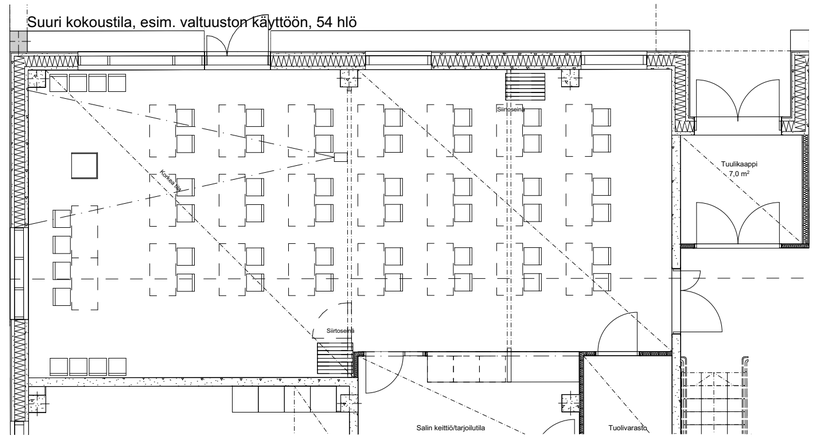

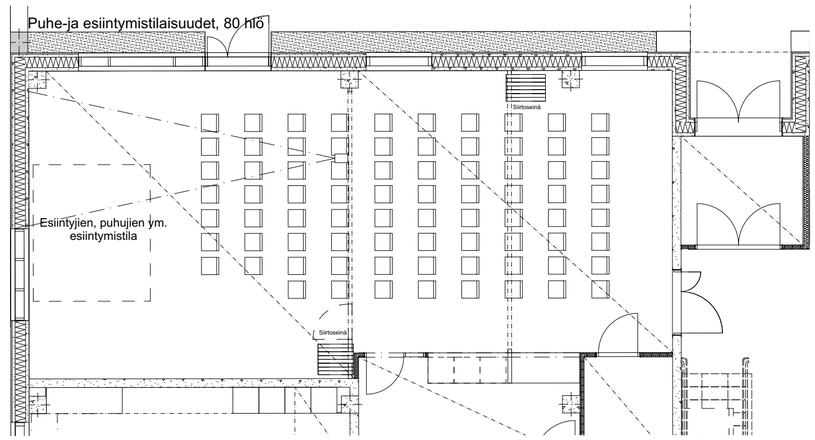

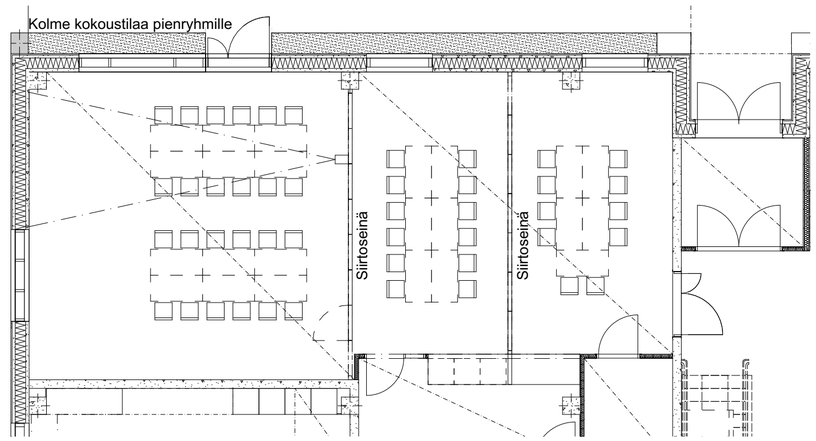

Pohjapiirustukset 1:200
Kalustevaihtoehdot 1:100

Veli-Pekka Lahtinen
Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma
Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)
2023

ARCHICAD-OPISKELIJAVERSIO

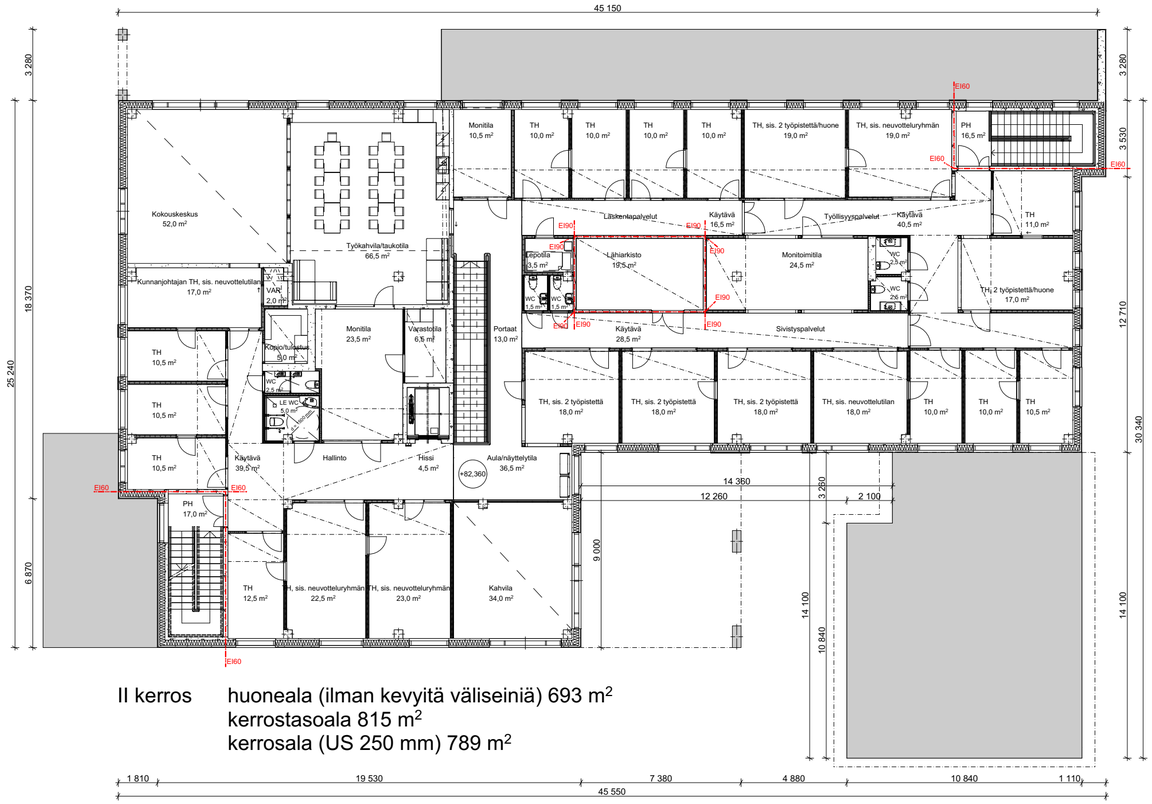

II kerros huoneala (ilman kevyitä väliseiniä) 693 m²
kerrostasoala 815 m²
kerrosala (US 250 mm) 789 m²

Havainnointikuva aulasta kahvilan suuntaan

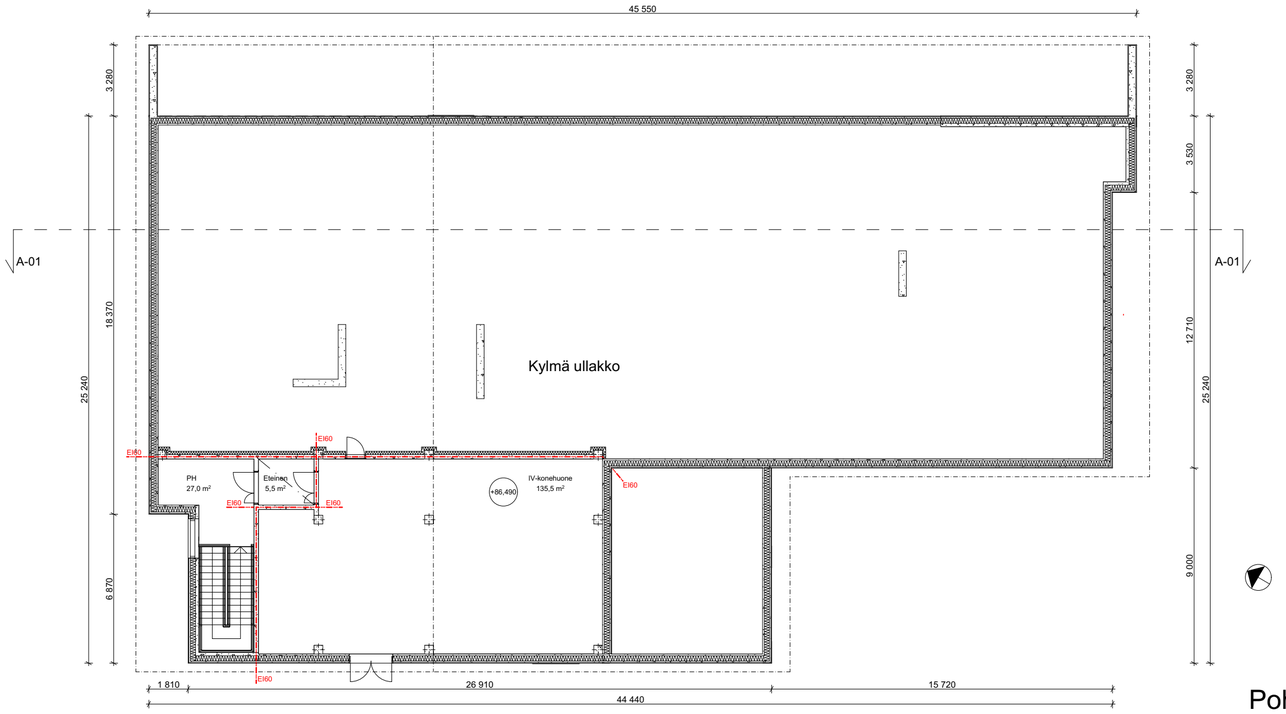

Ullakko huoneala (ilman kevyitä väliseiniä) 168 m²
kerrostasoala 197 m²
kerrosala (US 250 mm) 215 m²

Työhuonevaihtoehtoja, 1:100

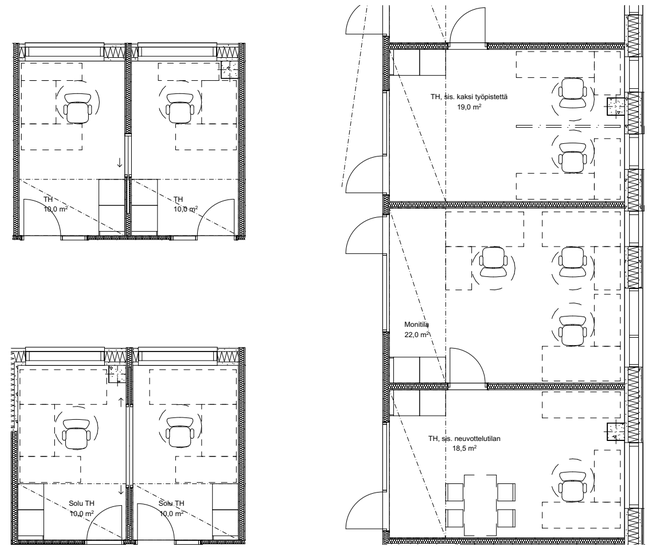

Pohjapiirustukset 1:200

Veli-Pekka Lahtinen
Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma
Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)
2023

ARCHICAD-OPISKELIJAVERSIO

Julkisivu pohjoiseen, Tampereentielle

Julkisivumateriaalit ja -värit

1. Konesaumattu peltikate: katot ja katokset. Väri tiilenpunainen. Vaihtoehtoinen katemateriaali sileä betonitiili, väri tiilenpunainen.
2. Kuultomaalattu puu: räystäslaudat, räystään aluslaudoitus, katosten aluslaudoitus. Väri ruskea Oregon Pine.
3. Weber Unitop-paksukerrosrappaus: ulkoseinät, pilarit ja istutusaltaat. Väri hiekankeltainen.
4. Kuparilevy: ikkunoiden välit. Käsitelty oksidioitumisen estävällä pinnoitteella.
5. Maalatut alumiinipuitteet: ikkunapuitteet. Väri ruskea Oregon Pine.
6. Maalatut, ruostumattomat teräspuitteet: ulko-ovien puitteet. Väri ruskea Oregon Pine.
7. Ruostumaton teräs: ulko-ovien potkuleyvt ja ikkunoiden räystäspellit. Väri tummanharmaa.
8. Maalaamaton lasi: ikkunalasit ja ovien lasiosat.
9. Liuskekivilaatoitus: sokkelin ulkopinta ja ulkoseinäpinnat sokkelin yläpuollella. Laatoituksen väri tummanharmaa, kalkkilaastissa luonnollinen sävy.

Julkisivu itään

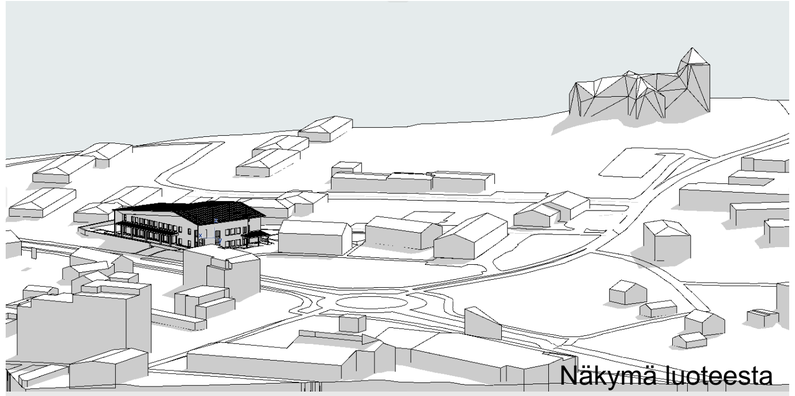
Näkymä luoteesta

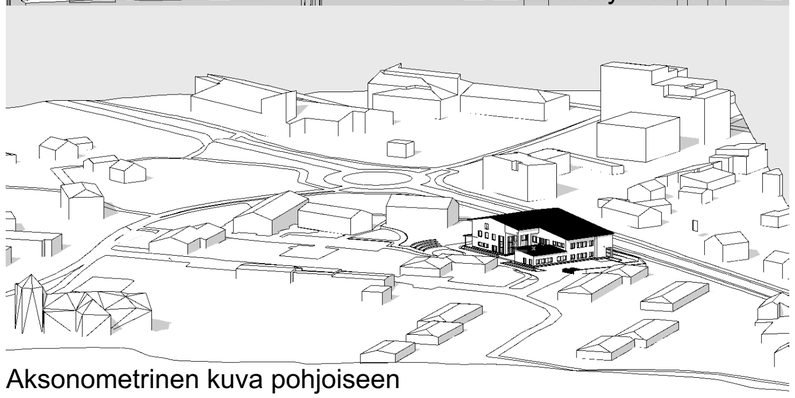
Aksonometrinen kuva pohjoiseen

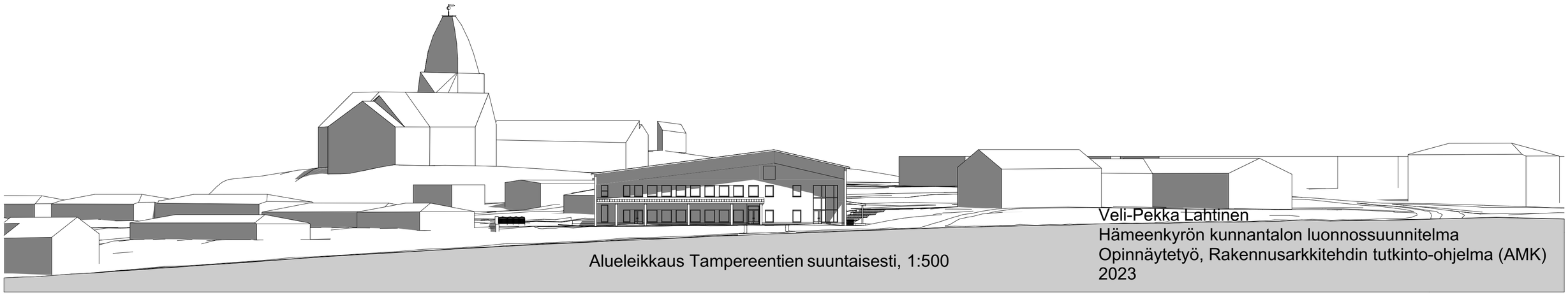
Alueleikkaus Tampereentien suuntaisesti, 1:500

Veli-Pekka Lahtinen
Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma
Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)
2023

ARCHICAD-OPISKELIJAVERSIO

Julkisivu etelään, pihan suuntaan, 1:200

Julkisivumateriaalit ja -värit

1. Konesaumattu peltikate: katot ja katokset. Väri tiilenpunainen. Vaihtoehtoinen katemateriaali sileä betonitiili, väri tiilenpunainen.
2. Kuultomaalattu puu: räystäslaudat, räystään aluslaudoitus, katosten aluslaudoitus. Väri ruskea Oregon Pine.
3. Weber Unitop-paksukerrosrappaus: ulkoseinät, pilarit ja istutusaltaat. Väri hiekankeltainen.
4. Kuparilevy: ikkunoiden välit. Käsitelty oksidioitumisen estävällä pinnoitteella.
5. Maalatut alumiinipuitteet: ikkunapuitteet. Väri ruskea Oregon Pine.
6. Maalatut, ruostumattomat teräspuitteet: ulko-ovien puitteet. Väri ruskea Oregon Pine.
7. Ruostumaton teräs: ulko-ovien potkuleyvt ja ikkunoiden räystäspellit. Väri tummanharmaa.
8. Maalaamaton lasi: ikkunalasit ja ovien lasiosat.
9. Liuskekivilaatoitus: sokkelin ulkopinta ja ulkoseinäpinnat sokkelin yläpuollella. Laatoituksen väri tummanharmaa, kalkkilaastissa luonnollinen sävy.

Mallinnuskuva, näkymä Tampereentieltä

Julkisivu länteen, 1:200

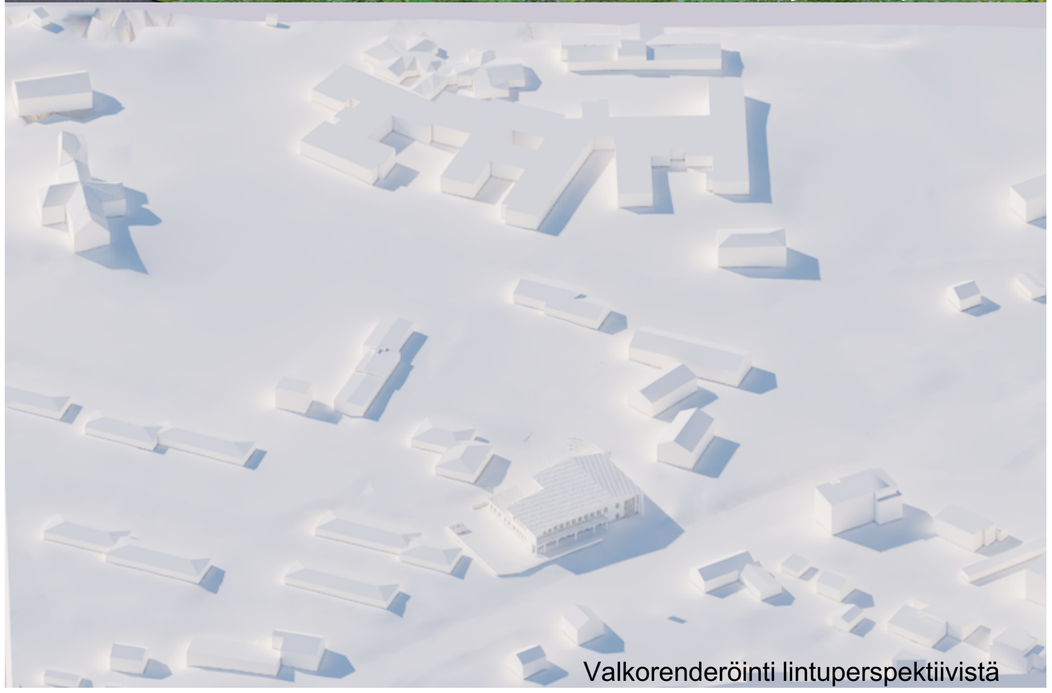

Valkorenderöinti lintuperspektiivistä

Veli-Pekka Lahtinen
Hämeenkyrön kunnantalon luonnossuunnitelma
Opinnäytetyö, Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma (AMK)
2023

OSA	Nimike	TILAA/TOIMINTA Henkilöt	Määrä	Koko m²	Yht. m²	Hlö lukumäärä	Huom. Varusteet, ym.
Yleiset tilat							
		palvelupiste	1	14	14		kuntalaisten vastaanottoaula
		palvelusihteeri				1	
		kopiointi-/tulostus-/varastotila	1	8	8		
		varastotila	1	6	6		mahdollistaa myös ulkoisen ja sisäisen postin käsittelyn
		itsepalvelupiste	1	8	8		kuntalaisia varten, tietosuojattu tila
		aula	1	30	30		Huom!Kahvila/taukotila sijoitetaan aulan yhteyteen. Myös taidenäyttelytilana. Ilmoitustaulu
		kahvila	1	60	60		myös taukotilana (yrittäjävetoinen), kahvila jaettavissa kahdeksi tilaksi
		keittiö	1	40	40		sisältää WC:n ja SK:n (yrittäjävetoinen)
		kokouskeskus	1	100	100		jaettavissa vähintään kolmeen osaan, yhteinen, varausjärjestelmä. Sisältää 5 m²:n tuolivaraston.
		naulakkotila	1	10	10		kokoustilojen yhteydessä, puhelintiloja
		salin keittiö/tarjoilutila	1	12	12		
		asiakas WC	2	2	4		kokoustilojen tai naulakkotilojen yhteydessä
		inva WC	1	5	5		
		toimistohuone yhteiskäyt. vierailijat	3	10	30		pikkuneuvottelutila/2 työpistettä/KH PJ työh./maaseutupalvelut/isännöitsijä/luottamusmies
				yht.	327		
Hallinto							
	hallinto						
		toimistohuone+pieni neuvottelutila	1	28	28		jaettavissa oleva tila, sisältää n. 18 m²:n neuvottelutilan
		kunnanjohtaja				1	
		toimistohuone	4	10	40		
		taloussuunnittelija				1	
		hallintopalvelusihteeri				1	
		henkilöstösuunnittelija				1	työtila lähelle henkilöstöpäällikköä
		hallintosuunnittelija				1	
		toimistohuone	1	18	18		sisältää pienen neuvottelutilan
		talous-ja hallintojohtaja				1	
		toimistohuone	1	18	18		sisältää pienen neuvottelutilan
		henkilöstöpäällikkö				1	
		monitila	1	22	22		yhteinen kaikille, sisältää työpisteitä, muunnettavissa ryhmä-/palaveritilaksi
	laskentapalvelut	toimistohuone	4	10	40		
		laskentapäälikkö				1	
		kirjanpitäjä				1	
		maksuliikennesiht. 2 kpl				2	
	ict-palvelut	toimistohuone	2	10	20		sijoitetaan 1. kerrokseen
		tietohallintopäällikkö				1	
		ict-suunnittelija				1	
		ict lähivarasto	1	18	18		yksi työpiste lähituelle, logistiikka huomioitava, tuplaovet lastaus ulkoa/1. krs
		kopiointi-/tulostus-/varastotila	1	8	8		
		lähiarkisto	1	20	20		
		wc	2	3	6		
				yht.	238		

Sivistyspalvelut					
toimistohuone	1	18	18		sisältää pienen neuvottelutilan
sivistysjohtaja				1	
toimistohuone	1	18	18		
talous- ja hallintopäällikkö				1	
varhaiskasvatuksen joht.				1	yhteinen huone edellisen kanssa, muodostavat solun
toimistohuone	1	18	18		
hyvinvointikoordinaattori				1	
elämänlaatupalveluiden esihenkilö				1	yhteinen huone edellisen kanssa, muodostavat solun
toimistohuone	1	18	18		
toimistosihteeri 2 kpl				2	yhteinen työhuone, muodostavat solun
kopiointi-/tulostus-/varastotila	1	8	8		
wc	1	3	3		kokonaismitoitus huomioitava
		yht.	83		
Elinympäristöpalvelut					
toimistohuone	1	18	18		sisältää pienen neuvottelutilan
elinympäristöjohtaja				1	
toimistohuone	16	10	160		
toimistopäällikkö				1	
yhdyskuntatekniikan päällikkö				1	
maanrakennusmestari				1	
toimistosihteeri 3 kpl				3	
ateria-ja puhtauspalvelupäällikkö				1	
siivouspäällikkö				1	
talotekniikan asiantuntija				1	
kaavoituspäällikkö				1	voi muodostaa kaavasuunnittelijan kanssa "solun"
kaavasuunnittelija				1	
maankäyttöinsinööri				1	
rakennustarkastaja				1	voi muodostaa tarkastusinsinöörin kanssa "solun"
tarkastusinsinööri				1	
ympäristötarkastaja				1	
toimistohuone	1	18	18		mahdollisuus kolmeen työpisteeseen/ monitila
tekninen assistentti/harjoittelija				1	
monitila	1	22	22		yhteinen kaikille, sisältää työpisteitä, muunnettavissa ryhmä-/palaveritilaksi
kopiokone-/skannaustila	1	16	16		sisältää rullatulostimen-/skannerin ja ison leikkurin, paperivarasto
varastotila	1	6	6		
wc	2	3	6		yhteinen elinkeinopalveluiden kanssa
		yht.	246		
Elinkeinopalvelut					
toimistohuone	1	18	18		elinkeinopalvelut muodostavat solun, sisältää neuvotteluryhmän
elinkeinojohtaja				1	
toimistohuone	1	18	18		sisältää kaksi työpistettä (harjoittelija/hanketyöntekijä)
elinkeinokoordinaattori				1	
		yht.	36		sijoittuu elinympäristöpalvelujen yhteyteen

Työllisyyspalvelut						
	toimistohuone	3	18	54		kaksi työpistettä/ huone
	työllisyyspalvelujen henkilöstö 11 kpl				11	
	toimistohuone	4	10	40		yksi työpiste per huone
	toimistohuone	1	18	18		sisältää neuvotteluryhmän
	wc	2	3	6		
			yht.	118		
Yhteiskäyttötilat/ mahdollinen kellari						
	arkisto/väestönsuoja	1	60	60		arkisto sijoitetaan väestönsuojatilaan
	johtokeskus/väestönsuoja	1	18	18		rauhanajan käyttö kokous- ja työtilana, minikeittiö ja WC-tila
	siivoustila	1	10	10		
	talovarasto	1	10	10		
	varastotila	1	30	30		tarvitaanko vaalivarusteille?
			yht.	128		
Sosiaalitilat						
	taukotila/kahvitila	1	30	30		Sisältää pienen keittiön, sijainti 2.kerroksessa, monikäyttötila
	lepotila	1	4	4		
	sosiaalitila, miehet	1	18	18		Sisältää wc/suihku-sekä pukeutumis- ja kuivauskaappitilat
	sosiaalitila, naiset	1	18	18		Sisältää wc/ suihku-sekä pukeutumis- ja kuivauskaappitilat
			yht.	70		

51 henk.

Hyötyala **1246 m2**

Muut tilat

Tekniset tilat						
	lämmönjakohuone	1	30	30		
	sähkötilat	2	10	10		toinen 7 m² ja toinen 3 m²
	iv-konehuone	1	100	100		Määritelty RT-kortti RT 92-10478 kuvaajan pohjalta.
			yht.	140		
Liikennetilat (määrä riippuvainen layoutista)						
	käytävä	1	110	110		käytävätilat
	tuulikaappi	3	6	18		
	porrashuone	2	20	40		1. sijaitsee pääsisäänkäynnin/aulan/kahvilatilan yhteydessä
	hissi	1	7	7		sijaitsee pääsisäänkäynnin/aulan/kahvilatilan yhteydessä
			yht.	175		

kaikki yhteensä **1561 m2**

yleistä:
yhteyssuunnittelussa huomioidaan pako-ovien tarve